

Nr 192.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående omorganisation av överståthållarämbetet m. m.; given Stockholms slott den 7 mars 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Eije Mossberg.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1947.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, kommunikations- och finansdepartementen anmäler statsrådet Mossberg fråga om omorganisation av överståthållarämbetet m. m. samt anför därvid följande.

Under femte huvudtiteln äro i riksstaten för budgetåret 1946/47 för överståthållarämbetet anvisade tre anslag: till avlöningar ett förslagsanslag å 411 000 kronor, till omkostnader ett förslagsanslag å 59 500 kronor och till ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m. ett anslag å 23 700 kronor.

Vid tidpunkten för avlåtande av 1947 års statsverksproposition var frågan om överståthållarämbetets organisation ännu föremål för övervägande

Bihang till riksdagens protokoll 1947. 1 saml. Nr 192.

inom departementet. Då medelsbenovet för överståthållarämbetet borde prövas i samband med frågan om ämbetets omorganisation, förordade jag, att ifrågavarande tre anslag i riksstatsförslaget uppfördes med allenast preliminärt beräknade belopp. Kungl. Maj:t föreslog på min hemställdan under femte huvudtiteln, punkterna 208—210, riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1947/48 beräkna de tre anslagen för överståthållarämbetet till samma belopp som för innevarande budgetår.

Jag anhåller nu att få till behandling upptaga frågan om överståthållarämbetets omorganisation och därmed sammanhängande anslagsfrågor.

I. Överståthållarämbetets allmänna ställning och uppgifter.

Historiska översikter beträffande överståthållarämbetet — som i likhet med länsstyrelserna tillkommit genom 1634 års regeringsform — lämnas i 1924 års landsstatslönesakkunnigas betänkande (SOU 1928: 12) samt i det till 300-årsminnet av överståthållarämbetets tillkomst utgivna verket »Överståthållarämbetet 1634 16/10 1934». En ur dessa källor hämtad sammanfattning finnes intagen i betänkanden avgivna av 1940 års förhandlingskommission (SOU 1940: 28) och överståthållarämbetskommittén år 1941 (i huvudsak intagen i proposition nr 115/1942).

Överståthållarämbetet är Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms stad och har således en länsstyrelses funktioner. Ämbetet fungerar emellertid ej allenast såsom länsstyrelse i ett län. Genom att i Stockholm »länet» (överståthållarämbetets verksamhetsområde) och kommunen (Stockholms stad) helt sammanfalla har nämligen överståthållarämbetet kommit att anförtros ett flertal uppgifter, som i andra magistratsstäder ankomma på fristående, kommunalt bekostade organ. Så fullgör överståthållarämbetet huvudparten av de uppgifter, som i nämnda städer handhavas av magistraten. Magistratens allmänna administrativa befogenhet i Stockholm är praktiskt taget begränsad till dess befattning med allmänna val. Överståthållarämbetet handhar vidare uppgifter, som i övriga städer, där poliskammare finnes, ankomma på denna. I Stockholm finnes visserligen poliskammare men denna intager icke som övriga poliskammare en självständig ställning utan utgör endast en avdelning av överståthållarämbetet. Ytterligare har överståthållarämbetet att taga befattning med sådana göromål, som i städer med egen uppbördsförvaltning efter införandet av den nya ordningen för folkbokföringen och uppbördsväsendet utföras av den lokala skattemyndigheten, d. v. s. kronokamreraren. Till sistnämnda ärenden äro i främsta rummet att räkna mantalsskrivning samt debitering, uppbörd och redovisning av utskylder. Ämbetet verkställer även indrivning av utskylder och böter, vilken uppgift i övriga magistratsstäder handhavas av en magistraten underställd stadsfogde. Slutligen handlägger överståthållarämbetet ett antal ärenden, som i andra städer ankomma på domstol (ärenden angående

lösöreköp) eller kommunal förvaltningsmyndighet (vissa ärenden angående brandväsendet och hissar).

Överståthållarämbetet har även att taga befattning med vissa under ämbetet lydande fristående institutioner, nämligen — förutom Stockholms polisdistrikt — stadsfogdekontoret, fastighetsregisterkontoret, rannsakningsfängelset, åklagarmyndigheten och civilförsvarschefen i Stockholms civilförvarsområde. Stadsfogde- och fastighetsregisterkontorens verksamhet tillhöra väsentligen magistratsförvaltningens område, vilket även får anses gälla handhavandet av rannsakningsfängelset. Åklagarmyndigheten är i vad avser handläggningen av åtalsfrågor ställd under justitiekanslersämbetets tillsyn men i administrativt hänseende i övrigt huvudsakligen underordnad överståthållarämbetets beslutanderätt. Vad angår civilförsvarschefens verksamhetsområde må erinras, att det enligt civilförvarslagen åligger kommunerna att ekonomiskt och materiellt svara för upprätthållandet av det allmänna civilförsvaret.

II. 1942 års omorganisation av överståthållarämbetet.

Då den nu föreliggande frågan om överståthållarämbetets organisation får anses anknyta till den partiella omorganisation av ämbetet, som trädde i kraft den 1 januari 1943, och de skäl, vilka då framlades för en ändring i syfte att ernå större överensstämmelse med förhållandena i övriga städer, i mycket fortfarande äro aktuella, anser jag mig böra lämna en kortfattad översikt över innebörden av denna omorganisation och de utredningar, som föregingo densamma (en ingående redogörelse finnes intagen i proposition nr 115/1942).

Enligt Kungl. Maj:ts då gällande instruktion för överståthållarämbetet den 9 september 1938 var ämbetet uppdelat på tre avdelningar: överståthållarämbetets kansli (kansliavdelningen), överståthållarämbetet för skatteärenden (skatteavdelningen) och överståthållarämbetet för polisärenden (polisavdelningen), till vilken sistnämnda avdelning överståthållarens avdelning för polisärenden, poliskammaren och polisdomstolen hörde. Kansliavdelningen var av ålder uppförd på riksstaten, medan skatteavdelningen och polisavdelningen voro upptagna på stadens stat och de på avdelningarna placerade tjänstemännen underkastade kommunala avlöningsreglementen.

Å det kommunalt bekostade skatteverket handlades — jämte de kommunala uppgifterna angående mantalsskrivning samt uppbörd och indrivning av utskylder — ett stort antal ärenden, som beträffande övriga magistratsstäder ankommo på länsstyrelsernas landskontor, främst ärenden rörande taxeringsväsendet. Till polisavdelningen hörde likaledes ett flertal åligganden, vilka i nämnda städer tillkommo länsstyrelsen, medan kansliavdelningen å sin sida hade att avgöra — förutom uppgifter av ren länsstyrelsenatur — även vissa ärenden, som i andra städer åvilade magistraten.

I anledning av en framställning till Kungl. Maj:t från stadskollegiet i Stockholms stad den 4 april 1940 om vidtagande av erforderliga åtgärder för upptagande av förhandlingar med staden rörande överståthållarämbetets uppförande å kronans stat och en reglering av de frågor, i vilka staden i jämförelse med andra städer intoge en särställning i förhållande till staten, tillsattes en för staten och Stockholms stad gemensam kommission — 1940 års förhandlingskommission — som den 30 oktober 1940 framlade ett betänkande i frågan (SOU 1940: 28).

Kommissionen framhöll olika olägenheter i då rådande förhållanden, vilka talade för en förändring av kronans och stadens deltagande i kostnaderna för överståthållarämbetet. Dessa olägenheter angavs i huvuddrag vara följande:

1) Det finge anses principiellt oriktigt, att överståthållarämbetet såsom överordnat organ i anslagshänseende skulle vara beroende av den underordnade kommunen.

2) För de kommunala myndigheterna framstode den dåvarande ordningen som otillfredsställande i det avseendet, att vanliga normer för kommunalt anslagsbeviljande ej tillämpades. Kommunen saknade befogenhet och möjlighet att taga befattning med ämbetets verksamhet, den handhade icke genom egna organ förvaltningen av de lämnade anslagen och den kunde ej heller genom kommunal revision följa anslagsanvändningen.

3) Systemet med statsavlönade och kommunalavlönade befattningshavare vid ett och samma verk finge anses som organisatoriskt olyckligt, enär därigenom naturliga och lämpliga omflyttningar av personalen mellan avdelningarna försvärades liksom det minskade befattningshavarnas eljest möjliga befodringsutsikter.

4) Ett ytterligare och enligt kommissionens mening avgörande skäl för en förändring vore slutligen att söka däri, att Stockholms stad pålagts kostnader för den statliga lokalförvaltningen, till vilken motsvarighet saknades i övriga städer.

Förhandlingskommissionens förslag till frågans lösning gick i korthet ut på att överståthållarämbetet — med bibehållande av sin ställning som ett samlat ämbetsverk för lokalförvaltningen — jämte vissa underlydande organ skulle helt uppföras å riksstaten men att Stockholms stad skulle ersätta kronan kostnaderna för ämbetet i den mån verksamheten hänförde sig till sådana ärenden, som i övriga magistratsstäder ankommo på kommunalt bekostade organ.

I anledning av vissa statliga myndigheters anmärkningar mot förslaget tillkallades enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande sakkunniga för en överarbetning av förslaget. De sakkunniga — *överståthållarämbetskommittén* — avgåvo den 19 september 1941 betänkande rörande överståthållarämbetets uppförande å riksstaten m. m.

Med hänsyn till de statliga remissmyndigheternas uttryckligen framställda önskemål om begränsning av de myndigheter, som skulle uppföras

å riksstaten, ävensom till förestående utredning rörande beskattningsnämndernas organisation m. m. föreslog kommittén, att för det dåvarande å riksstaten uppfördes allenast sådana avdelningar inom överståthållarämbetet, som väsentligen handlade länsstyrelseärenden. I enlighet med denna princip framlade kommittén förslag till en del förändringar i arbetsfördelningen mellan vissa av ämbetets avdelningar i syfte att statsavlönade befattningshavare skulle sysselsättas med länsstyrelseuppgifter och kommunalavlönade befattningshavare med magistratsgöromål.

Beträffande s k a t t e a v d e l n i n g e n uttalade kommittén, att det med hänsyn till det omfattande utbyte av personal mellan olika underavdelningar, som förekomme vid skilda perioder under året, ur allmän synpunkt vore ett oeftergivligt krav, att avdelningen icke uppsplittrades på olika verk eller uppdelades på sådant sätt, att vissa underavdelningar uppfördes å riksstaten medan andra bibehölles såsom kommunalavlönade. Ehuru vissa skäl kunde anföras till förmån för ett fullföljande av förhandlingskommisionens förslag om hela skatteavdelningens upptagande å kronans stat, borde det med hänsyn till den förestående utredningen rörande taxeringsförfarandet i dåvarande läge icke vidtagas några åtgärder, som kunde föregripa denna utredning, utan skatteavdelningen borde tills vidare i sin helhet bibehållas som ett kommunalavlönat verk.

Även ö v e r s t å t h å l l a r ä m b e t e t s k a n s l i föreslogs skola bestå i huvudsakligen oförändrad form, då de här förekommande magistratsärendena — i första hand anteckningar i handels- och näringsregistren samt överexekutorsgöromålen — vore av sådan natur, att de icke lämpligen kunde överföras till annan, kommunalt bekostad avdelning. Vissa nya arbetsuppgifter av länsstyrelsenatur skulle dock tillföras kansliet.

Beträffande p o l i s a v d e l n i n g e n förordade kommittén, att en ny avdelning, politiavdelningen, skulle inrättas, som skulle träda i stället för överståthållarens avdelning för polisärenden och även övertaga vissa ärenden från poliskammaren. Politiavdelningen skulle helt bekostas av statsverket.

Enligt förslaget skulle huvuddelen av länsstyrelseärendena handläggas å kansliavdelningen och politiavdelningen. Till dessa avdelningar skulle av praktiska skäl hänvisas jämväl vissa magistrats- och poliskammarärenden, som på grund av sitt nära samband med länsstyrelseärendena borde handläggas gemensamt med dessa. Huvudparten av magistrats- och poliskammarärendena jämte vissa därmed sammanhängande länsstyrelseärenden skulle däremot avgöras i den till överståthållarämbetet såsom särskild underavdelning hörande poliskammaren.

Kommittén framlade ett fullständigt förslag till fördelning av överståthållarämbetets arbetsuppgifter på kansliavdelningen, politiavdelningen och poliskammaren. Ett flertal ärenden av länsstyrelsenatur överflyttades härvid från polisavdelningen till politiavdelningen. Överförandet blev dock

ingalunda fullständigt utan åtskilliga länsstyrelseärenden föreslogos av förut angivna skäl fortfarande skola handläggas å poliskammaren. Detta kom främst att gälla ett stort antal trafikärenden, såsom automobilregistrets förande, utfärdande av kör- och trafik kort samt beviljande av tillstånd till yrkesmässig beställningstrafik för godsbefordran. Ett flertal magistratsärenden blevo av samma anledning tilldelade politiavdelningen.

Därjämte framlade kommittén förslag till avsevärt utökade personalstater för kansli- och politiavdelningarna med avlöningar enligt de statliga avlöningsreglementena ävensom förslag till övergångsanordningar för sådan personal å kommunens stat. som överfördes till de statliga avdelningarna.

I fråga om fördelningen av kostnaderna mellan kronan och staden efter införandet av den nya organisationen och ärendesfördelningen föreslog kommittén, att kostnaderna under verksamhetens första tid skulle kvittas. Särskild kostnadsfördelning skulle alltså för det dåvarande icke företagas, utan kronan skulle helt svara för kostnaderna för kansliet och politiavdelningen medan staden skulle bekosta den å kommunens stat uppförda poliskammaren. När framdeles ett tillförlitligt underlag kunde erhållas för bedömning av kronans kostnader för handläggning av magistrats- och poliskammarärenden och stadens kostnader för handläggning av länsstyrelseärenden, borde frågan om avräkning mellan kronan och staden upptagas till prövning.

I proposition till riksdagen nr 115/1942 anslöt sig chefen för socialdepartementet till det av kommittén framlagda förslaget till omorganisation av överståthållarämbetet och ärendenas fördelning på de olika avdelningarna. Beträffande spörsmålet om fördelningen av kostnaderna mellan kronan och Stockholms stad fann emellertid departementschefen, att såvitt anginge verksamheten vid kansliavdelningen, politiavdelningen och poliskammaren borde för enkelhetens skull och till förekommande av framtida tvister definitivt fastslås, att kostnaderna för kansli- och politiavdelningarna skulle åvila kronan medan kostnaderna för poliskammaren skulle bestridas av staden utan rätt till framtida gottgörelse från någondera sidan. Någon senare avräkning skulle med en dylik anordning icke behöva komma till stånd.

Riksdagen godkände ett utvidgat förstatligande av ämbetet i enlighet med propositionen. Av riksdagen föreslogs, att de båda statliga avdelningarna skulle benämnas första och andra kansliavdelningen.

III. Överståthållarämbetets nuvarande organisation.

I anslutning till den sålunda beslutade omorganisationen av överståthållarämbetet utfärdade Kungl. Maj:t den 27 november 1942 ny instruktion för ämbetet (SFS 919: 1942, ändrad 494/1943, 763/1943, 950/1943, 652/1944) med ikraftträdande från och med den 1 januari 1943.

Ur denna nu gällande instruktion må i korthet lämnas följande uppgifter.

Den statliga administrationen över Stockholms stad är anförtrodd åt överståthållaren, vilken utövar densamma med underståthållaren såsom ställföreträdare och med biträde av andra befattningshavare (Kungl. Maj:ts befällningshavande, överståthållarämbetet).

Överståthållaren äger att ensam besluta i alla ärenden, som handläggas av honom. Underståthållaren förestår överståthållarens ämbete när detta är ledigt eller överståthållaren åtnjuter tjänstledighet eller är hindrad av förfall. Därjämte åligger det underståthållaren att jämväl i övrigt bestrida vissa av överståthållarens åligganden.

Till överståthållarämbetet hörande ärenden handläggas å följande fem huvudavdelningar:

första kansliavdelningen,

andra kansliavdelningen med försvarsavdelningen.

skatteverket.

poliskammaren och

polisdomstolen.

Chef för vardera kansliavdelningen är en kanslidirektör, för skatteverket skattedirektören, för poliskammaren polismästaren och för polisdomstolen polisdomaren.

Överståthållaren äger att åt skattedirektören och polismästaren med vissa undantag uppdraga beslutanderätten i ärenden, som tillhöra skatteverket respektive poliskammaren. Sådant uppdrag har lämnats i stor utsträckning. Beträffande ärenden i poliskammaren, vilka överståthållaren sålunda ej handlägger, utövas beslutanderätten, om polismästaren ej finner skäl att själv taga befattning med ärendet, av polisintendenten på den avdelning inom poliskammaren till vilken ärendet hör enligt fastställd arbetsordning.

Instruktionen anger ärendenas fördelning på de fem huvudavdelningarna. En förteckning över ärendesfördelningen mellan kansliavdelningarna och poliskammaren torde som *bilaga* få fogas till detta protokoll.

Under överståthållarämbetet lyda, i de avseenden och i den omfattning instruktionen och eljest meddelade föreskrifter närmare bestämma, stadsfogdekontoret, rannsakningsfängelset, fastighetsregisterkontoret, åklagarmyndigheten, statspolisintendenten, polispersonalen och civilförsvarenschefen.

I särskilda av ämbetet utfärdade arbetsordningar för avdelningarna meddelas, utöver vad som är stadgat i instruktionen, bestämmelser om de olika avdelningarnas närmare organisation och ärendesfördelningen inom avdelningarna samt de skilda befattningshavarnas åligganden.

IV. Fördelningen av kostnaderna för överståthållarämbetet och underlydande institutioner.

Medan övriga länsstyrelser äro uppförda å kronans stat och kostnaderna för deras verksamhet således bestridas av statsmedel, gäller detta allenast i vissa hänseenden i fråga om överståthållarämbetet.

Överståthållaren och underståthållaren åtnjuta lön av kronan. Staden lämnar emellertid till dessa ämbetsmän särskilda bidrag, som i realiteten hava karaktär av avlöningsanslag. Bidragen uppgå till, för överståthållaren 10 250 kronor och för underståthållaren 4 550 kronor. Härtill kommer dyrtidstilllägg. Staden tillhandahåller även tjänstebostad åt överståthållaren.

Kansliavdelningarna äro uppförda å riksstaten. Avlöningarna till den å avdelningarna anställda personalen utgå enligt de för statens befattningshavare gällande bestämmelserna. Ett mindre antal befattningshavare, som vid 1942 års omorganisation överfördes från den kommunalavlönade polisavdelningen, kvarstå dock på kommunens stat och kommunala avlöningsreglementen tillämpas beträffande dem enligt vissa övergångsbestämmelser, för vilkas innehåll redogörelse kommer att lämnas i ett senare sammanhang. Kronan ersätter emellertid staden den avlöning, som enligt de statliga avlöningsreglementena skulle utgå till motsvarande statliga befattningshavare.

Skatteverket är upptaget på kommunens stat. Till staden utgå emellertid vissa statsbidrag, avseende kostnader för skatteverket. Sålunda erhåller staden från det under femte huvudtiteln uppförda anslaget till ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m. ett belopp av 11 472 kronor utgörande bidrag för kronouppbördsverket i staden. Från det under sjunde huvudtiteln upptagna anslaget till kostnader för årlig taxering utgå *dels* ersättning för taxeringskostnader med 680 000 kronor för varje kalenderår under åren 1944—1948, *dels* ersättning för personal och andra kostnader för iordningställandet av vissa statistiska uppgifter rörande taxeringsförfarandet med visst belopp, vilket för år 1945 uppgick till 21 257 kronor, och *dels* bidrag till kostnaderna för vissa anställningsregister, under år 1946 uppgående till 15 000 kronor. Av sistnämnda anslag plägar jämväl till överståthållarämbetets förfogande ställas *dels* ett belopp för beredande av ersättning till ordförande och vissa kronoombud i taxeringsnämnderna, vilket för bestyret med 1946 års taxering fastställts till 308 097 kronor 30 öre, *dels* ett belopp för bestridande av vissa kostnader i samband med omsättningsskatten, vilket för andra halvåret 1946 bestämts till högst 132 782 kronor, *dels* ett belopp till täckande av kostnaderna för kupongskattekontoret, under budgetåret 1946/47 fastställt till högst 62 800 kronor, *dels* bidrag till kostnader för taxeringsarbeten av betydelse för riket i dess helhet (tryckning av aktievärdesförteckningar), för år 1947 2 000 kronor, och *dels* medel för bestridande av kostnader i samband med taxeringen till krigskonjunkturskatt, för 1945 års taxering belöpande till 82 198 kronor.

Även *poliskammaren* och *polisdomstolen* äro uppförda på Stockholms stads stat och avdelningarna bekostas i sin helhet av staden.

Beträffande de överståthållarämbetet *underlydande institutionerna* bär staden ensam kostnaderna för rannsakningsfängelset, fastighetsregisterkon-

toret, åklagarmyndigheten och — i enlighet med polislagen — för polispersonalen.

Vad stadsfogdekontoret angår, är detsamma upptaget på stadens stat men staden erhåller från det förut nämnda anslaget under femte huvudtiteln bidrag till avlöning åt exekutionsbetjäningen med 12 200 kronor. Den civilförsvarschefen underställda civilförsvarsbyrån är likaledes uppförd på kommunens stat. Statsverket gottgör dock staden i viss utsträckning kostnaderna för löner till på byrån tjänstgörande aktiv civilpersonal, bland annat civilförsvarschefen. Statspolisintendenten erhåller sin avlöning av staden men beloppet ersättes i sin helhet av statsmedel.

Avlöningarna till de på stadens stat uppförda befattningshavarna utgå enligt särskilda av Kungl. Maj:t den 29 april 1938 fastställda avlöningsreglementen för ordinarie och icke ordinarie tjänstemän, uppgjorda efter förebild av 1921 och 1935 års statliga avlöningsförfattningar men med vissa olikheter i förhållande till dessa, bland annat beträffande grunden för dyrtidskompensationens beräkning samt i fråga om skyldigheten att vidkännas pensionsavdrag. Till ordinarie reglementet hör en tjänsteförteckning, angivande de olika befattningshavarnas lönegradsplacering. Löneplanen B i detta reglemente svarar mot löneplanen A i 1939 års avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen, medan löneplanen A i det kommunala reglementet motsvarar löneplanen B i det statliga reglementet. Den ordinarie lönestaten för de av kommunen bekostade delarna av ämbetet har fastställts av Kungl. Maj:t, dock ej i fråga om befattningar i lönegraden B 12 och därunder.

V. Beslut om utredningar angående överståthållarämbetets definitiva uppdelning på en statlig avdelning (Kungl. Maj:ts befallningshavande, överståthållarämbetet) och från ämbetet skilda, kommunal-avlönade organ.

Skatteverket.

Överståthållarämbetet hemställde den 27 oktober 1945 hos Kungl. Maj:t och den 7 november samma år hos stadskollegiet i Stockholm att för kronans respektive stadens del sakkunniga måtte utses för att biträda överståthållarämbetet vid utarbetande av förslag till omorganisation av skatteverket. Ämbetet framhöll härvid, att vid utredningen syntes böra undersökas om icke för skatteverkets vidkommande — liksom vid omorganisationen 1942 av överståthållarämbetets kansliavdelningar — en uppdelning mellan stat och kommun borde äga rum beträffande handhavandet av statliga och kommunala uppgifter.

Kungl. Maj:t utsåg den 2 november 1945 ledamoten av riksdagens andra kammare G. Falla och landskamreraren A. Wigert att såsom statsverkets representanter biträda överståthållarämbetet vid utredningen. Från stadens sida tillkallades likaledes två representanter.

Överståthållarämbetet hemställde därefter den 22 januari 1946 — med hänsyn till att under utredningen starka skäl framkommit för en total uppdelning av skatteverket — om nya direktiv för utredningsarbetet. Genom beslut den 1 februari 1946 förklarade sig Kungl. Maj:t finna det vara lämpligt, att den av ämbetet påbörjade utredningen rörande skatteverkets organisation bedreves med sikte närmast på en organisatorisk uppdelning av verkets arbetsuppgifter mellan statliga och kommunala på i huvudsak sådant sätt, som motsvarade arbetsfördelningen mellan å ena sidan länsstyrelser samt å andra sidan magistrater jämte dem underställda organ ävensom uppbördsverken i sådana rikets magistratsstäder, som enligt den av Kungl. Maj:t den 18 januari 1946 fastställda fögderiindelningen för riket ej vore avsedda att ingå i fögderi. Kungl. Maj:t uppdrog samtidigt åt ämbetet att anmoda stadskollegiet i Stockholm att med beaktande härav uppgöra förslag rörande de organisatoriska åtgärder, som skulle behöva vidtagas för stadens vidkommande, därest uppgifterna avseende folkbokföring och mantalsskrivning ävensom debitering, uppbörd, redovisning och indrivning av utskylder i Stockholm skulle komma att helt anförtros åt särskilda utanför ämbetet stående och av staden bekostade organ. Vidare anbefalldes Kungl. Maj:t ämbetet att med biträde av de båda av Kungl. Maj:t utsedda sakkunniga fullfölja och avsluta utredningen i vad avsåge överförandet till en statlig avdelning inom ämbetet av de bestyr med taxeringsarbetet och därmed sammanhängande uppgifter, vilka i länen såvitt gällde nämnda magistratsstäder ankomme på länsstyrelserna.

Överståthållarämbetet har den 9 augusti 1946 avgivit betänkande med förslag till inrättandet av en statlig taxeringsavdelning vid ämbetet m. m.

En av stadskollegiet i Stockholm tillsatt kommitté om sju personer — 1946 års kommunala skatteverkskommitté — framlade den 5 oktober 1946 betänkande med förslag till organisation av folkbokföring och mantalsskrivning ävensom debitering, uppbörd, redovisning och indrivning av utskylder i Stockholm därest taxeringsarbetet inordnas som en statlig avdelning i överståthållarämbetet (stadskollegiets utlåtanden och memorial år 1946, bilag nr 65).

Över överståthållarämbetets betänkande ha yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket och allmänna lönenämnden samt Stockholms stadsfullmäktige, vilka sistnämnda samtidigt yttrat sig över den kommunala kommitténs förslag. Därjämte ha inkommit dels yttranden från personalsammanslutningar vid skatteverket, dels utlåtande häröver av överståthållarämbetet, dels ock yttrande från föreningen taxeringsnämndsordförande i Stockholm.

Överståthållarämbetet i övrigt.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 juni 1946 anförde överståthållarämbetet, att det syntes ämbetet önskvärt och lämpligt, att man i anslutning till den pågående utredningen rörande skatteverkets organisation undersökte möjligheterna att jämväl beträffande ämbetets övriga avdelningar fullfölja den uppdelning efter länsstyrelse- och magistratsuppgifter, som påbörjats genom den från och med den 1 januari 1943 genomförda partiella omorganisationen av ämbetet. Därjämte syntes böra undersökas, huruvida icke poliskammaren borde givas ställning av ett fristående kommunalt organ i huvudsaklig överensstämmelse med de föreslagna kommunala mantals- och skatteverken. Likställighet skulle därigenom vinnas med förhållandena i övriga städer, där poliskammare funnes. Utredningen behövde icke omfatta polisdomstolen, enär denna skulle komma att upphöra i och med den beslutade rättegångsreformens genomförande.

I anledning av framställningen bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 21 juni 1946 chefen för socialdepartementet att tillkalla en sakkunnig att inom departementet verkställa utredning angående dels den definitiva uppdelningen av överståthållarämbetet efter länsstyrelse- och magistratsuppgifter, dels poliskammarens ställning efter en sådan uppdelning. Departementschefen tillkallade den 1 juli 1946 assessorn G. Boëthius att verkställa utredningen i fråga.

Utredningsmannen har den 30 september 1946 framlagt resultatet av utredningen.

Över utredningen ha yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, allmänna lönenämnden, Stockholms stadsfullmäktige, Stockholms rådhusrätt, Stockholms stads byggnadsnämnd samt överståthållarämbetet.

VI. Föreliggande utredningar med avseende å principerna för överståthållarämbetets uppdelning och ämbetets blivande organisation.**A. SKATTEVERKET.**

Innan jag övergår att redogöra för överståthållarämbetets förslag ber jag att få lämna en översikt över skatteverkets nuvarande organisation och arbetsuppgifter samt en jämförelse mellan taxeringsarbetets bedrivande i Stockholm och i länen.

1. Skatteverkets nuvarande organisation och arbetsuppgifter.

År 1936 genomfördes en omfattande omorganisation av överståthållarämbetets avdelning för uppbördsärenden m. m. I samband därmed ändra-

des avdelningens namn till »överståthållarämbetets avdelning för skatteärenden», vilket namn år 1938 utbyttes till »överståthållarämbetet för skatteärenden» och år 1942 till »skatteverket».

Skatteverkets arbetsuppgifter handläggas dels å tre i instruktionen för överståthållarämbetet omnämnda huvudavdelningar, nämligen mantalsavdelningen, taxeringsavdelningen och uppbördsavdelningen, dels å en provisoriskt inrättad avdelning, debiteringsavdelningen, och dels å skattedirektörens expedition. Därjämte sorterar under skatteverket kupongskattekontoret.

Mantalsavdelningen (mantalskontoret), som förestås av mantalsintendenten, har att handlägga ärenden, vilka angå den löpande bokföringen av Stockholms stads invånare, förrättande av mantalsskrivning och upprättande av mantalslängd, utfärdande av mantalsskrivningsbevis, upprättande av det s. k. allmänna registret över i Stockholm mantalsskrivna personer över 17 år, upprättande av röstlängder, upprättande av arbetsgivarförteckning för riksförsäkringsanstalten m. m. Mantalskontoret fungerar såsom länsbyrå för folkbokföringen i enlighet med vad därom stadgas i folkbokföringsförordningen.

Ärenden angående besvär över kyrkobokföring och mantalsskrivning handläggas å första kansliavdelningen.

Taxeringsavdelningen förestås av taxeringsintendenten, vilken handhar ledningen av och tillsynen över taxeringsarbetet. Å avdelningens personal eller av överståthållarämbetet förordnade kronoombud ankomma alla de uppgifter, som enligt taxeringsförordningen samt övriga taxerings- och skatteförfattningar åligga taxeringsintendent, taxeringskonsulent, av länsstyrelse förordnad ledamot i fastighetstaxeringsnämnd samt kronoombud i taxeringsnämnd. Därjämte har avdelningen att fullfölja sådana arbetsuppgifter i samband med taxeringsnämndernas verksamhet, som i magistratsstäder i övrigt skola eller må fullgöras av tjänsteman, som kommun ställer till förfogande. Avdelningen verkställer slutligen granskning av de skattskyldigas bokföring. Själva taxeringen verkställs i Stockholm liksom annorstädes av taxeringsnämnder och prövningsnämnd. Såsom biträde åt vissa av nämnderna äro emellertid anställda särskilda tjänstemän vid avdelningen, vilka förordnas såsom kronoombud i taxeringsnämnderna samt i övrigt biträda med olika uppgifter i samband med prövningsnämndsarbetet. Taxeringsavdelningen är indelad i sju kontor, nämligen fem lokala taxeringskontor, av vilka ett även tager befattning med särskild fastighets-taxering, ett bolagskontor och ett bokgranskningskontor.

Uppbördsavdelningen, som förestås av uppbördsintendenten, har till uppgift att ombesörja dels indrivning och redovisning av skatt i enlighet med vad därom stadgas i uppbördsförordningen, dels ock kontroll över att arbetsgivarna verkställa föreskrivna löneavdrag samt i behörig ordning redovisa desamma. Avdelningen har även att verkställa föreskriven huvudredo-

visning av influtna uppbördsmedel. Avdelningen är indelad i fyra sektioner, nämligen en bokföringsavdelning, en införselavdelning, en inkassoavdelning och en exekutivavdelning. Föreståndare för envar av sektionerna är en uppbördskommissarie. Föreståndarna för inkasso-, införsel- och exekutivavdelningarna äro tillika stadsfogdar och utmätningsmän. Härutöver finnas vid avdelningen ett kassakontor, en nöjes- och hundskatteexpedition, en handräkningsexpedition och en omsättningsskatteexpedition. Vid avdelningen föres även registret över anmälningar om arbetsanställningar, det s. k. anställningsregistret.

Debiteringsavdelningen ledes närmast under skattedirektören av en föreståndare, åt vilken även uppdragits att fullgöra vissa uppgifter, vilka ankomma på skatteverket såsom lokal skattemyndighet. Avdelningen ombesörjer främst angivande av skattetabell för preliminär A-skatt, debitering av B-skatt, C-skatt, slutlig och kvarstående skatt samt tillkommande skatt ävensom utfärdande av debetsedlar. Avdelningen, som provisoriskt inrättades i juli 1946, är organiserad på en central expedition, en rådfrågnings- och upplysningsavdelning samt tre underavdelningar.

Å *skattedirektörens expedition* handläggas i huvudsak ärenden rörande skatteverkets organisation, personal och ekonomi samt angående till skatteverkets disposition ställda medel, utfärdande av uppbördsorder, upprättande av uppbördsredogörelser, restitution av skatt och stämpelavgifter, avkortning och avskrivning av skatt, besvär över beslut angående preliminär taxering, sättet för uttagande av preliminär skatt, debitering och jämkning av sådan skatt, verkställande av löneavdrag eller anstånd med inbetalning av skatt, ävensom besvär rörande nöjesskatt, stämpelfrihet för värdepapper, utfärdande av vissa bevis samt övriga skatteverket tillhörande ärenden, som ej ankomma å mantals-, taxerings-, debiterings- eller uppbördsavdelningarna.

Kupongskattekontoret har jämlikt 3 § kupongskatteförordningen den 12 februari 1943 att handlägga ärenden rörande kupongskatt å aktieutdelning.

2. Jämförelse i vissa hänseenden mellan taxeringsförfarandet i Stockholm och i länen.

Omorganisationen av skatteverket år 1936 medförde möjlighet att effektivisera taxeringsarbetet. De taxeringsavdelningar, vilka på grundval av beskattningsorganisationssakkunnigas år 1943 avgivna betänkande inrättades vid länsstyrelserna år 1944, organiserades ehuru i förminskad skala med skatteverkets taxeringsavdelning som förebild.

Taxeringsnämnderna i *Stockholm* — bortsett från nämnderna för aktiebolag, ideella och ekonomiska föreningar, stiftelser och fonder samt den för riket gemensamma taxeringsnämnden — äro indelade i *lokala* och *ärskilda* nämnder. Till de sistnämnda hänföras deklARATIONER från

rörelseidkare och från skattskyldiga med bruttoförmögenhet överstigande 100 000 kronor samt deklARATIONER av eljest mera besvärlig beskaffenhet. Vid den årliga taxeringen de år, då allmän fastighetstaxering icke förrättas, finnas ett antal taxeringsnämnder för särskild fastighetstaxering. Härjämte ha fyra särskilda taxeringsnämnder inrättats för behandling av deklARATIONER från läkare, tandläkare, advokater, revisorer, konstnärer, arkitekter, konsulterande ingenjörer och handelsresande.

Taxeringsnämndernas arbete i Stockholm ledes och övervakas fortlöpande av vissa tjänstemän vid skatteverkets taxeringsavdelning medan andra tjänstemän vid avdelningen såsom ett tjänsteåliggande under ordinarie arbetstid fullgöra uppdrag såsom k r o n o o m b u d i vissa taxeringsnämnder. Härigenom ha taxeringsdistrikten kunnat göras betydligt större och omfatta ett avsevärt högre antal deklARATIONER än eljest skulle ha varit möjligt, i följd varav antalet nämnder och ordförande kunnat nedbringas. Då arbetet i taxeringsnämnderna är förlagt endast till första halvåret utses — för att förebygga risken att den fasta personalen icke skall hava tillräckliga arbetsuppgifter under senare halvåret — ett visst antal kronoombud bland skatteverket utomstående personer. Dessas antal — vilket år 1936 beräknades till tolv personer — har år för år måst ökas med hänsyn till det ständigt växande antalet deklARATIONER. Sålunda tjänstgjorde som kronoombud år 1946 utomstående personer i 31 och extra tjänstemän samt personal i biträdesgrad vid skatteverket i 24 lokala taxeringsnämnder. I de särskilda taxeringsnämnderna däremot med deras svårare granskningsuppgifter tjänstgöra regelmässigt vid taxeringsavdelningen anställda kvalificerade befattningshavare såsom kronoombud.

Huvudparten av utredningsarbetet inom taxeringsnämnderna åvilar kronoombuden. I de särskilda taxeringsnämnderna, vilka vardera ha att granska mellan 1 600 och 2 000 deklARATIONER, fullgöres granskningen sålunda, att ordföranden granskar 500 deklARATIONER i första hand och kronoombudet resten. Härefter genomgår ordföranden de av kronoombudet granskade deklARATIONERNA samt kronoombudet de deklARATIONER, som ordföranden i första hand granskat. I de lokala taxeringsnämnderna, som vardera ha att behandla mellan 6 000 och 8 000 deklARATIONER, granskas 1 500 deklARATIONER av endast ordföranden och resten av endast kronoombudet. Ordföranden genomgår dock jämväl de deklARATIONER, beträffande vilka kronoombudet föreslagit avvikelser. I vissa av de största distrikten har ett s. k. biträdande kronoombud — alltid en utom verket stående person — förordnats att biträda kronoombudet med granskningen.

Sortering av deklARATIONER och kontrolluppgifter, inprickning i taxeringslängderna av inkomna deklARATIONER samt numrering och kontrollsummering av dessa ävensom uträkning av beskattningsbara inkomster och beskattningsbara belopp samt längdföring utföras av biträdespersonal å taxeringsavdelningen.

I länen fullgöres uppdraget som kronoombud i taxeringsnämnderna alltid såsom bisyssla. Detta gäller även då tjänstemän vid länsstyrelserna samt häradsskrivare förordnas att utföra dessa uppdrag. Beskattningsorganisationsakkunniga föreslago, att för länens del efter förebild från Stockholm särskilda taxeringsnämnder skulle inrättas för behandling av deklARATIONER, avgivna av aktiebolag och andra juridiska personer — dock icke oskifta dödsbon och familjestiftelser — samt övriga större rörelseidkare. En sådan organisation kom dock blott delvis till stånd. För behandling av deklARATIONER, avgivna av aktiebolag och andra juridiska personer med nämnda undantag, ha inrättats särskilda taxeringsnämnder, medan deklARATIONER från övriga rörelseidkare — såväl större som mindre — alltjämt granskas av de lokala nämnderna, därvid dock särskilda för ändamålet kvalificerade taxeringskonsulenter biträda vid granskningen. Konsulenterna biträda även de lokala nämnderna med granskningen av andra deklARATIONER av mera invecklad beskaffenhet. Även taxeringskonsulenterna fullgöra sina uppdrag som bisysslor. På många håll inneha dock tjänstemän vid länsstyrelserna samt häradsskrivare uppdrag som taxeringskonsulenter.

De vid länsstyrelserna inrättade särskilda taxeringsavdelningarna handha uppsikten över och ledningen av taxeringsarbetet samt utföra vissa sakkunniguppdrag. Befattningshavarna vid taxeringsavdelningarna utföra däremot icke — såsom i Stockholm — arbete inom taxeringsnämnderna som tjänsteåliggande.

Enligt taxeringsförordningen har taxeringsnämndens ordförande att ordna avlämnade deklARATIONER, uppgifter och andra handlingar. Med detta arbete samt med längdföring erhålla emellertid ordförandena i större städer i regel biträde av särskilt förordnade kommunala tjänstemän. I landskommuner och mindre städer torde däremot sådant biträde endast undantagsvis förekomma. På landet åligger det häradsskrivaren att uträkna och införa beskattningsbara inkomster och beskattningsbara belopp i taxeringslängd.

Överståthållarämbetet erinrar i sitt betänkande därom, att beskattningsorganisationssakkunniga i samband med frågan om ändrad organisation av taxeringsnämnderna framhållit, att det skulle medföra uppenbara fördelar, om varje taxeringsnämnd erhöle biträde av en särskild tjänsteman — lämpligen fungerande som kronoombud — vilken skulle verkställa utredningar av olika slag. Av ekonomiska och praktiska skäl ansågs dock en dylik ordning icke kunna föreslås. I länen med deras geografiskt vitt spridda taxeringsdistrikt skulle också — framhåller ämbetet — för Stockholms del obefintliga svårigheter möta, om man önskade ålägga länsstyrelsernas tjänstemän att utföra arbete inom taxeringsnämnderna såsom tjänsteåliggande.

3. Överståthållarämbetets förslag.

Skäl för en uppdelning av skatteverket.

Överståthållarämbetet framhåller, att under det förberedande utredningsarbetet skälen för en uppdelning av skatteverket gjorde sig allt starkare gällande, samt anför härutinnan i huvudsak följande.

Sedan länge har överståthållarämbetet haft anledning uppmärksamma det skäl för uppdelning, som ligger däri, att olika befattningshavare vid skatteverket ha att på eget ansvar fatta beslut, varöver sedan besvär kunna anföras hos ämbetet. Detta är särskilt påfallande beträffande uppbördsavdelningen, där uppbördsintendenten intager ställningen som självständigt beslutande organ under överståthållarämbetet samtidigt som han är befattningshavare vid ämbetet. Motsvarande förhållande gäller emellertid också i fråga om mantalsintendenten beträffande mantalsskrivningen, samt i fråga om taxeringsinspektörerna beträffande debiteringen. Olägenheterna kunna förväntas öka efter omläggningen av uppbördsförfarandet.

Härtill komma nu andra skäl, som med växande styrka synas tala för en uppdelning av skatteverkets uppgifter på olika, från varandra jämförelsevis fristående verk. Främst framträder härvid verkets snabba tillväxt. Redan nu synes skatteverket, med en personal av omkring 800 befattningshavare, i storlek icke överträffas av något av de centrala ämbetsverken. Administrationen av ett ämbetsverk av sådan storleksordning, vilket dessutom befinner sig i snabb utveckling, kan icke undgå att erbjuda många besvärligheter, som icke behöva förekomma vid de mindre förvaltningsorganen. Svårigheterna ökas därigenom, att skatteverket i sin verksamhet har att tillämpa många skilda avsnitt inom den svenska lagstiftningen, såsom skattelagar, bestämmelser om folkbokföring och mantalsskrivning, uppbördsförfattningar, stadganden om exekutionsväsendet m. m., samt att skatteverkets befattningshavare mera än i måhända någon annan gren av vår förvaltning ha att stå i personlig kontakt med allmänheten, ofta nog i ömtåliga och granulaga frågor.

För en uppdelning av skatteverket talar jämväl, att det med hänsyn till de direkta skatternas alltmer växande betydelse måste vara ett allt större statligt intresse, att statsmakterna äga besluta om taxeringsväsendets utbyggnad i huvudstaden likaväl som i länen. Frågan om taxeringsarbetets effektivitet i rikets viktigaste län, Stockholm, bör icke vara beroende av en kommunal myndighets anslagsbeviljande.

Förut har mot en uppdelning ansetts tala den omständigheten, att en viss utjämning av toppbelastningen å mantals- och taxeringsavdelningarna kan åstadkommas genom en överflyttning av arbetskrafter från den ena avdelningen till den andra samt att en sådan utjämning synes lättare kunna genomföras, därest avdelningarna stå under samma ledning. Med den fördelning av arbetsuppgifterna, som efter uppbördsreformens genomförande i de större magistratsstäderna gäller mellan stat och kommun, komma emellertid av taxerings- och mantalsavdelningarnas uppgifter att till den kommunala delen föras bland annat debitering och mantalsskrivning eller de av avdelningarnas uppgifter, beträffande vilka variationerna i arbetsbördan främst göra sig gällande. En motsvarande uppdelning av skatte-

verket kommer sålunda att allenast i mindre grad verka försvårande för en utjämning av arbetsbördan genom att den minskar möjligheterna att förflytta arbetskrafter från en statlig till en kommunal avdelning.

Arbetsuppgifter för en ny statlig avdelning vid överståthållarämbetet.

Av de arbetsuppgifter, som före den nya ordningen beträffande folkbokföring och uppbörd handlades å skatteverket, böra vid en uppdelning av verket enligt överståthållarämbetets förslag följande uppgifter överföras till den nya statliga avdelningen, nämligen:

1. Ledningen av och tillsynen över taxeringsarbetet.
  2. Utfärdande av uppbörsorder samt upprättande av debiteringsrapporter och uppbörsredogörelser, såvitt avser kronoutskylder, avskrivning och avkortning av kronoutskylder, upprättande av månadsräkningar samt redovisning av pensionsavgifter till pensionsstyrelsen, olycksfallsförsäkringsavgifter till riksförsäkringsanstalten och skogsvårdsavgifter till statskontoret ävensom avlåtande av skrivelser till svenska beskickningar och konsulat angående restskyldiga, som vistas å känd ort utom riket.
  3. Besvär över debitering.
  4. Utfärdande av vederhäftighetsbevis.
  5. Ansökningar om befrielse från nöjesskatt samt besvär över beslut om ålagd nöjesskatt.
  6. Restitution av kronoutskylder.
  7. Restitution av stämpelavgifter samt återbetalning av arvs- och gåvoskatt.
  8. Ärenden rörande stämpelfrihet för värdepapper.
  9. Ärenden rörande skatt å vissa för drivande av automobil använda brännoljor.
  10. Ärenden rörande skatteverkets centrala medelsförvaltning.
  11. Protokoll- och längdföring hos prövningsnämnden.
  12. Taxering, debitering och uppbörd av allmän omsättningsskatt i den mån ärenden rörande denna kvarstå vid en eventuell omorganisations ikraftträdande.
  13. Ärenden som ankomma på kupongskattekontoret.
- Sedan — som nu skett — de nya förordningarna om folkbokföring och uppbörd trätt i kraft böra enligt överståthållarämbetet ytterligare följande arbetsuppgifter hänföras till den nya avdelningen:
14. Besvär över den lokala skattemyndighetens beslut i fråga om jämkning och preliminär taxering m. m.
  15. Kontroll — med biträde av den lokala skattemyndigheten — av att arbetsgivarna fullgöra sina skyldigheter enligt den nya uppbörsförordningen.
  16. Restitution av för mycket erlagd preliminär skatt.

17. Utbetalning till kommunerna av dem tillkommande skattebelopp samt restitution, avkortning och avskrivning av kommunalutskylder.
18. Åtgärder, som enligt nya folkbokföringsförordningen ankomma på länsstyrelse (utom ärenden som tillkomma länsbyrå), därvid ärenden angående besvär över kyrkobokföring och mantalsskrivning böra överföras från första kansliavdelningen.

Överståthållarämbetet föreslår därjämte, att till skatteavdelningen från första kansliavdelningen skola överflyttas:

19. Ärenden angående arvsskatt och gåvoskatt, i den mån dessa ej förut åvila skatteverket.

Ämbetet framhåller, att samtliga uppräknade ärenden — utom sådana som röra kupongskattekontoret, vilket endast finnes inrättat vid överståthållarämbetet — i länen handläggas å länsstyrelsernas landskontor.

Då såväl skatteverket som första kansliavdelningen handha olika delar av överståthållarämbetets centrala medelsförvaltning, har ämbetet haft frågan under övervägande, huruvida skatteverkets och första kansliavdelningens medelsförvaltningsuppgifter böra sammanföras. Ämbetet finner det i så fall ligga närmast till hands att anförtro hela medelsförvaltningen åt den nya avdelningen. Med hänsyn till att skatteverkets och första kansliavdelningens medelsförvaltningar omspanna skilda områden föreligga emellertid enligt ämbetets uppfattning ej några tvingande skäl för deras sammanförande till en avdelning.

Avdelningens organisation.

Överståthållarämbetet framhåller, att den nya statliga avdelningen kommer att väsentligen motsvara de delar av landskontoret vid en länsstyrelse, vilka ha att taga befattning med ärenden angående mantalsskrivning, taxering, debitering och uppbörd. Med hänsyn till arten av de uppgifter, som skola förekomma på avdelningen, föreslår ämbetet, att den benämnes *skatteavdelningen*. I det följande användes denna beteckning å avdelningen.

I sitt förslag till organisation för skatteavdelningen gör överståthållarämbetet med utgångspunkt från organisationen vid länsstyrelsernas landskontor en uppdelning mellan å ena sidan *taxeringsavdelningen* och å andra sidan *skatteavdelningen utom taxeringsavdelningen*.

Taxeringsavdelningen.

De kvalificerade arbetsuppgifter, som komma att åvila taxeringsavdelningen, kunna enligt överståthållarämbetet indelas i följande huvudgrupper:

- ledning av taxeringsarbetet,
- verkställande av utredningar och upprättande av yttranden i anledning av skattskyldigas besvär till prövningsnämnden och skattedomstolarna,
- granskning av skattskyldigas räkenskaper,

biträde vid taxeringen i de särskilda taxeringsnämnderna samt eftergranskning av deklARATIONER och upprättande av yrkanden till provningsnämnden om ändring av taxering.

I betänkandet erinras, att skatteunderlaget i Stockholm för den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten uppgår till drygt 25 procent av skatteunderlaget för hela riket och alltså i genomsnitt motsvarar det sammanlagda skatteunderlaget i mera än åtta län. Summan av debiterad statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, värnskatt samt särskild skatt å förmögenhet i Stockholm utgör drygt 28 procent av det debiterade beloppet för hela riket, d. v. s. nämnda direkta statsskatter uppgå till i genomsnitt högre belopp än i 9 län tillsammansagna.

Med hänsyn till taxeringsmaterialets i Stockholm stora omfattning finner överståthållarämbetet nödvändigt, att taxeringsavdelningen liksom nu är förhållandet uppdelas på *taxeringskontor*. Ämbetet har med hänsyn till kostnadsfrågan undersökt, huruvida behovet av lokala taxeringskontor skulle kunna tillgodoses om det nuvarande antalet minskades från fem till fyra samt antalet särskilda taxeringsnämnder nedbringades från fyrtio till trettio. Här om anföres.

Gentemot en dylik nedskärning av organisationen ha allvarliga erinringar framförts från skatteverkets ledning under framhållande av att det icke syntes tillrådligt att i Stockholm — dit en så avsevärd del av landets näringsliv vore koncentrerad — ersätta den nuvarande taxeringsorganisationen med en som måste befaras leda till en mindre effektiv deklARATIONS-kontroll. Vidare påpekades den snabba tillväxten av Stockholm under det senaste decenniet, vilken kunde förväntas fortsätta år från år under den närmaste tiden. Under tiden 1937—1945 hade antalet deklARATIONER ökat med i medeltal 14 500 stycken per år. Med samma ökning under åren 1946 till 1950 komme antalet deklARATIONER sistnämnda år, alltså endast ett eller annat år efter omorganisationens ikraftträdande, att utgöra cirka 524 000. Troligt vore dock att deklARATIONER-antalet komme att vara ännu högre. Därest den ifrågasatta inkorporeringen av Spånga socken och Hesselby villastads köping komme till stånd, hade man sålunda att räkna med en icke obetydlig ökning av deklARATIONER-materialet utöver den förut beräknade normala ökningen.

Överståthållarämbetet förklarar sig icke kunna undgå att beakta de sålunda framförda erinringarna. Därest beräkningarna om folkmängdens fortsatta ökning i Stockholm visa sig riktiga kommer — framhåller överståthållarämbetet — redan ett eller två år efter en beskuren organisations genomförande hela organisationsfrågan att behöva upptagas på nytt. Då en sådan situation måste undvikas föreslår ämbetet, att taxeringsavdelningen organiseras på *fem lokala taxeringskontor, ett bolagstaxeringskontor och ett bokgranskningskontor*. Bokgranskningskontoret bör befrias från den befattning med den gemensamma taxeringsnämnden och de särskilda taxeringsnämnderna för vissa fria yrkesutövare, vilken tillkommer det nuva-

rande bokgranskningskontoret, för att uteslutande kunna syssla med bokgranskningsarbeten. Dessa särskilda taxeringsnämnder böra i stället sortera under bolagstaxeringskontoret. Taxeringsavdelningens befattning med särskild fastighetstaxering bör liksom hittills koncentreras till ett av de lokala taxeringskontoren. År 1948, då omorganisationen enligt vad överståthållarämbetet beräknar tidigast kan vara genomförd, komma enligt förenämnda beräkningar på ettvarvt av de lokala taxeringskontoren cirka 94 000 deklARATIONER och på bolagstaxeringskontoret omkring 27 000 deklARATIONER. Antalet besvär till prövningsnämnden anses komma att överstiga 1 100 per taxeringskontor. Härtill kommer som nämnts för ett av de lokala taxeringskontoren handläggningen av ärenden rörande särskild fastighetstaxering. Antalet ny- och omtaxeringar av fastigheter i Stockholm år 1944 uppgick till cirka 3 200 och antalet besvär över dylik taxering samt ansökningar om åsättande av preliminära taxeringsvärden å fastigheter samma år till sammanlagt omkring 100.

Överståthållarämbetet framhåller vidare, att man med hänsyn till att deklaramaterialet i Stockholm i genomsnitt är av väsentligt större svårighetsgrad än i flertalet av länen på grund av näringslivets koncentration till huvudstaden kan räkna med att arbetsbördan å varje taxeringskontor kommer att avsevärt överstiga arbetsbördan — bortsett från bokgranskningskontoret — för taxeringsavdelningen vid en medelstor länsstyrelse. Då — såsom nämnts — de debiterade direkta statsskatterna i Stockholm utgjorde drygt 28 procent av det debiterade beloppet för hela riket, utdebiteras således inom varje taxeringskontors område lika mycket i direkta statsskatter som i genomsnitt inom ett och ett halvt län. Arbetsbördan för taxeringskontoren jämfört med taxeringsavdelningarna i länen blir större också därigenom att man i Stockholm på grund av de lokala förhållandena har att räkna med rådfrågning vid personliga besök i sällspört stor omfattning.

Skatteavdelningen utom taxeringsavdelningen.

Till denna del av skatteavdelningen — vilken närmast motsvarar den nuvarande skattedirektörens expedition — böra enligt överståthållarämbetet av de förut under n:ris 1—19 uppräknade på skatteavdelningen förekommande ärendena hänföras de som upptagits under n:ris 2—11 och 14—19. Ämbetet påpekar särskilt den ökning av ärendena, som föranletts av den nya uppboordsreformen, främst besvär över den lokala skattemyndighetens beslut rörande jämkning och anstånd m. m., vilka enligt ämbetets uppfattning torde komma att uppgå till ett betydande antal för Stockholms vidkommande.

Överståthållarämbetet anser, att även *kupongskattekontoret* bör inordnas under skatteavdelningen.

4. 1946 års kommunala skatteverkskommittés förslag till organisation av folkbokföring och mantalsskrivning samt debitering, uppbörd, redovisning och indrivning av utskylder i Stockholm.

Förslaget huvuddrag äro i korthet följande.

Det omedelbara handhavandet av och ansvaret för de arbetsuppgifter, som i magistratsstad med egen uppbördsförvaltning ankomma på den lokala skattemyndigheten (kronokamreraren), skall i Stockholm med hänsyn till uppgifternas omfattning uppdelas på två tjänstemän, vilka skola utses av staden men förordnas av överståthållarämbetet. På den ena skall ankomma mantalsskrivningen och folkbokföringen, på den andra lokal skattemyndighets övriga åligganden. En tredje tjänsteman skall ha de funktioner, som enligt uppbördsförordningen tillkomma utmätningsmannen, d. v. s. i magistratsstad stadsfogden. Samtliga dessa tre tjänstemän förutsättas vara självständiga förvaltningsmyndigheter. De för myndigheternas verksamhet anslagna medlen skola handhas av en för myndigheterna gemensam kommunal direktion såsom organ för den kommunala finansförvaltningen, vilken även har att representera stadens arbetsgivareintressen och således äga att tillsätta personalen vid myndigheterna samt disponera över en för myndigheterna gemensam rörlig personalkader. Såsom tillsynsmyndighet över de kommunala skatteverken kommer överståthållarämbetet att fungera.

Såsom benämning på de olika myndigheterna föreslår kommittén mantalsverket, uppbördsverket och indrivningsverket. Cheferna för verken skola benämnas respektive mantalsdirektör, uppbördsdirektör och exekutionsdirektör. Den kommunala direktionen skall erhålla benämningen direktionen för Stockholms stads mantals- och uppbördsverk och chefen för direktionens kansli erhålla titeln ekonomidirektör.

Kommittén framlägger förslag till personalstater för de nya verken med befattningshavarna inplacerade i de för överståthållarämbetets kommunalavlönade tjänstemän gällande löneplanerna.

B. ÖVERSTÅTHÅLLARÄMBETET UTOM SKATTEVERKET.

Utredningsmannens förslag.

Utredningen har av överståthållarämbetets underavdelningar omfattat de båda kansliavdelningarna samt poliskammaren jämte vissa ämbetet underlydande myndigheter. Utredningsmannen har icke ansett sig böra beröra polisdomstolen, då densamma vore avsedd att upphöra i och med den nya rättegångsbalkens ikraftträdande.

Omprövning av ärendenas uppdelning å kansliavdelningarna och poliskammaren eller eventuellt annan myndighet.

Utredningsmannen erinrar om att den ledande principen vid 1942 års omorganisation av överståthållarämbetet — nämligen att kansliavdelningarna skulle handlägga länsstyrelseärenden och poliskammaren magistrats- och poliskammarärenden — av olika skäl icke fullständigt genomfördes. Sålunda ha kansliavdelningarna enligt instruktionen för ämbetet fortfarande att handlägga åtskilliga såväl magistrats- som poliskammarärenden liksom poliskammaren å sin sida handlägger ett avsevärt antal länsstyrelseärenden. Ett ärendes karaktär av länsstyrelse-, magistrats- eller poliskammarärende har härvid av utredningsmannen bedömts med hänsyn till den myndighet, som enligt vederbörande författning i övriga städer med magistrat och poliskammare har att handlägga ärendet i fråga.

Utredningsmannen övergår härefter att behandla de *allmänna principerna för ärendenas fördelning* på kansliavdelningarna och poliskammaren samt anför härom i huvudsak följande.

Det hittillsvarande sammanförandet av länsstyrelse- samt magistrats- och poliskammarärendena i Stockholm hos en enda myndighet är otvivelaktigt av en viss fördel ur olika synpunkter. Härigenom kan undvikas dubbelbehandling av ett länsstyrelse- och ett poliskammarärende, vilka ha ett nära samband med varandra, genom att de behandlas gemensamt på samma avdelning. För allmänheten uppstår genom en sådan åtgärd bland annat den lättnaden, att endast en expedition behöver lösas i ärendet. Så är förhållandet med exempelvis tillstånd till dans i samband med utskänkning av rusdrycker eller tillstånd till försäljning å allmän plats i samband med utsträckt affärstid. Även i organisatoriskt hänseende vinnas vissa fördelar, vilket framför allt torde göra sig gällande beträffande trafikärendena. Gentemot dessa fördelar bör dock ställas den avsevärda vinst, som genomförandet av en för riket i dess helhet enhetlig och konsekvent ärendefördelning i lagar och författningar måste anses innebära för såväl myndigheter som allmänhet. Dessutom kommer det nära grannskapet mellan de tilltänkta lokalerna för överståthållarämbetet i garnisonssjukhuset och lokalerna för poliskammaren i polishuset att undanröja de huvudsakliga olägenheterna för allmänheten av en uppdelning av ärendena i fråga. Förhållandena vid behandlingen av dessa ärenden bli för övrigt icke annorlunda än vad fallet är i samtliga övriga residensstäder med poliskammare.

Vid uppgörande av förslag till fördelning av ärendena mellan kansliavdelningarna å ena, och poliskammaren eller annan kommunal myndighet, å andra sidan, har utredningsmannen i stort sett låtit följande två huvudprinciper vara vägledande vid fördelningen, nämligen

1) de båda myndigheterna skola icke erhålla någon särställning i jämförelse med övriga länsstyrelser och poliskammare och

2) den i det övriga landet gällande förvaltnings-ekonomiska grundsatsen, att kostnaderna för handläggningen av länsstyrelseärenden skola betalas av statliga och kostnaderna för handläggningen av magistrats-, poliskammare- och rent kommunala ärenden av kommunala medel, bör gälla även beträffande Stockholm.

Utredningsmannen framhåller härefter, att de angivna principerna med hänsyn till de för Stockholm speciellt rådande förvaltningsrättsliga förhållandena ansetts icke helt kunna genomföras. Utredningsmannen fortsätter.

Beträffande *länsstyrelseärendena* och *poliskammarärendena* böra nämnda huvudprinciper undantagslöst kunna tillämpas så att de förra helt handläggas av kansliavdelningarna och de senare helt av poliskammaren. Härmed vinnes beträffande dessa ärenden full överensstämmelse med vad förhållandet är i övriga städer med poliskammare.

Annorlunda ställa sig emellertid förhållandena med *magistratsärendena*, d. v. s. de göromål, som i övriga poliskammarestäder förbehållits magistraten. Magistratsuppgifterna kunna i stort sett indelas i två huvudgrupper, kommunala och statliga. Magistratens kommunala uppgifter hänföra sig väsentligen till utövandet av ett visst i lagen om kommunalstyrelse i stad den 6 juni 1930 stadgat överinseende över de rent kommunala förvaltningsorganen ävensom till vissa valfunktioner. De statliga uppgifterna finnas angivna i ett stort antal författningar på specialpolitins område, berörande allmän ordning och säkerhet, socialvård, hälsovård, näringsväsende, kommunikationsväsende m. m. Härjämte är magistraten enligt utsökningslagen överexekutor.

Att återgå till en särskild magistratsförvaltning för Stockholms vidkommande, på vilken skulle överföras av överståthållarämbetet nu handlagda magistratsärenden, torde för närvarande få anses uteslutet. Frågan om magistraternas blivande ställning är icke klar. Förslag har tidigare avgivits om upphävande överhuvud av magistraten såsom självständigt organ och om överförande av uppgifterna på statliga eller rent kommunala myndigheter. Magistratens ställning har behandlats av bland annat de s. k. ekonomisakkunniga (SOU 1928: 20) samt 1928 års kommunalförvaltnings-sakkunniga (SOU 1930: 13).

Utredningsmannen har emellertid endast ansett sig kunna och böra räkna med den nu rådande lokalförvaltningsorganisationen på detta område. Då något organ, på vilket överståthållarämbetets nuvarande magistratsuppgifter av *kommunal* natur kunna överföras, icke finnes, måste därför — så länge den statliga uppsikten över kommunalförvaltningen föreligger — dessa uppgifter fortfarande åvila överståthållarämbetet. Detsamma bör även gälla vissa statliga magistratsärenden av *administrativt* betonad karaktär, vilka i andra städer icke anförtrots åt poliskammaren, såsom bland annat överståthållarämbetets utövande av överexekutorsämbetet och förande av handels- och näringsregistren samt vissa magistratsuppgifter enligt ordningsstadgan för rikets städer.

Vad åter angår de statliga magistratsärenden, som äro av mera allmän *polisiär* natur — vilket i stor utsträckning får anses vara förhållandet — böra dessa med hänsynstagande till ovannämnda huvudprinciper handläggas av poliskammaren. Ett stöd för en dylik åtgärd kan hämtas av det förhållandet, att Kungl. Maj:t beträffande flera städer förordnat, att poliskammaren skall handlägga vissa ärenden enligt ordningsstadgan, vilka enligt stadgans föreskrifter eljest skulle ankomma på magistraten. Därtill kommer, att poliskammaren i Stockholm såsom en under överståthållarämbetet i stor utsträckning självständigt arbetande avdelning av ålder haft att handlägga åtskilliga ärenden, som i andra städer med poliskammare ligga under magistratens beslutanderätt.

De ärenden, som nu handläggas av överståthållarämbetet men vilkas avgörande i andra städer ankommer på domstol eller kommunal förvaltningsmyndighet, böra enligt utredningsmannen överföras från överståthållarämbetet till Stockholms rådhusrätt respektive vederbörande kommunala organ.

Beträffande överståthållarämbetets blivande befattning med de ämbetet underlydande myndigheterna anför utredningsmannen följande.

Utöver ovannämnda ärenden har överståthållarämbetet — i de avseenden och i den omfattning ämbetets instruktion och eljest meddelade föreskrifter närmare bestämmer — att fullgöra vissa uppgifter beträffande de enligt instruktionen ämbetet *underlydande* organen, nämligen stadsfogdekontoret, rannsakningsfängelset, fastighetsregisterkontoret, åklagarmyndigheten, statspolisintendenten, polispersonalen samt civilförsvarschefen. Dessa uppgifter äro av blandad länsstyrelse- och magistratsnatur och härröra sig delvis av de för Stockholm rådande speciella förvaltningsrättsliga förhållandena. Överståthållarämbetets befattning med nämnda myndigheter torde tills vidare alltjämt böra bestå även i de fall denna ej följer av ämbetets ställning såsom länsstyrelse. Ett eventuellt framtida överflyttande av tillsynen över något eller några av dessa organ å annan myndighet — kommunal förvaltningsmyndighet eller särskild tillsatt styrelse — behöver ej möta några svårigheter och bibehållandet av ämbetet såsom tillsynsmyndighet kan icke anses komma att rubba ramen för det blivande rent statliga överståthållarämbetet.

Utredningsmannen framlägger härefter förslag till samtliga de på kansliavdelningarna och poliskammaren för närvarande handlagda ärendenas fördelning efter genomförandet av den ifrågasatta uppdelningen av ämbetet. För att fastställa ett ärendes natur av länsstyrelse-, magistrats- eller poliskammarärende har utredningsmannen med huvudsaklig ledning av i instruktionen för överståthållarämbetet och ämbetets arbetsanordningar upptagna förteckningar över å nämnda avdelningar förekommande ärenden (se till detta protokoll fogad bilaga) genomgått samtliga de författningar, vilka avdelningarna ha att tillämpa i sin verksamhet. Utredningsmannen har framlagt en sammanfattning av förslaget i den mån detta innebär *dels* ändring i ärendenas nuvarande fördelning å kansliavdelningarna och poliskammaren *och dels* fortsatt handläggning vid kansliavdelningarna av magistratsärenden. Sammanfattningen är av följande innehåll.

1. *Från poliskammaren överföras till överståthållarämbetet följande ärenden:*

a) *Samtliga länsstyrelseärenden.*

Tävlingar å allmän väg och gata med motorfordon eller cykel.

Användande av barn vid offentliga tillställningar.

Undantag för visst tillfälle från förbud att använda barn vid försäljning.

Utskänkning av rusdrycker i samband med offentlig tillställning samt under utsträckt tid för tillfälligt behov.

Anmälan om transport av explosiva varor.

Åtgärder enligt 75 § fattigvårdslagen.

Tillstånd till innehav av större förråd film.

Ärenden, som enligt eldbegängelsekungörelsen ankomma på länsstyrelse, samt flyttning av gravsatt lik.

Föreläggande enligt lagen om arbetarskydd för hälsovårdsnämnd i egenskap av kommunalt tillsynsorgan.

Ärenden, som enligt olika författningar ankomma på länsstyrelse i vad avser dödsfall utan föregående sjukdom.

Tillstånd för utlännning enligt § 26 mom. 3 näringsfrihetsförordningen att under kringresande eller kringvandrande idka hantverk eller annan hantering.

Samtliga ärenden, som enligt olika *trafikförfattningar* ankomma på länsstyrelse. Bland dessa ärenden märkas i främsta rummet:

Registrering av motorfordon.

Utfärdande av körkort och trafik kort.

Tillstånd till yrkesmässig trafik med motorfordon i vad avser beställningstrafik för godsbefordran samt uthyrningsrörelse.

Debitering, avkortning och avskrivning samt restitution av automobilskatt.

Uppbörd och bokföring av automobilskatt samt registreringsavgifter för motorfordon.

Ärenden, som enligt 2 kap. lagen den 21 december 1945 om verkställighet av frihetsstraff m. m. ankomma på länsstyrelse.

b) *Av magistrats ärenden:*

Handel med apoteksvaror.

2. *Från kansliavdelningarna överföras till poliskammaren följande ärenden:*

a) *Samtliga poliska mar ärenden.*

Från första kansliavdelningen:

Anmälan av föreståndaren för främmande trossamfund om begagnande av gudstjänstlokal.

Från andra kansliavdelningen:

Utfärdande av trafikföreskrifter enligt vägtrafikstadgan och motorfordonsförordningen, i den mån detta i andra städer med poliskammare ankommer på denna.

Förordnande, varom förmäles i 17 § 3 mom. lagen den 20 juni 1924 med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin.

Meddelande av förbud enligt 27 § 2. och 3. förordningen den 11 juli 1919 angående försäljning av pilsnerdricka samt 14 § 2. förordningen den 8 maj 1925 angående försäljning av alkoholfria och därmed jämförliga drycker, i den mån förbudsrätten i andra städer med poliskammare ankommer på denna.

Utfärdande av nordiskt resekort.

Ärenden angående utvandrare agenter och deras ombud, i den mån ärendena ankomma på polismyndighet.

Rapporter angående till sjukhus överförda sinnessjuka.

Tillstånd till innehav av explosiva varor i tillfälligt magasin.

Anmälan enligt § 4 hotell- och pensionatstadgan den 8 juni 1917.

Förordnande av besiktningsmän för utskänkningslokaler.

Här bör anmärkas, att *ingivande* av ansökan om innehav av vapen m. m. enligt vapenkungörelsen den 22 juni 1934, vilket enligt kungörelsen skall ske till polismyndigheten, föreslagits skola fortfarande äga rum direkt till överståthållarämbetet.

- b) *Samtliga magistratsärenden av huvudsakligen polisiär natur.*

Från första kansliavdelningen:

Intyg för förlagsinteckning.

Statistiska uppgifter från näringsidkare i den mån handläggningen i andra magistratsstäder ankommer på magistrat.

Från andra kansliavdelningen:

Utfärdande av parkeringsföreskrifter enligt § 2 ordningsstadgan för rikets städer.

Tillstånd till försäljning enligt § 2 första stycket ordningsstadgan för rikets städer (då ansökningsavser jämväl tillstånd till utsträckt affärstid enligt butikstängningslagen).

Anmälan om innehav av förråd av samt handel med eldfarliga oljor. Ärenden angående giftiga ämnen med undantag av tillstånd enligt 23 § giftstadgan den 26 november 1943.

Ärenden angående hotell- och pensionatrörelse, som enligt hotell- och pensionatstadgan i andra städer med över 20 000 invånare ankomma på magistrat.

Statistiska uppgifter rörande fargaltar.

- c) *Övriga ärenden.*

Från andra kansliavdelningen:

Elektriska svagströmsledning.

Insamlingar å allmän plats.

Förordnande av distriktsinspektörer över elektriska anläggningar.

3. *Från överståthållarämbetet överförs till domstol eller statlig eller kommunal förvaltningsmyndighet följande ärenden:*

Från första kansliavdelningen:

Lösöre köp (till Stockholms rådhusrätt).

Från andra kansliavdelningen:

Ärenden angående sotningsväsendet i den mån de enligt brandstadgan icke ankomma på länsstyrelse (till brandchefen eller den kommunala myndighet, som förvaltar brandförsvarets angelägenheter).

Förordnande av hissbesiktningsmän (till byggnadsnämnden).

Från poliskammaren:

Elektriska hissar (till byggnadsnämnden eller — i vad angår statsverkets byggnader — den statliga myndighet, som svarar för byggnadsarbetet eller förvaltar byggnaden).

4. *Till handläggning å överståthållarämbetet kvarbliva följande magistratsärenden:*

Å första kansliavdelningen:

Ärenden av magistratsnatur enligt lagen om kommunalstyrelse i Stockholm.

Ärenden av magistratsnatur beträffande vissa överståthållarämbetet underlydande organ.

Medling i äktenskapstvister.

Ärenden angående byggnadsväsendet, som i andra magistratsstäder ankomma på magistrat, med undantag av utseende utav ledamot och ersättare i byggnadsnämnden.

Ärenden angående fastighetsbildning, som i andra magistratsstäder ankomma på magistrat.

Överexekutorsärenden.

Anteckning i handels- och näringsregistren.

Arvoden åt förundersökare i brottmål.

Ersättningar till vittnen och rättegångsbiträden i brottmål, vittnen enligt lagen om fri rättegång, tolkar och sakkunniga i sjömål.

Å andra kansliavdelningen.

Utfärdande av allmänna föreskrifter enligt ordningsstadgan för rikets städer, vilka enligt stadgan ankomma på magistrat, med undantag av parkeringsbestämmelser. Nuvarande praxis att vissa föreskrifter utfärdas av överståthållarämbetet såsom länsstyrelse enligt § 20 i stadgan bibehålles.

Ombesörjande av kungörande m. m. av enligt § 20 ordningsstadgan utfärdade ordningsföreskrifter.

Utfärdande av reglementen och taxor enligt § 23 ordningsstadgan.

Kungörande av fastställd brandordning.

Spårvägstrafiken i den mån den kan anses utgöra magistratsärende.

Ombesörjande av kungörande m. m. av enligt 30 § hälsovårdsstadgan utfärdade hälsovårdsföreskrifter.

Vissa uppgifter med avseende å stadsläkarna.

Poliskammarens och polisverkets framtida ställning.

Utredningsmannen förutsätter, att *poliskammaren* i och med en definitiv uppdelning av överståthållarämbetet skall utbrytas ur ämbetet och i princip erhålla samma ställning som poliskamrarna i övriga städer samt anföra härom i huvudsak följande.

Generella föreskrifter saknas beträffande poliskamrarnas allmänna organisation. Vägledning härutinnan får sökas i de för poliskamrarna eller polismästarna i vederbörande städer av Kungl. Maj:ts fastställda instruktionerna, vilka sinsemellan äro mycket skiljaktiga och till en del av mycket ålderdomligt datum. I stort sett får poliskammaren huvudsakligen anses som en myndighet för handläggning av administrativa ärenden av polisiär natur, medan de uppgifter, som sammanhånga med ledningen av själva polisarbetet, handhas av polismästaren i hans egenskap av polischef. Polismästaren är i samtliga fall ensam ledamot av och beslutande i poliskammaren. Kostnaderna för poliskamrarna åvila respektive städer.

Beträffande poliskamrarnas ställning i förhållande till länsstyrelserna stadgas i 4 § landshövdingeinstruktionen, att poliskammare jämte en del övriga uppräknade lokala myndigheter lyda under länsstyrelserna på sätt särskilda författningar och instruktioner närmare bestämma. Poliskamrarna torde emellertid i sin verksamhet som administrativa myndigheter för handläggning av ärenden, vilka icke beröra polislagens område, få anses

självständiga i förhållande till länsstyrelserna, och länsstyrelsens inverkan på avgörandena inskränka sig till dess egenskap av besvärinstans för överklagande av poliskammarens beslut. I poliskamrarnas instruktioner har emellertid länsstyrelsen som regel tillagts avgörandet beträffande tillsättning av viss chefspersonal vid poliskammaren. I ekonomiskt hänseende sortera poliskamrarna direkt under vederbörande kommunala myndigheter.

Utredningsmannen framhåller, att stadsfullmäktige ha att antaga instruktion för poliskammaren samt underställa instruktionen Kungl. Maj:ts fastställelse.

Beträffande *polisverkets* framtida ställning i förhållande till överståthållarämbetet uttalar utredningsmannen, att upprätthållandet av polisväsendet enligt 1925 års polislagen är en kommunal angelägenhet, som det i Stockholm åligger Stockholms polisdistrikt att ombesörja. Överståthållarämbetet utövar härvid de befogenheter, som enligt polislagen tillkomma länsstyrelse. Ämbetet är enligt sin instruktion liksom länsstyrelserna enligt landshövdingeinstruktionen högsta polismyndighet, medan polismästaren är polischef enligt polislagen. Den nya organisationen kommer icke att medföra någon ändring i ämbetets ställning härvidlag. Utredningsmannen framhåller emellertid, att en viss olikhet i uttryckssättet i överståthållarämbetets instruktion i förhållande till landshövdingeinstruktionen i avseende å överståthållarämbetets och länsstyrelsernas befogenheter såsom högsta polismyndighet inom sina administrativa arbetsområden bör försvinna i den nya instruktionen för ämbetet för att borttaga varje tvekan angående ämbetets ställning i dessa hänseenden.

Slutligen uttalar utredningsmannen, att besvär över poliskammarens beslut, vilka för närvarande på grund av poliskammarens ställning som en avdelning inom överståthållarämbetet anföras direkt hos Kungl. Maj:t, efter poliskammarens utbrytande ur överståthållarämbetet böra anföras hos ämbetet i likhet med vad som enligt allmän praxis är fallet med övriga poliskammares beslut. Även besvär över polismästarens i Stockholm beslut i hans egenskap av polischef och vilka icke röra disciplinmål böra i likhet med övriga polischefers beslut anföras hos överståthållarämbetet i stället för hos Kungl. Maj:t som nu är föreskrivet i polislagen och polisreglementet.

Yttranden.

Beträffande principerna för överståthållarämbetets uppdelning och blivande organisation framhåller *statskontoret*, att förslaget om poliskammarens utbrytande ur överståthållarämbetet överensstämde med de riktlinjer för en omorganisation av ämbetet, som statskontoret tidigare förordat i sitt utlåtande över överståthållarämbetskommitténs förslag angående 1942 års partiella omorganisation.

Beträffande den föreslagna skatteavdelningen ifrågasätter statskontoret,

huruvida icke denna borde övertaga benämningen »skatteverket» från den nuvarande organisationen och att den del av densamma, som icke utgjordes av taxeringsavdelningen, borde benämnas »allmänna avdelningen».

Riksräkenskapsverket har förklarat sig icke ha något att erinra mot den föreslagna uppdelningen av överståthållarämbetet efter länsstyrelse- och magistratsuppgifter. Ämbetsverket erinrar emellertid om att utanför Stockholms stad medelsförvaltningsärenden i betydande omfattning handlades av länsstyrelserna, medan inom Stockholm motsvarande ärenden till väsentlig del handlades av statskontoret. För vinnande av en önskvärd likformighet i fråga om överståthållarämbetets och länsstyrelsernas arbetsuppgifter ifrågasätter riksräkenskapsverket om icke en förflyttning från statskontoret till överståthållarämbetet borde komma till stånd beträffande åtminstone vissa av de medel, som i länen utbetalades av länsstyrelserna. Om överflyttningen begränsades till utbetalningar å anslag under andra och femte huvudtitlarna, torde överflyttningen icke behöva medföra något ökat behov av arbetskraft för överståthållarämbetets del. I anledning härav föreslår riksräkenskapsverket att följande utbetalningar överflyttas från statskontoret till överståthållarämbetet, nämligen beträffande andra huvudtiteln från anslagen till avlöningar och omkostnader för krigsrätterna samt från anslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter av ersättning, som enligt 188 § konkurslagen i visst fall tillkommer konkursdomare. Beträffande femte huvudtiteln borde överflyttas utbetalningarna rörande mödrahjälp, mödrahjälpsnämnderna, bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem, bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m. samt vissa bidrag till lasarett m. m.

Stockholms stadsfullmäktige, som i ärendet åberopat yttranden av stadens tjänstenämnd, kammarkontor, drätsel-nämnd, borgarrådsberedning och stadskollegium ävensom vice stadsjuristen och 1946 års kommunala skatteverkskommitté, har tillstyrkt en uppdelning av överståthållarämbetet efter länsstyrelse- och magistratsuppgifter i enlighet med de riktlinjer, som uppdragits vid de verkställda utredningarna. Fullmäktige ha dock förklarat sig vilja understryka, att det beträffande ärendesfördelningen mellan överståthållarämbetet och poliskammaren samt vissa därmed sammanhängande frågor icke varit möjligt att i alla punkter taga ställning till den gränsdragning mellan ämbetets och de kommunala organens kompetensområden, som angivits, och att denna gränsdragning därför icke borde betraktas såsom definitiv.

Föredragande borgarrådet anför i fråga om den av utredningsmannen föreslagna fördelningen av ärendena mellan överståthållarämbetet och poliskammaren bland annat följande.

Även ur andra synpunkter än de ekonomiska synas fördelarna av en uppdelning vara övervägande. I några fall inträda dock ur allmänhetens synpunkter nackdelar av den nya gränsdragningen mellan poliskammaren

och överståthållarämbetet i det att ärenden, som nu behandlas av poliskammaren, komma att avgöras till en del hos överståthållarämbetet och till en annan av polismyndigheten, vilket även kan leda till ökade kostnader för expeditionslösen. Det bör förutsättas att dessa spörsmål skola bliva föremål för närmare undersökning och att man kan vinna en lösning, som tillgodoser det allmännas och de sökandes givetvis samstämmiga önskemål om enklast möjliga handläggning.

Stockholms rådhusrätt har förklarat sig icke ha något att erinra mot den av utredningsmannen föreslagna överflyttningen till rådhusrätten av ärenden angående lösöreköp. *Stockholms stads byggnadsnämnd* har tillstyrkt det föreslagna överförandet till byggnadsnämnden av ärenden rörande hissar.

Överståthållarämbetet har tillstyrkt den av utredningsmannen föreslagna uppdelningen av ärendena mellan kansliavdelningarna samt poliskammaren och andra myndigheter liksom poliskammarens utbrytande ur ämbetet till en fristående myndighet med samma ställning som poliskamrarna i övriga städer.

Ämbetet behandlar vidare i remissutlåtandena framförda farhågor för att den föreslagna uppdelningen skulle medföra vissa nackdelar för allmänheten, bland annat genom att vissa ärenden, som för närvarande på grund av deras nära samband med varandra behandlades på samma avdelning, i fortsättningen skulle komma att avgöras av skilda myndigheter, samt anför härom följande.

De sålunda gjorda uttalandena kunna endast gälla ett mycket begränsat antal ärenden. Ihågkommas bör även att härutinnan förhållandena endast bli desamma som i större städer i övrigt, och såvitt för överståthållarämbetet är känt har den omständigheten, att allmänheten i vissa fall måst begära tillstånd såväl hos länsstyrelsen som hos magistraten eller poliskammaren icke känts som något särskilt betungande för allmänheten i andra städer. Fördelarna för allmänheten av överståthållarämbetets nuvarande organisation, som innebär att den lokala statsförvaltningen sammanförts till ett enhetligt verk, böra därför icke överdrivas. I många fall kan detta förhållande tvärtom medföra olägenheter för allmänheten. Av naturliga skäl måste överståthållarämbetet med de skiftande arbetsuppgifter, som nu ankomma på ämbetet, arbeta på ett flertal jämförelsevis självständiga avdelningar, vilka oftast äro inrymda i olika lokaler. En person, som har att i ett visst ärende vända sig till överståthållarämbetet, känner många gånger icke till, på vilken avdelning ärendet skall handläggas, något som ju i regel icke framgår av de olika författningarna utan endast av överståthållarämbetets instruktion och arbetsordningar. Följden härav blir, att han måste underkasta sig besväret med en telefonförfrågan, innan besök kan göras eller ansökan insändas, eller också att han icke sällan hänvänder sig till orätt avdelning för att därifrån bliva hänvisad till den rätta avdelningen, som kan vara belägen i en annan del av staden.

Beträffande den av stadsfullmäktige gjorda erinringen, att den föreslagna gränsdragningen mellan överståthållarämbetets och poliskammarens kompetensområden icke borde betraktas som definitiv, framför överståthållarämbetet följande synpunkter.

Överståthållarämbetet anser sig böra framhålla, att av principiella skäl någon ändring i den föreslagna uppdelningen av länsstyrelse- och polis-kammarärendena icke bör ske, såvida icke genom för hela riket gällande författningar vissa ärenden överföras från länsstyrelsen till vederbörande myndighet eller tvärtom. Uppdelningen av de egentliga magistratsärendena mellan kansliavdelningarna och poliskammaren har däremot icke kunnat ske efter samma principiella linjer som beträffande övriga ärenden. Därest erfarenheten skulle giva vid handen, att en jämkning i den föreslagna uppdelningen av magistratsärendena mellan kansliavdelningarna och poliskammaren skulle medföra fördelar ur arbetssynpunkt, synes därför en sådan jämkning böra komma till stånd. Skulle åter i övriga magistrats-städer magistratens ställning som förvaltningsmyndighet upphöra och dess arbetsuppgifter överflyttas till andra statliga eller kommunala organ, bör givetvis för Stockholms vidkommande motsvarande förändringar vidtagas beträffande överståthållarämbetet och detsamma underställda organ.

Överståthållarämbetet påpekar vidare, att då 1925 års polislag icke innehöller några andra särbestämmelser för Stockholm än beträffande besvärsrätten — vilka enligt utredningsmannen skulle upphävas — komme ämbetets förhållande till polisverket icke att påverkas av den föreslagna uppdelningen.

Beträffande organiserandet av handläggningen av trafikärendena — vilka med undantag av den med dem sammanhängande medelsförvaltningen borde handläggas på andra kansliavdelningen — förordar överståthållar-ämbetet efter förslag av trafikpolisintendenten, att för dessa ärenden in-rättas en särskild avdelning med egen avdelningschef. Denna trafikavdel-ning skulle dock icke vara sidoordnad med de båda nu befintliga kansli-avdelningarna utan borde, som fallet vore med civilförsvarsavdelningen, vara ansluten till andra kansliavdelningen, varvid avdelningschefen vid trafikavdelningen skulle vara underställd kanslidirektören vid denna kansli-avdelning. Som skäl för den sålunda föreslagna organisationen åberopar överståthållarämbetet, att ifrågavarande ärenden vore till antalet synner-ligen betydande samt utgjorde en i förhållande till övriga ärenden naturligt avgränsad grupp, som krävde speciell sakkunskap.

1946 års kommunala skatteverkskommittés förslag till organisation av de kommunala skatteverken har i princip godkänts av *Stockholms stadsfullmäktige*. Även *överståthållarämbetet* har förklarat sig icke hava något att erinra mot förslaget. Ämbetet framhåller, att en förut-sättning för en uppdelning av skatteverket i enlighet med ämbetets förslag vore, att en tillfredsställande organisation tillskapades för handläggningen av de arbetsuppgifter, som även i fortsättningen skulle bekostas av kommu-nen. Denna förutsättning syntes enligt ämbetets mening vara uppfylld genom skatteverkskommitténs förslag.

Föredraganden.

Överståthållarämbetet fungerar ej allenast som länsstyrelse i Stockholms stad utan har av ålder dessutom handhaft ett flertal uppgifter, som i övriga större städer ankomma på fristående, kommunalt bekostade organ. En följd i ekonomiskt hänseende av detta förhållande har varit att kostnaderna för överståthållarämbetet delats av staten och Stockholms stad. Kostnadsfördelningen har emellertid varit sådan att staden bestritt kostnaderna ej blott för ärenden, som annorstädes ankommit på kommunen, utan även för vissa grupper av ärenden, som i landet i övrigt åvila länsstyrelserna. Å andra sidan har staten svarat för kostnaderna för åtskilliga ärenden, som i andra städer handläggas av kommunala organ.

Det har sedan länge varit ett önskemål från Stockholms stads sida, att staden måtte befrias från skyldigheten att deltaga i kostnaderna för sådana delar av överståthållarämbetet, som ha att handlägga uppgifter, vilka i övriga magistratsstäder ankomma på länsstyrelserna. Stadskollegiet i Stockholms stad hemställde den 4 april 1940, att förhandlingar måtte upptagas med staden om en reglering av de frågor, i vilka staden i jämförelse med andra städer intoge en särställning i förhållande till staten. En för detta ändamål tillsatt, för staten och staden gemensam kommission, 1940 års förhandlingskommission, framlade ett förslag, som i huvudsak inskränkte sig till en normering av kostnadsfördelningen mellan staten och staden. Detta förslag vilade på principen att av kostnaderna för överståthållarämbetet och detta underställda organ staten skulle svara för vad som belöpte å länsstyrelseärenden och staden för kostnaderna i övrigt. I organisatoriskt avseende innebar förslaget, att överståthållarämbetet jämte vissa underlydande verk skulle helt uppföras på riksstaten och att Stockholms stad skulle ersätta kronan kostnaderna för ämbetet i den mån verksamheten hänförde sig till sådana ärenden, som i övriga magistratsstäder ankomma på kommunalt bekostade organ. Förslaget överarbetades sedermera av särskilda, år 1941 tillkallade sakkunniga, överståthållarämbetskommittén. Denna kommitté föreslog i princip, att allenast sådana avdelningar inom överståthållarämbetet, som väsentligen handhade länsstyrelseärenden, skulle för det dåvarande uppföras på riksstaten. I enlighet med denna princip förordades en del förändringar i arbetsfördelningen mellan vissa av ämbetets avdelningar.

Kommitténs förslag lades till grund för en år 1942 beslutad omorganisation av överståthållarämbetet, vilken trädde i kraft den 1 januari 1943. På grund av den då pågående omläggningen av taxeringsorganisationen i landet lämnades emellertid det på kommunens stat uppförda skatteverket med uppgifter av såväl statlig som kommunal natur helt utanför omorganisationen. Även i fråga om överståthållarämbetets övriga avdelningar genomfördes av olika skäl en kostnadsfördelning i nämnd riktning endast i begränsad omfattning. De på riksstaten uppförda kansliavdelningarna kommo emellertid

i huvudsak att handlägga länsstyrelseärenden och den på kommunens stat upptagna poliskammaren tilldelades väsentligen ärenden, som i andra magistratsstäder tillkomma kommunalt bekostade organ. I organisatoriskt hänseende bibehölls således överståthållarämbetet som en sammanfattande enhet för lokalförvaltningen.

Ett fullföljande av den förvaltningsreform, som påbörjades 1942, har sedermera aktualiserats i samband med den av uppbördsreformen föranledda omorganisationen av skatteverket. Härvid har till övervägande upptagits ett tidigare av statskontoret framfört förslag, att helt från överståthållarämbetet avskilja i dess nuvarande organisation inordnade kommunala förvaltningsorgan. Ett realiserande av detta förslag innebär att åt överståthållarämbetet såsom Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholm — alltjämt med benämningen överståthållarämbetet — anförtros i princip endast länsstyrelseuppgifter medan övriga uppgifter utbrytas och övertagas av fristående kommunala myndigheter.

I anslutning till denna princip förklarade Kungl. Maj:t den 1 februari 1946, att en inom överståthållarämbetet redan tidigare igångsatt utredning om skatteverkets omorganisation skulle bedrivas med sikte närmast på en organisatorisk uppdelning av verkets arbetsuppgifter mellan statliga och kommunala på i huvudsak sådant sätt, som motsvarade arbetsfördelningen mellan å ena sidan länsstyrelser samt å andra sidan magistrater jämte dem underställda organ ävensom uppbördsverken i övriga städer med egen uppbördsförvaltning. Den 1 juli 1946 tillkallades enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande en särskild utredningsman beträffande omorganisationen av överståthållarämbetet i övrigt. Enligt direktiven för sistnämnda utredning skulle densamma inrikta sig på dels den definitiva uppdelningen av ämbetet efter länsstyrelse- och magistratsuppgifter och dels poliskammarens ställning efter en sådan uppdelning. Resultatet av dessa båda utredningsarbeten ligger till grund för nu förevarande framställning.

Under det utredningsarbete, som föregick 1942 års omorganisation, framhölls att bibehållandet av överståthållarämbetet som en gemensam förvaltningsorganisation innebure vissa fördelar på grund av huvudstadens särskilda förhållanden. Som skäl mot en uppdelning åberopades vidare bland annat, att åtgärden skulle föra med sig omfattande lag- och författningsändringar samt nödvändiggöra inrättandet av en ny besvärinstans för mål och ärenden av magistratsnatur. Beträffande skatteverket betonades särskilt betydelsen av att en utjämning av den periodvis förekommande toppbelastningen på verkets olika avdelningar lättare kunde åstadkommas därest hela skatteverket stode under en gemensam ledning.

Jag anhåller att nu få upptaga dessa frågor till behandling. Vad till en början beträffar överståthållarämbetet som förvaltningsorganisation, vill jag erinra om att ämbetet för närvarande — bortsett från polispersonalen och

underlydande institutioner — sysselsätter en personal på över 1 200 personer. Administrationen av ett ämbetsverk av denna storlek måste medföra avsevärda organisatoriska och praktiska svårigheter av olika slag. På grund av Stockholms stads fortgående tillväxt måste förutsättas, att ytterligare utbyggnad av organisationen blir erforderlig. Fördelarna för allmänheten av att överståthållarämbetet bibehålles såsom en formell enhet torde med hänsyn till denna storlek vara mera skenbara än verkliga. Om ämbetet skall bestå såsom en sådan enhet måste nämligen — såsom redan nu sker — arbetet inom detsamma bedrivas på ett flertal, relativt självständiga avdelningar, vilka även svårigen kunna lokalt sammanföras. Allmänheten har sig ofta endast bekant att ett ärende sorterar under överståthållarämbetet utan att äga närmare kännedom till vilken avdelning inom ämbetet ärendet hör. Vid en organisation på flera fristående verk kan i vederbörande författning direkt angivas vilket av dessa som har att taga befattning med de olika ärendena. Vad särskilt angår skatteverket vill jag såsom skäl för en uppdelning av detsamma efter ifrågavarande linjer hänvisa till de av överståthållarämbetet påtalade och efter det nya debiteringssystemets införande alltmera framträdande olägenheterna av att vissa av skatteverkets befattningshavare ha att på eget ansvar fatta beslut, vilka överståthållarämbetet i händelse av anförda besvär har att pröva såsom besvärsmyndighet. Det tidigare framförda argumentet mot en sådan uppdelning — att utjämning av den periodvis förekommande toppbelastningen inom verkets olika avdelningar därigenom försvårades — har sedan debiteringsarbetet efter införandet av uppbördsreformen överförts till den lokala skattemyndigheten väsentligt förlorat sin betydelse.

Förslagets genomförande nödvändiggör otvivelaktigt ganska omfattande lag- och författningsändringar. Arbetet med dessa ändringar blir emellertid enbart av formell natur. Tillskapandet av en besvärinstans under Kungl. Maj:t i de magistrats- och poliskammarmål, om vilka här blir fråga och vilka som regel få anses vara av mindre betydelse, synes mig snarast vara till fördel.

På grund av vad nu anförts finner jag övervägande skäl tala för att frågan om överståthållarämbetets framtida ställning löses efter de linjer, som Kungl. Maj:t anvisat i direktiven för de verkställda utredningarna, d. v. s. på det sätt att ur ämbetet utbrytas sådana delar, som handha kommunala uppgifter — nämligen skatteverkets mantals-, uppbörds- och debiteringsavdelningar samt poliskammaren — och att kvarstående delar bilda ett i sin helhet på riksstaten uppfört överståthållarämbete med i stort sett samma uppgifter som en länsstyrelse. I samband därmed böra — i den mån icke särskilda skäl tala däremot — även vidtagas vissa överflyttningar av ärenden, särskilt mellan kansliavdelningarna och poliskammaren, allt efter ärendenas natur av länsstyrelse-, magistrats- eller poliskammarärenden.

Jag vill i detta sammanhang framhålla, att den förutsättning för förslagets

genomförande, som får anses ligga i kravet på en godtagbar organisation av de ur skatteverket utbrutna kommunala delarna, enligt min mening förefinnes genom skatteverkskommitténs av stadsfullmäktige och överståthållarämbetet i princip godkända förslag till sådan organisation. Beträffande poliskammaren torde dennas inre organisation icke i större mån komma att skilja sig från den nuvarande. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa instruktioner för nu ifrågavarande myndigheter sedan sådana blivit antagna av stadsfullmäktige.

Det torde i detta sammanhang böra anmälas, att här förordade förslag till omorganisation kommer att medföra kostnadsökningar för statsverket. Kostnadsfördelningen står emellertid i överensstämmelse med den av 1940 års förhandlingskommission framlagda, av remissmyndigheterna utan erinran lämnade grundprincipen, att av kostnaderna för överståthållarämbetet och detta underställda organ kronan skulle svara för vad som belöpte å länsstyrelseärenden och staden för kostnaderna i övrigt. Till denna regel anslöt sig i princip 1941 års överståthållarämbetskommitté, vars förslag låg till grund för statsmakternas beslut i frågan år 1942. Jag anhåller att beträffande kostnaderna få hänvisa till mina anslagsberäkningar under kap. X.

Jag övergår härefter till frågan om överståthållarämbetets blivande organisation och närmare arbetsuppgifter.

Den nya avdelningen av skatteverket finner jag såsom överståthållarämbetet föreslagit böra benämnas *skatteavdelningen*, varigenom dess speciella karaktär gentemot de båda kansliavdelningarna framträder. Jag förutsätter att skatteavdelningen erhåller de arbetsuppgifter, som ämbetet föreslagit. Densamma kommer då att i stort sett motsvara de delar av landskontoret vid en länsstyrelse, vilka ha att taga befattning med ärenden angående folkbokföring, taxering, debitering och uppbörd. Från första kansliavdelningen böra överflyttas ärenden angående besvär över kyrkobokföring och mantalsskrivning samt ärenden rörande arvsskatt och gåvoskatt. Övriga på ett landskontor förekommande uppgifter skola i den mån de ankomma på överståthållarämbetet fortfarande tillhöra första kansliavdelningens handläggning. Härigenom kommer visserligen ämbetets centrala medelsförvaltning att vara delad på två olika huvudavdelningar i stället för att som fallet är i länen vara koncentrerad hos en avdelning, nämligen landskontoret. Såsom överståthållarämbetet framhåller synes dock icke föreligga något praktiskt hinder för en dylik uppdelning även i fortsättningen.

Skatteavdelningen bör organiseras på i huvudsak samma sätt som ett landskontor med en under särskild ledning stående taxeringsavdelning. Under skatteavdelningen bör även sortera kupongskattekontoret. Taxeringsarbetet bör enligt min mening i likhet med vad nu gäller vara uppdelat på fem lokala taxeringskontor, ett bolagstaxeringskontor och ett bokgranskningskontor. Någon minskning av den nuvarande organisationen

härvidlag anser jag mig — ej minst med hänsyn till stadens starka befolkningstillväxt — icke kunna tillråda.

Arbetet på överståthållarämbetet utom skatteavdelningen finner jag böra bedrivas på två huvudavdelningar, de nuvarande *första* och *andra kansliavdelningarna*, vilka alltså fortfarande skulle komma att bestå.

Utredningsmannen har i sitt förslag till fördelning av de nu förekommande ärendena på kansliavdelningarna och poliskammaren undantagslöst hänfört länsstyrelseärendena till de statliga kansliavdelningarna, d. v. s. överståthållarämbetet, och poliskammarärendena till den kommunalt bekostade poliskammaren. Beträffande åter magistratsärendena har utredningsmannen föreslagit, att de ärenden, vilka av honom betecknats såsom varande av kommunal eller statligt administrativ natur, skola handläggas å kansliavdelningarna, medan magistratsärenden av mera utpräglat polisiär natur tilldelats poliskammaren. Genom en dylik gruppering av ärendena har utredningsmannen sökt åstadkomma överensstämmelse med förhållandena i övriga städer med poliskammare, så långt detta låtit sig göra med hänsyn till att Stockholm saknar magistrat i den bemärkelse denna intager i andra magistratsstäder. Vid avgörandet av till vilken av nämnda ärendegrupper ett ärende skall räknas har utredningsmannen låtit vederbörande författningsföreskrifter om ärendenas handläggning i andra magistrats- och poliskammarstäder än Stockholm vara vägledande. Med samma utgångspunkt har utredningsmannen även föreslagit, att ett mindre antal ärenden skola överföras till vissa utanför överståthållarämbetet stående myndigheter.

Jag ansluter mig i princip till den av utredningsmannen tillämpade fördelningsgrunden av ärendena mellan kansliavdelningarna och poliskammaren. Emellertid ämnar jag föreslå vissa ändringar i fördelningen. Likaså biträder jag förslaget att från överståthållarämbetet överföra ett mindre antal ärenden till andra myndigheter för att erhålla överensstämmelse med förhållandena i landet i övrigt. Sålunda böra ärenden angående lösöreköp överföras till Stockholms rådhusrätt, vissa ärenden angående sotningsväsendet till brandchefen eller den kommunala myndighet, som förvaltar brandförsvarets angelägenheter, och ärenden angående hissar till byggnadsnämnden eller — i vad angår statsverkets byggnader — till den statliga myndighet, som svarar för byggnadsarbetet eller förvaltar byggnaden.

Utredningsmannen har påpekat vissa olägenheter, som särskilt för allmänhetens vidkommande komma att följa av den av honom tillämpade principen att undantagslöst låta de för övriga städer gällande bestämmelserna vara avgörande för frågan om överståthållarämbetet eller poliskammaren skall äga avgöra visst ärende. En sådan olägenhet är att dubbelbehandling kan förekomma beträffande ett ärende, som ur allmänhetens synpunkt måste anses utgöra en sammanhängande enhet men vilket enligt

vederbörande författningar delvis skall avgöras av länsstyrelse och delvis av polismyndighet, d. v. s. poliskammare där sådan finnes. En annan olägenhet uppkommer därigenom, att ärenden av likartad natur och följande samma författning kunna bliva föremål för behandling av olika myndigheter med hänsyn till att författningen såsom handläggande myndighet i vissa fall anger länsstyrelse och i andra polismyndighet.

Gentemot dessa olägenheter ha utredningsmannen och överståthållarämbetet framhållit fördelen av att enhetliga normer för handläggningen komma att gälla för riket i dess helhet samt erinrat om att förhållandena icke komma att gestalta sig annorlunda än i övriga residensstäder med poliskammare. Förhållandena i Stockholm synas mig emellertid icke i detta fall vara fullt jämförbara med förhållandena i andra städer. Genom att i huvudstaden »länets» och stadens områden helt sammanfalla torde öppnas möjligheter till förenkling i ärendenas handläggning, vilken ej kan genomföras för länsstyrelserna med deras såväl land som stad omfattande verksamhetsområde.

För att undanröja de mest framträdande av nämnda olägenheter anser jag vissa avvikelser böra göras från utredningsmannens förslag till fördelning av ärendena mellan överståthållarämbetet och poliskammaren. Hänsyn torde härvid även böra tagas till framlagda eller pågående utredningar, enligt vilka en annan ärendefördelning föreslagits eller kan förväntas komma att föreslås mellan länsstyrelserna och polismyndigheterna än den, som gäller enligt nu tillämpliga bestämmelser.

Jag upptager först till behandling de länsstyrelseärenden, vilka jag av nämnda skäl anser böra handläggas av *poliskammaren*.

Ärenden angående yrkesmässig beställningstrafik med motorfordon för godsbefordran samt uthyrningsrörelse handläggas för närvarande i poliskammaren. Så torde fortfarande böra vara förhållandet, då ärendena icke lämpligen böra skiljas från handläggningen av yrkesmässig beställningstrafik för personbefordran (drosktrafik), som författningens enligt ankommer på poliskammare.

Utfärdandet av den årliga trafik- och parkeringskungörelsen i Stockholm har föreslagits skola överföras till poliskammaren, med undantag av förordnande enligt vägtrafikstadgan om skyldighet att på viss väg föra belysning på hästskjutsar, vilket även i städerna ankommer på länsstyrelsen. Av praktiska skäl synes det lämpligt att poliskammaren meddelar även dylika förordnanden.

Poliskammaren handlägger för närvarande ärenden angående tillstånd till användande av barn till offentlig tillställning samt undantag för visst tillfälle från förbud att använda barn vid försäljning. I ett framlagt betänkande angående arbetarskyddslagstiftningen har handläggningen av dylika ärenden föreslagits skola tillkomma polismyndigheten. I anledning härav torde ärendena fortfarande böra ankomma på poliskammaren.

Ansökningar om tillstånd till utskänkning av rusdrycker i samband med offentlig tillställning samt under utsträckt tid för tillfälligt behov — vilka ärenden ehuru av länsstyrelsenatur nu prövas av poliskammaren — förekomma som regel i förening med ansökan om anordnande av restaurangdans, till vilken enligt § 13 ordningsstadgan för rikets städer tillstånd skall meddelas av polismyndigheten. Då nu nämnda ärenden i sin helhet böra handläggas av samma myndighet föreslår jag, att poliskammaren även i fortsättningen handhar handläggningen av rusdrycksärendena.

Poliskammaren handlägger för närvarande samtliga ärenden angående dödsfall utan föregående sjukdom samt ärenden enligt eldbegängelsekungörelsen. Dessa ärenden äro av blandad länsstyrelse- och poliskammarnatur. Så har bland annat länsstyrelse att meddela förordnande om obduktion och poliskammare att meddela tillstånd till eldbegängelse. Medicinalstyrelsen torde enligt vad jag inhämtat komma att föreslå, att samtliga dessa ärenden skola tillkomma polismyndighetens avgörande. Jag föreslår, att ärendena i sin helhet fortfarande skola ankomma på poliskammaren.

Samtliga ärenden enligt giftstadgan med undantag av tillstånd till utläggande av fosfor i avsikt att döda djur tillhöra poliskammares handläggning. Även sistnämnda ärende torde av praktiska skäl böra tilldelas poliskammaren.

Jag övergår därefter att behandla de poliskammarärenden eller magistratsärenden av polisiär natur, vilka jag finner böra tillkomma *överståthållarämbetet*.

Meddelande av tillstånd till försäljning från stånd eller bord enligt § 2 första stycket ordningsstadgan tillkommer i andra städer magistraten och handläggas i Stockholm av poliskammaren. I den mån ärendena — såsom synnerligen ofta är fallet — äro förenade med ansökan om utsträckt affärstid enligt butikstängningslagen handläggas de på andra kansliavdelningen med hänsyn till att prövningen enligt nämnda lag tillhör länsstyrelse. Då nämnda ärenden i samtliga fall böra handläggas av samma myndighet finner jag anledning föreslå att de i sin helhet förläggas till *överståthållarämbetet*.

Enligt förordningen om eldfarliga oljor ankomma en del ärenden på länsstyrelse och en del på magistrat. Då ärendena — som för närvarande samtliga handläggas på andra kansliavdelningen — även i fortsättningen böra behandlas av en och samma myndighet, föreslår jag att *överståthållarämbetet* även tilldelas de eljest på magistrat ankommande oljeärendena.

Även beträffande ärenden om innehav av film förekommer i vederbörande författning en uppdelning av handläggningen på olika myndigheter, nämligen länsstyrelse och polismyndighet. Ärendena handläggas för närvarande helt av poliskammaren. Med hänsyn till sitt nära samband med ärenden angående eldfarliga oljor och explosiva varor, vilka föreslagits skola behandlas av *överståthållarämbetet* med undantag av poliskammarärendet

om tillstånd till innehav av explosiv vara i s. k. tillfälligt magasin, torde ärendena om innehav av film böra behandlas gemensamt med olje- och sprängämnesärendena och alltså förläggas till överståthållarämbetet. Beträffande uppdelningen av ärendena om explosiva varor på såväl överståthållarämbetet som poliskammaren må framhållas, att ärenden om innehav av explosiv vara i tillfälligt magasin som regel äro kombinerade med ansökan om bergsprängning, som enligt ordningsstadgan skall prövas av polismyndigheten och för närvarande behandlas i poliskammaren. Någon ändring av fördelningen av ärenden rörande explosiva varor torde emellertid icke böra företagas, då det icke synes lämpligt att överföra tillståndsgivningen beträffande bergsprängning till överståthållarämbetet.

Jag föreslår vidare i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag, att från statskontoret till överståthållarämbetet i samband med omorganisationen överflyttas de utbetalningar under andra och femte huvudtitlarna, vilka i länen verkställas av länsstyrelserna, dock med undantag av utbetalningarna till krigsrätterna, vilka torde komma att avvecklas inom den närmaste framtiden.

Överståthållarämbetet har föreslagit, att under andra kansliavdelningen i ungefärlig överensstämmelse med försvarsavdelningen måtte inrättas en särskild trafikavdelning med egen avdelningschef för handläggning av trafikärenden. Med hänsyn till den avsevärda omfattning trafikärendena komma att intaga på nämnda kansliavdelning och dessa ärendens speciella, starkt samhöriga natur finner jag mig böra tillstyrka inrättandet av en dylikt trafikavdelning under andra kansliavdelningen.

Enligt de av mig förut framlagda förslagen skulle alltså överståthållarämbetet efter omorganisationen bestå av tre huvudavdelningar jämte vissa underavdelningar, nämligen

första kansliavdelningen,

andra kansliavdelningen med försvarsavdelningen och trafikavdelningen samt

skatteavdelningen med taxeringsavdelningen och kupongskattekontoret.

I fråga om överståthållarämbetets befattning med de ämbetet underlydande institutionerna delar jag utredningsmannens uppfattning, att någon ändring härutinnan för närvarande icke bör vidtagas. Inom överståthållarämbetet och Stockholms stad pågå visserligen utredningar rörande den framtida organisationen av dessa verk. Dessa utredningar torde dock endast beröra verkens inre organisation och det kommunala ekonomiska inflytandet men ej avse åstadkommande av rubbning av överståthållarämbetets ställning som överordnad tillsynsmyndighet.

Såsom jag redan antytt kommer den föreslagna uppdelningen av överståthållarämbetet och ärendenas omfördelning att kräva vissa lag- och författningsändringar. Dessa frågor torde jag få anmäla särskilt.

VII. Personalfrågor.

A. ÖVERSTÅTHÅLLAREN OCH UNDERSTÅTHÅLLAREN.

Såsom jag tidigare nämnt uppbära överståthållaren och underståthållaren lön både av kronan och Stockholms stad. Staden tillhandahåller även tjänstebostad åt överståthållaren i det s. k. Tessinpalatset vid Slottsbacken 4. Anledningen till dessa förhållanden är att söka i överståthållarämbetets nuvarande ställning av såväl stats- som kommunalavlönat verk.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 september 1946 har överståthållarämbetet väckt förslag att kronan i samband med en eventuell uppdelning av ämbetet i enlighet med de av Kungl. Maj:t givna direktiven för nu framlagda utredningar måtte helt övertaga kostnaderna för avlöningen åt överståthållaren och underståthållaren samt därvid framhållit, att en dylik åtgärd förutsatte vissa överläggningar mellan kronan och staden rörande överståthållarens nuvarande tjänstebostad. Chefen för socialdepartementet har förklarat sig icke ha något att erinra mot att *överståthållaren och borgarrådsberedningens ordförande* upptog frågan till förhandlingar och inkomme med förslag till uppgörelse i saken.

Efter slutförda förhandlingar ha sistnämnda personer den 16 november 1946 framlagt följande avtalsförslag:

Förslag till avtal

mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Stockholms stad, å andra sidan, angående avlöning för framtiden av överståthållaren och underståthållaren.

§ 1.

Kungl. Maj:t och kronan befriar Stockholms stad från den skyldighet, som må åvila Stockholms stad att bidra till kontanta avlöningen av överståthållaren och underståthållaren.

§ 2.

Så länge Stockholms stad befrias från skyldighet att hålla överståthållaren med tjänstebostad berättigas Kungl. Maj:t och kronan att mot underhåll av överståthållarhuset, det s. k. Tessinpalatset, använda nämnda fastighet för ändamål som av Kungl. Maj:t må finnas skäligt.

§ 3.

Detta avtal träder i kraft vid nuvarande överståthållarens avgång ur tjänsten.

Vid förslaget är fogad en motivering, ur vars innehåll må anföras följande.

Tessinpalatset har alltsedan 1775 disponerats såsom tjänstebostad för överståthållaren. Fastigheten överläts av Gustaf III åt Stockholms stad »att i evärdeliga tider såsom stadens egendom nyttjas och brukas till överståt-

hållarens boställe». En inom stadens finansförvaltning verkställd undersökning har givit vid handen, att staden inköpt fastigheten för ett pris, vilket sannolikt icke understeg fastighetens då beräknade värde. Med hänsyn till det vid försäljningen fästade villkoret kan dock frågan om fastighetens användande för annat än det angivna ändamålet icke lösas utan ömsesidig överenskommelse mellan kronan och staden.

Vad angår frågan om orsaken till stadens åtagande att fastigheten skulle nyttjas och brukas till överståthållarens bostad, har någon klarhet icke kunnat vinnas. Framhållas bör att staden före förvärvet av fastigheten icke hållit överståthållaren med bostad. I äldre tider hade nämligen såväl denne som underståthållaren bostadsrum å kungl. slottet. Då dessa rum år 1666 upplätos till krigs- och kammarkollegium, erhöilo överståthållaren och underståthållaren hyresersättning av kronan. Ej heller är innebörden av stadens skyldighet att tillhandahålla Tessinpalatset såsom tjänstebostad åt överståthållaren klar och otvetydig. Huruvida detta åtagande innebär annat än ett medgivande att fastigheten skulle upplätas för ändamålet kan ifrågasättas. Oomtvistligt synes emellertid vara, att staden icke har skyldighet att annorstädes eller i annan form tillhandahålla tjänstebostad åt överståthållaren. Och genom det välvilliga sätt, varpå staden tolkat sin utfästelse, har den säkerligen visat större tillmötesgående än som rätteligen torde hava åvilat densamma.

Vid förberedande förhandlingar, som på förekommen anledning förts mellan överståthållaren och borgarrådsberedningens ordförande, har emellertid rättsfrågan ansetts icke böra ställas under debatt. Däremot har borgarrådsberedningens ordförande i likhet med tidigare överståthållarämbetet ansett det naturligt att i den mån en uppdelning av överståthållarämbetet i en statlig och en »magistral» del komme till stånd, staden också befriades från kostnaden för avlöning även av cheferna för den statliga avdelningen, d. v. s. överståthållaren och underståthållaren.

Emellertid har borgarrådsberedningens ordförande, under hävdande av att staden vid förvärvandet av Tessinpalatset betalat detta till dess fulla värde, förklarat sig anse önskvärt att staden lämnade en positiv medverkan till avlöningsfrågans avveckling under förutsättning att därvid samtidigt vunnes en för den minnesrika byggnaden lämplig och värdig användning.

I sådant syfte har han förklarat sig vilja förorda att så länge staden befrias från skyldigheten att hålla överståthållaren med tjänstebostad, Kungl. Maj:t berättigas att använda Tessinpalatset för ändamål, som av Kungl. Maj:t må finnas skäligt. Ett sådant medgivande från stadens sida innebär sålunda att, därest kronan alltjämt skulle vilja begagna Tessinpalatset som överståthållarbostad, intet hinder förefinnes därför, givetvis med skyldighet för kronan att bära de kostnader i fråga om uppvärmning, underhåll o. d., som beträffande landshövdingarnas tjänstebostäder ute i landet redan åvila kronan. Men den innebär därjämte det för kronan värdefulla medgivandet att, om annan och mera betydelsefull användning för Tessinpalatset skulle av statsmakterna anses önskvärd, staden lämnar sitt medgivande även därtill.

Vid förhandlingarna har icke ansetts böra i avtalsform föreslås några bestämmelser rörande arten av den framtida användningen. Framhållas må emellertid att om denna användning blir av sådan art, att allmänheten kan i skälig omfattning beredas tillträde till fastigheten, det varit vid förhandlingarna förutsatt att staden även i fortsättningen skulle svara för själva

trädgårdens underhåll. Likaså har det varit förutsatt att grundförstärkningar och andra liknande arbeten, berörande själva byggnadsstommen, skulle ankomma å staden. Detta har ansetts komma till uttryck genom avfattningen av avtalsförslaget § 2 att kronan »mot underhåll av överståthållarhuset» finge använda fastigheten.

Eftersom byggnaden även i fortsättningen kommer att vara stadens egendom, har det förutsatts såsom självfallet att ändringsarbeten icke finge verkställas å eller i byggnaden annat än i samförstånd med stadens byggnads- och fastighetsnämnder. Detta har ansetts så självfallet, att bestämmelse därom icke ansetts behöva intagas i avtalsförslaget.

Med avseende å ikraftträdandet av ett eventuellt avtal, synes den lämpliga tidpunkten vara den, då nya löne- och pensionsbestämmelser kunna antagas bliva tillämpliga å överståthållaren, d. v. s. vid nuvarande överståthållarens avgång ur tjänsten. Denna tidpunkt har ansetts lämplig jämväl ur den synpunkten att statsmakterna till dess kunna ha träffat avgörande angående byggnadens framtida användande och eventuellt ordnat med annan tjänstebostad för överståthållaren.

Slutligen bör här antecknas att vid förhandlingarna, vilka förts under ömsesidigt förtroende och önskan till samförstånd, å ömse sidor varit förutsatt, att Kungl. Maj:t skall för fastigheten finna den värdigaste och bästa användningen samtidigt som beaktande gives åt allmänhetens önskan att i all skäligen omfattning få bese fastigheten. Det har ock varit förutsatt att densamma skall vårdas med all den omsorg, som icke blott byggnadsverkets skönhetsvärde påfordrar utan även betingas av stadens förtroendefulla upplåtande av nyttjanderätten.

Stadskollegiet i Stockholm har tillstyrkt avtalsförslaget godkännande, sedan kollegiet erfarit att Tessinpalatset vid bifall till förslaget vore avsett att disponeras icke för ämbetsändamål utan för statliga representativa uppgifter samt att palatset komme att i största möjliga utsträckning hållas tillgängligt för allmänheten.

Avtalsförslaget har ännu icke varit föremål för Stockholms stadsfullmäktiges prövning.

Byggnadsstyrelsen har förklarat sig icke ha något att erinra mot att kronan för framtiden tillförsäkrades dispositionsrätten till det ur kulturhistorisk synpunkt värdefulla Tessinpalatset för att av kronan disponeras för ändamål, som Kungl. Maj:t funne skäligt. Styrelsen erinrar emellertid om, att upplåtelsen jämlikt bestämmelserna i lagen om nyttjanderätt till fast egendom endast torde gälla för en tid av 25 år. Kostnaderna för fastighetens underhåll uppskattades av styrelsen till omkring 29 000 kronor årligen, därav för yttre och inre underhåll 15 000 kronor, vari inginge även underhåll av trädgården, för uppvärmning 9 000 kronor och för avlöning till portvakt, tillika värmeledningsskötare, 5 000 kronor.

Stockholms stads fastighetskontor har beräknat kostnaderna för underhåll av den till palatset hörande trädgården till omkring 2 500 kronor för år. Upplättningsvis må vidare nämnas, att fastigheten är åsatt ett taxeringsvärde av 780 000 kronor, varav byggnadsvärde 380 000 och tomtvärde 400 000 kronor.

Föredraganden.

I och med uppdelningen av överståthållarämbetet torde kronan böra åtaga sig hela kostnaden för överståthållarens och underståthållarens löner. Enligt det framlagda förslaget till avtal mellan kronan och Stockholms stad skulle emellertid staden hava att intill nuvarande överståthållarens avgång ur tjänsten fortfarande svara för sin nu utgående andel i dennes och underståthållarens avlöningar.

Genom kronans övertagande av avlöningarna för överståthållaren och underståthållaren erfordras utfärdande av nya avlönings- och pensionsbestämmelser för dessa ämbetsmän. Bestämmelserna komma dock, därest avtalet godkännes, icke att tillämpas förrän vid nuvarande överståthållarens avgång. Utredning om de nya lönevillkoren torde böra verkställas genom Kungl. Maj:ts försorg.

Vad angår Tessinpalatset skulle staden enligt det framlagda förslaget till avtal vid nuvarande överståthållarens avgång ur tjänsten upplåta fastigheten med nyttjanderätt till kronan för användning till det ändamål, som kronan funne skäligt, mot att kronan åtog sig underhållet av densamma. Dock skulle staden i sin egenskap av ägare till fastigheten fortfarande svara för eventuella kostnader för grundförstärkningar och andra liknande arbeten berörande själva byggnadsstommen. Under villkor att användningen av byggnaden bleve av sådan art, att allmänheten i skälig omfattning bereddes tillfälle att bese fastigheten, skulle vidare staden själv bestrida utgifterna för trädgårdens underhåll.

Under förutsättning att staden för sin del godkänner avtalsförslaget föreslår jag, att statsverket mottager det gjorda erbjudandet att disponera över denna såväl med hänsyn till sin kulturhistoriska betydelse som sitt läge för kronan värdefulla byggnad samt i och med tillträdet åtager sig att svara för fastighetens underhåll enligt de grunder, som framlagts i motiven till avtalsförslaget. Jag förutsätter härvid, att fastigheten i fortsättningen kommer att användas antingen till tjänstebostad för överståthållaren eller annat statligt representativt ändamål. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att närmare besluta om bruket av byggnaden.

Till nyssnämnda åtaganden från statsverkets sida beträffande överståthållarens och underståthållarens avlöningar samt Tessinpalatset bör riksdagens medgivande inhämtas.

B. ÖVERSTÅTHÅLLARÄMBETETS SKATTEAVDELNING.**Överståthållarämbetets förslag.***Chefen för skatteavdelningen.*

Överståthållarämbetet framhåller, att chefen för skatteavdelningen skall tjänstgöra icke blott såsom avdelningschef inom överståthållarämbetet utan

även som ordförande i stadens prövningsnämnd. Enligt taxeringsförordningen är prövningsnämndens ordförande föredragande inom nämnden, där icke för vissa mål och ärenden annan föredragande utses. Ämbetet påpekar, att dylika förordnanden givetvis erfordras i ganska stor utsträckning i Stockholm med dess särskilt omfattande prövningsnämndsarbete.

Överståthållarämbetet har icke tagit ståndpunkt till frågan om befattningshavarens benämning. Ämbetet har nämligen ansett, att denna fråga borde anstå i avvaktan på en eventuell omprövning av benämningen å de nuvarande kansliavdelningarna och deras chefer. Därjämte borde även avvaktas stadskollegiets förslag till organisation av den lokala skattemyndigheten, vilket icke förelåg då ämbetet avgav sitt betänkande.

I särskilt yttrande har skattedirektören uttalat, att chefen för den nya skatteavdelningen alltjämt borde benämnas skattedirektör och icke kanslidirektör. Skattedirektören åberopar härvid bland annat den genomgående skillnad, som av ålder uppehållits vid länsstyrelserna mellan landskansli och landskontor samt mellan benämningarna å cheferna för dessa avdelningar. Vid en omorganisation, som åsyftade att i görlig mån vinna likformighet mellan organisationen vid överståthållarämbetet och länsstyrelserna, borde förhållandena vid länsstyrelserna icke frångås i denna del.

I fråga om löneställningen för skatteavdelningens chef föreslår överståthållarämbetet, att denne i likhet med kanslidirektörerna vid ämbetet och landskamrerarna vid länsstyrelserna placeras i lönegraden A 34. Med hänsyn särskilt till de maktpåliggande uppgifter, vilka komma att åvila avdelningschefen såsom ordförande i Stockholms stads prövningsnämnd, förordar ämbetet, att han i likhet med landskamrerarna i de tre största länen erhåller avlöningsförstärkning med 1 000 kronor.

Taxeringsavdelningen.

Beträffande personalbehovet på taxeringsavdelningen anför överståthållarämbetet till en början följande *allmänna synpunkter*.

När det gäller att lösa ett ämbetsverks organisationsfrågor föreligga i vanliga fall i lag och författning så preciserade arbetsuppgifter för verket, att det blir möjligt att med ledning av vad sålunda angivits i jämförelse med tidigare års arbetsbörda tämligen exakt beräkna erforderlig personal. I fråga om taxeringsavdelningen är läget i viss mån annorlunda. Visserligen föreligga flera grupper av ärenden, beträffande vilka omfattningen är given av yttre omständigheter, t. ex. besvär över taxeringsnämndernas beslut. För dessa grupper gäller det, liksom vid en omorganisation i allmänhet, att beräkna erforderlig personal med ledning av erfarenheterna från tidigare år. Men till stor del är arbetsmängden för taxeringsavdelningen flytande och beror på storleken av den personal, som statsmakterna vilja bekosta för att få arbetet så grundligt utfört, som anses påkallat vid ett övervägande mellan, å ena sidan, kostnaderna för avdelningen och, å andra sidan, de fördelar som genom ett intensifierat arbete stå att vinna från allmänna synpunkter sett.

Exempel härpå äro arbetena med granskning av rörelseidkande skattskyldigas räkenskaper och kontrollen i övrigt av självdeklarationer. Särskild betydelse härvid har eftergranskningen av självdeklarationer, d. v. s. den granskning som utföres efter det taxeringsnämndernas arbete avslutats men innan prövningsnämndsarbetet slutförts. För dessa arbetsuppgifter har överståthållarämbetet icke ansett tillrädligt att räkna med mindre personal än som erfordras för att taxeringsarbetets nuvarande effektivitet ej skall förminskas och allmänheten förlora tilltro till taxeringsmyndigheternas förmåga att åstadkomma en rättvis och likformig taxering. Ämbetet vill härvid särskilt nämna betydelsen av arbetet i de särskilda taxeringsnämnderna, för vilket kvalificerade taxeringstjänstemän äro nödvändiga. Ämbetet vill vidare med hänsyn till de direkta skatternas växande betydelse understryka angelägenheten av att bokgranskning och eftergranskning bedrivs i ej alltför ringa utsträckning. Däremot anser sig ämbetet böra utgå från den förutsättningen, att befattningshavare vid taxeringsavdelningen icke efter omorganisationen skola biträda de lokala taxeringsnämnderna såsom kronoombud, då dessa nämnder endast ha att behandla förhållandevis enkla deklARATIONER.

Huvudstadens snabba tillväxt, som år från år kommer att öka omfattningen av avdelningens arbete, måste också beaktas. Personalen bör från början icke tilltagas så knapp, att beslut om personalförstärkning måste fattas redan ett eller ett par år efter omorganisationens ikraftträdande. Vid jämförelse med länsstyrelsernas taxeringsavdelningar måste beaktas, att personalen å dessa även med de relativt begränsade uppgifter, som tilldelats dem, redan i början av deras verksamhet visade sig vara alltför knappt tillmätt. Landskamrerarna i länen hava i en år 1945 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse härom framhållit, att den pressande arbetsbelastning, som rått och råder inom landskontorens taxeringsavdelningar, innebure utnyttjande av befintliga arbetskrafter långt över vad som vore skäligt och rimligt, och att härav föranletts att tillgänglig kvalificerad arbetskraft, som icke stode i proportion till arbetsuppgifternas alltmere stegrade omfattning, måste under ett betydande övertidsarbete söka fullgöra de uppgifter, som bort kunna inrymmas inom den ordinarie arbetstidens ram. I skrивelsen framhölls även, att betydande svårigheter därjämte flerstädes mött att med personal utom landskontorens rekrytera de viktiga och betydelsefulla befattningarna som taxeringskonsulenter. Den med dessa befattningar avsedda förstärkningen av landskontorens arbetskrafter hade därför flerstädes uteblivit, enär därtill måst utnyttjas förut fast anställd personal, vars arbetskraft därigenom dragits bort från andra viktiga arbetsuppgifter.

Överståthållarämbetet upptager därefter frågan om behovet av befattningar såsom *taxeringsintendenter*. Ämbetet påpekar, att taxeringsarbetet i varje län står under ledning av en taxeringsintendent samt fortsätter.

I de större länen har därjämte varit nödvändigt att under vissa tider av året — huvudsakligen då arbetet i prövningsnämnderna bedrivits som intensivast — förordna biträdande taxeringsintendenter. År 1945 voro sålunda i länen 18 biträdande intendenter förordnade. Vid skatteverkets taxeringsavdelning har förutom taxeringsintendenten hela året funnits en och tidvis två biträdande taxeringsintendenter. Vidare har å föreståndarna för taxeringskontoren — taxeringsinspektörerna — ankommit att leda och övervaka arbetet i taxeringsnämnderna, varjämte dessa befattningshavare under prövningsnämndsarbetet i viss utsträckning haft att fullgöra å taxeringsintendent

eljest ankommande göromål jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande (SFS 272: 1936).

För ledningen av arbetet å ettvarvt av de lokala taxeringskontoren och bolagtaxeringskontoret, vilket arbete överstiger arbetet inom taxeringsavdelningen i ett medelstort län, föreslår ämbetet inrättandet av 6 befattningar som taxeringsintendenter. Å dylik taxeringsintendent bör huvudsakligen ankomma att leda och övervaka arbetet i taxeringsnämnderna, att bereda besvären till prövningsnämnden, framställa de yrkanden till prövningsnämnden, vartill eftergranskning av deklarationer givit anledning, samt att avgiva yttranden över besvär till skattedomstolarna, allt såvitt rör hans taxeringskontors verksamhetsområde.

För ledningen av taxeringsavdelningens arbete erfordras en dessa taxeringsintendenter överordnad befattningshavare, en förste taxeringsintendent. Denne bör ha att tillse, att taxeringarna bliva likformiga de olika taxeringskontoren emellan. För sådant ändamål bör han regelbundet hålla överläggningar med taxeringsintendenterna om aktuella taxeringsspörsmål samt i övrigt meddela dem råd och anvisningar i tjänsten. Taxeringsintendenterna böra vara skyldiga att underställa honom ärenden av principiell eller eljest viktigare beskaffenhet och han bör äga rätt att själv taga hand om ärende, som han finner vara av större betydelse. Det skall vidare åligga förste taxeringsintendenten tillse, att personalen å taxeringskontoren med insikt och omsorg fullgör sina åligganden. Taxeringsintendents anmaningsrätt enligt 32 § 3 mom., 35 § 2 mom. 2 st. och 35 § 3 mom. taxeringsförordningen skall ankomma på honom liksom taxeringsintendents åliggande enligt 92 § nämnda förordning. Å honom bör även ankomma avgörandet, huruvida anmälan för brott mot skattestrafflagen skall göras till allmän åklagare. Likaså synes åt honom böra förbehållas rätt att avgöra, om från det allmännas sida föreligger anledning att anföra besvär över prövningsnämndens eller kammarrättens utslag. Kammarrättens utslag måste alltså delgivas förste taxeringsintendenten. Slutligen skulle på honom ankomma taxeringsintendents åligganden enligt omsättnings- och kupongskatteförordningarna, varjämte han skulle ha att — givetvis i närvaro av skatteavdelningens chef — föredraga taxeringsavdelningens personalärenden.

Enligt förslaget skulle alltså inrättas *1 tjänst som förste taxeringsintendent* och *6 tjänster som taxeringsintendent*.

Överståthållarämbetet övergår härefter att behandla frågan om erforderlig kvalificerad personal för *prövningsnämndsarbetet*. Härvid framhålles, att den personal, som skall syssla med utredningar och upprättande av förslag till taxeringsintendenternas yttranden över de skattskyldigas besvär till prövningsnämnden samt skattedomstolarna, bör placeras å lokalt taxeringskontor eller å bolagstaxeringskontoret. Med utgångspunkt från att det huvudsakliga arbetet med av skattskyldiga hos prövningsnämnden anförda besvär skall bedrivas från och med augusti till och med slutet av november månad under taxeringsåret beräknar ämbetet personalen i fråga enligt följande grunder.

Antalet besvär till Stockholms stads prövningsnämnd över inkomst- eller förmögenhetstaxering utgjorde år 1945 i runt tal 6 100, varav cirka 5 700 inkommo under senaste halvåret. Någon minskning av antalet besvär inom

den närmaste framtiden torde icke kunna förväntas. Det antal besvär, som en befattningshavare vid taxeringsavdelningen kan hinna avarbeta per dag, växlar naturligtvis efter besvärsmålens svårighetsgrad. Besvär av aktiebolag, föreningar och stiftelser kräva som regel mera arbete än besvär från andra skattskyldiga. Av personalen vid taxeringsavdelningen har under utredningsarbetet framhållits, att man icke torde kunna beräkna, att en befattningshavare med hänsyn till det utredningsarbete, som i många fall måste verkställas innan målen äro slutberedda, skall kunna på ordinarie arbetstid medhinna mera än i medeltal 4 besvärsmål per dag. Då överståthållarämbetet emellertid förutsätter, att komplettering av besvärsmålen med taxeringslängdsutdrag och deklARATIONER skall verkställas av biträdespersonal, har ämbetet efter samråd med taxeringsintendenten vid skatteverket ansett sig kunna räkna med att en befattningshavare skall kunna medhinna i medeltal 5 besvärsmål per dag, utom såvitt gäller besvär av aktiebolag, föreningar och stiftelser, där medeltalet får sättas lägre. Givet är, att ett icke obetydligt antal besvär är av så enkel natur, att flera än 5 kunna medhinnas per dag, men många äro å andra sidan av sådan beskaffenhet, att endast ett mindre antal kan medhinnas. Utredningar genom förfrågningar hos skattskyldiga och hos arbetsgivare m. fl. taga en avsevärd tid. Vidare måste undersökas, huruvida prövningsnämnden eller skattedomstol tidigare haft liknande spörsmål till bedömande för klaganden eller annan. Det utredningsarbete, varom nu är fråga, kan också omfatta granskning av räkenskaper, nämligen när dessa äro av enklare beskaffenhet.

För att avarbeta huvudparten av omkring 5 700 besvärsmål till slutet av november under taxeringsåret skulle sålunda erfordras, för besvär av fysiska personer och oskifta dödsbon, ca 4 900, minst 10 kvalificerade befattningshavare och för besvär av aktiebolag, föreningar och stiftelser, ca 800, minst 3 kvalificerade befattningshavare. Taxeringsintendenterna kunna under den tid arbetet för prövningsnämnden huvudsakligen pågå icke medhinna den omedelbara utredningen av besvärsmål i större utsträckning.

För att biträda taxeringsintendenterna med angivna ärenden beräknar överståthållarämbetet sålunda minst 13 kvalificerade befattningshavare.

Nämnda befattningshavare förutsättas under den del av hösthalvåret, då de icke på angivet sätt biträda med utredningen av prövningsnämndsbesvären, vara huvudsakligen sysselsatta med de besvärsmål till prövningsnämnden, som icke hunnit behandlas före november månads utgång, samt med upprättande av förslag till taxeringsintendenternas yttranden över besvären till skattedomstolarna. Under vårhalvåret böra de, i den mån de icke behövas för arbetsuppgifter av sistnämnda slag eller för att biträda taxeringsintendenterna vid övervakningen av taxeringsnämndernas arbete, tjänstgöra som kronoombud i särskilda taxeringsnämnder.

Utöver de föreslagna 13 befattningshavarna för prövningsnämndsarbetet beträffande inkomst- och förmögenhetstaxering erfordras enligt överståthållarämbetet för handläggning av motsvarande ärenden rörande särskild fastighetstaxering 1 kvalificerad befattningshavare.

Beträffande personalbehovet för taxeringsavdelningens befattning med *taxeringsnämndsarbetet* anför överståthållarämbetet i huvudsak följande.

Såsom förut framhållits fullgöras uppdragen såsom kronoombud i de särskilda taxeringsnämnderna för närvarande av kvalificerade tjänstemän vid verket och anlitas som kronoombud i de lokala taxeringsnämnderna såväl befattningshavare vid taxeringsavdelningen som utomstående personer. Ämbetet anser sig böra föreslå att efter omorganisationen tjänstemän vid taxeringsavdelningen icke skola i tjänsten biträda de lokala taxeringsnämnderna såsom kronoombud. Härigenom vinnes möjlighet att nedbringa kostnaderna för taxeringsavdelningen. Uppdragen som kronoombud i de lokala taxeringsnämnderna torde kunna fullgöras som bisysslor av härför lämpliga personer.

Beträffande de särskilda taxeringsnämnderna, inberäknat den för riket gemensamma taxeringsnämnden samt taxeringsnämnderna för aktiebolag, föreningar och stiftelser, med deras ofta komplicerade taxeringsproblem anser överståthållarämbetet däremot nödvändigt att till kronoombud förordnas tjänstemän, vilka äro synnerligen väl förtrogna med skatteförfattningarna och deras tillämpning. Någon annan utväg att tillgodose detta behov än att härtill anlita vid taxeringsavdelningen anställda kvalificerade befattningshavare kan ämbetet icke finna. De ifrågavarande befattningshavarna böra fullgöra deklaraionsgranskningen inom nämnderna såsom ett tjänsteåliggande, således ej som en bisyssla. Den i länen för motsvarande arbete tillämpade, år 1943 införda taxeringskonsulentorganisationen har enligt landskamreraren i Stockholms län, vilken såsom sakkunnig biträtt överståthållarämbetet vid utredningen, icke visat sig vara tillfyllest.

Antalet särskilda taxeringsnämnder i huvudstaden uppgick år 1945 till 40, i vilka 41 kronoombud tjänstgjorde. Överståthållarämbetet räknar med samma antal även i fortsättningen och har bedömt avdelningens personalbehov därefter.

Som kronoombud i taxeringsnämnderna för särskild fastighetstaxering anser ämbetet, att den å taxeringsavdelningen för handläggning av ärenden rörande dylik taxering föreslagna befattningshavaren skall tjänstgöra.

Av den personal, som överståthållarämbetet tidigare beräknat vara erforderlig under hösthalvåret för arbete med besvären till prövningsnämnden m. m., anses under våren 7 befattningshavare kunna frigöras från arbete å taxeringskontoren för tjänstgöring som kronoombud i särskilda taxeringsnämnder. Härutöver erfordras alltså 34 befattningshavare vid taxeringsavdelningen för de särskilda taxeringsnämnderna.

Överståthållarämbetet framhåller, att huvuddelen av de nämnda 34 befattningshavarna under hösthalvåret äro erforderliga för *eftergranskning* av deklARATIONER och upprättande av förslag till taxeringsintendenternas ändringsyrkanden beträffande granskade taxeringar (anmärkningsmål). Ämbetet framför beträffande eftergranskningen i huvudsak följande synpunkter.

Eftergranskning har tidigare förekommit i såväl Stockholm som länen. I länen är behovet av kontroll från länsstyrelsernas sida över taxeringsnämndsordförandenas arbete ofrånkomligt. Då därstädes tjänstemän vid länsstyrelserna icke — såsom hittills i Stockholm — i tjänsten utföra arbete inom taxeringsnämnderna måste länsstyrelserna i denna form förskaffa sig kännedom om vederbörandes sätt att sköta sina uppgifter. Granskningens största betydelse är emellertid dess inverkan på skattekontrollen, dels in-

direkt, genom att vetskapen om densamma sporrar ordförandena till större nit och dels direkt genom höjda taxeringar. Den fiskaliska betydelsen av granskningen har vid upprepade tillfällen och i olika sammanhang framhållits från länsstyrelsernas sida. Arbetet med eftergranskningen har emellertid — tidigare på grund av otillräcklig organisation och under senare år på grund av att arbetet med krigskonjunkturskatten visat sig synnerligen personalkrävande — icke kunnat göras så omfattande som önskvärt varit. En undersökning beträffande eftergranskningen i Stockholms län under provningsnämndsperioderna åren 1940 och 1942, då eftergranskningen utfördes på övertid, visar emellertid, att om de övertidstimmar, under vilka granskningsarbete utförts, omräknas till arbetsveckor om 42 timmar, eftergranskning år 1940 skulle ha sysselsatt 7 heltidsanställda befattningshavare och år 1942 8 heltidsanställda befattningshavare. Antalet deklARATIONER i Stockholms län uppgår endast till något mer än tredjedelen av deklARATIONSANTALET i Stockholms stad.

Eftergranskningen av deklARATIONER i Stockholm har tidigare bedrivits i relativt stor utsträckning. För att en försämring av taxeringskontrollen ej skall ske, måste även i fortsättningen en väsentlig del av deklARATIONSMATERIALET eftergranskas, särskilt som arbetet i de lokala nämnderna efter omorganisationen förutsättes skola fullgöras av taxeringsavdelningen utomstående personal. En betydelsefull del av eftergranskningen är anordnad som en jämförande kontroll av näringsidkare inom en och samma bransch (kategorigranskning).

I en av landskamreraren i Stockholms län gjord förberedande utredning har räknats med att minst 24 kvalificerade befattningshavare skulle erfordras för eftergranskningsuppgifter. Det är från år växande deklARATIONSMATERIALET torde dock relativt snart kräva än större personal för ändamålet. Likaså torde man få räkna med att efter några år flera kvalificerade befattningshavare komma att erfordras för utredningar och upprättande av yttranden över besvär till provningsnämnden. I den mån befattningshavarna som under vårhalvåret skulle tjänstgöra såsom kronoombud icke skulle kunna under hösthalvåret beredas erforderliga arbetsuppgifter å taxeringsavdelningen — arbetsmaterialets storlek och svårighetsgrad ger dock vid handen att arbetsuppgifter icke komma att saknas — synas de lämpligen kunna förordnas att tjänstgöra vid mellankommunala provningsnämnden. Ämbetet erinrar om att personal vid skatteverket sedan länge biträder å den mellankommunala provningsnämndens kontor.

Utöver den angivna personalen å de lokala taxeringskontoren och bolagstaxeringskontoret erfordras enligt överståthållarämbetet dylik personal å nämnda kontor för tjänstgöring vid befattningshavares ledighet för sjukdom m. m. samt för rekrytering. Ämbetet beräknar härtill 6 befattningshavare, vilka normalt förutsättas under våren skola biträda kronoombuden i de särskilda taxeringsnämnderna samt under hösten deltaga i eftergranskningen av deklARATIONER.

Överståthållarämbetet behandlar vidare frågan om erforderlig personal på bokgranskningskontoret för *granskning av skattskyldigas bokföring* samt anför härutinnan i huvudsak.

Arbetet med bokföringsgranskningar är av mycket stor betydelse för ett effektivt taxeringsväsen. Den kvalificerade personal, som hittills stått till

förfogande i Stockholm för denna arbetsuppgift, har varit alltför liten — förutom arbetsledning tio bokföringssakkunniga befattningshavare — och endast ca 500 bokföringsgranskningar ha kunnat företagas per år. Antalet skattskyldiga i Stockholm, som kunna bliva föremål för sådan granskning, torde utgöra omkring 30 000. Med hänsyn härtill och om härjämte beaktas, att ett stort antal av våra större rörelseidkare äro verksamma i Stockholm eller ha Stockholm som hemortskommun, är en utökning av bokföringsgranskningspersonalen i högsta grad erforderlig.

För bokföringsgranskningen räknar överståthållarämbetet med ett personalbehov av minst 25 kvalificerade befattningshavare, inberäknat en arbetsledare och rekryteringspersonal. Som jämförelse nämnes, att i Stockholms län, där antalet skattskyldiga, som kunna bliva föremål för bokföringsgranskning, uppgår till mellan 7 000 och 8 000, finnas å länsstyrelsens taxeringsavdelning anställda fyra befattningshavare för bokföringsgranskningar. Enligt vad ämbetet inhämtat medhinna dessa emellertid icke erforderligt antal bokföringsgranskningar utan de vid omsättningsskatteavdelningen anställda kontrollanterna ha måst tagas i anspråk för vissa bokgranskningsuppgifter även vid inkomsttaxeringen.

För det förut beräknade antalet tjänstemän, som å de lokala taxeringskontoren samt bolagstaxeringskontoret skola biträda taxeringsintendenterna med besvärsärenden och skattekontroll m. m., föreslår överståthållarämbetet inrättande av följande befattningar, nämligen *18 förste taxeringsinspektörer, 22 taxeringsinspektörer och 14 amanuenser*. För bokgranskningspersonalen föreslår ämbetet *1 revisionsintendent*, vilken skall tjänstgöra som föreståndare för bokgranskningskontoret. *6 förste taxeringsrevisorer, 12 taxeringsrevisorer och 6 amanuenser*.

Överståthållarämbetets förslag innebär alltså, att vid taxeringsavdelningen skola finnas anställda *86 kvalificerade befattningshavare*. Till jämförelse nämner ämbetet, att vid skatteverkets taxeringsavdelning under år 1945 varit anställda 115 dylika befattningshavare (taxeringsintendent, biträdande taxeringsintendent, taxeringsinspektörer, förste revisorer, revisorer, kammarskriver, amanuenser och amanuensaspiranter). Under vissa tider av året har emellertid en del av dessa befattningshavare tjänstgjort å mantalsavdelningen. Överståthållarämbetet understryker svårigheten att tillförlitligt avgöra i vad mån denna personal sysselsatts med »statliga» uppgifter (inberäknat uppdrag såsom kronoombud i taxeringsnämnder) och i vad mån den sysselsatts med »kommunala» uppgifter. Ämbetet anser sig dock kunna beräkna, att för statliga uppgifter i genomsnitt för hela år 1945 sysselsatts 95 kvalificerade befattningshavare å taxeringsavdelningen. Ämbetet framhåller, att dess förslag således innebär en nedskärning av den kvalificerade personalen å taxeringsavdelningen i förhållande till 1945 års personalstat. Denna nedskärning har enligt vad ämbetet anger möjliggjorts därigenom, att ämbetet ansett sig böra utgå ifrån att uppdragen som kronoombud i de lokala

taxeringsnämnderna efter omorganisationen skola liksom i länen fullgöras som bisysslor av härför lämpliga personer.

Beträffande erforderligt antal *biträdespersonal* och *expeditionsvakter* på taxeringsavdelningen anför överståthållarämbetet följande.

För registrering av till taxeringsavdelningen inkommande ärenden och av utgående expeditioner m. m. samt till biträde åt förste taxeringsintendenten anser överståthållarämbetet böra beräknas *1 kansliskrivare*, *1 kanslibitråde* och *1 kontorsbiträde*.

Å *ettvart* av de lokala taxeringskontoren och bolagstaxeringskontoret synes för längdföring hos prövningsnämnden samt för biträde åt de kvalificerade befattningshavarna kunna beräknas *1 kansliskrivare* och *1 kontorsbiträde*.

För utskrifter av föredragningspromemorior till prövningsnämndens ledamöter, av redogörelser för bokföringsgranskningar och av utdrag av prövningsnämndens protokoll m. m., för att verkställa utdrag av taxeringslängderna samt för kontrollsummeringar av räkenskapsböcker och kollationering av verifikationer i samband med bokföringsgranskningar m. m. torde erfordras *20 kontorsbiträden*. Dessa böra sammanföras till en skrivcentral med *1 kanslibitråde* som föreståndare.

I Stockholms län sysselsättas å taxeringsavdelningen i genomsnitt 6 personer med dylikt arbete under året. Med hänsyn till den utvidgade organisation som föreslås för Stockholms del och med hänsyn till skillnaden beträffande arbetets omfattning — sålunda utgjorde exempelvis antalet besvär till prövningsnämnden år 1945 över taxering för inkomst eller förmögenhet i Stockholms stad 6 127 mot 2 877 i Stockholms län — synes det föreslagna antalet befattningshavare, 21 stycken, vara skäligt.

Arkiv för deklARATIONER och taxeringslängder synes böra inrättas vid varje taxeringskontor, då ett gemensamt sådant arkiv måste bliVA alltför tungarbetat. Å *vart och ett* av de lokala taxeringskontorens arkiv torde *2 befattningshavare* erfordras för ut- och inplockning av deklARATIONER m. m. Å bolagstaxeringskontorets arkiv, som kommer att innehålla avsevärt färre deklARATIONER än de lokala kontorens, synes *1 befattningshavare* vara tillräcklig. De nu avsedda befattningshavarna förutsätts visserligen skola fullgöra expeditionsvaktsgöromål i den mån de icke äro sysselsatta med arbete i arkiven. Ytterligare *2 expeditionsvakter* måste dock antagas bliVA erforderliga å taxeringsavdelningen för s. k. yttre tjänst, budskickning, postärenden, mottagande av rättssökande m. m.

Överståthållarämbetet anser det nödvändigt att taxeringsavdelningen erhåller en egen telefonväxel. Under vissa tider av året måste man nämligen räkna med en stor anhopning av telefonsamtal till taxeringsavdelningen, och om samtalen till denna avdelning skulle gå genom en för ämbetet gemensam växel, skulle mera angelägna telefonsamtal till ämbetets övriga avdelningar hindras. För skötselN av taxeringsavdelningens telefonväxel beräknar ämbetet *2 telefonister*.

De uppgifter, som enligt bestämmelserna i 33 § kungörelsen den 28 september 1928 med vissa föreskrifter rörande taxeringsförfarandet varje år före den 15 september skola lämnas till statistiska centralbyrån angående sammanräknad nettoinkomst för de skattskyldiga, grupperade efter yrkesbeteckningar, kunna icke beräknas hinna färdigställas av den här ovan beräknade biträdespersonalen. För denna arbetsuppgift måste därför tillfällig personal anlitas.

Överståthållarämbetet berör härefter frågan om *sortering och längdföring m. m.* åt taxeringsnämnderna samt anför härom.

Sortering av deklARATIONER och löneuppgifter samt längdföring åt taxeringsnämnderna uttöres nu i Stockholm av vid taxeringsavdelningen anställd kvinnlig personal. I andra större magistratsstäder utföras dessa arbetsuppgifter som regel av personal, vilken för detta ändamål ställts till taxeringsnämndernas förfogande av magistraterna.

För att biträda beskattningsnämnderna i första instans med mottagande och ordnande av deklARATIONER och andra uppgifter till ledning vid taxering samt för att i övrigt, i den mån så erfordras, lämna ordförande i sådan nämnd biträde vid fullgörande av hans åligganden må i annan stad än Stockholm drätselkammaren efter hörande av den lokala skattemyndigheten till förfogande ställa en eller flera av kommunens tjänstemän, som därtill godkännas av länsstyrelsen. Vid upplägandet och kompletterandet av de längder, som skola föras hos fastighetstaxeringsnämnd och taxeringsnämnd i stad med egen uppborðsförvaltning, skall erforderligt biträde lämnas av uppborðs- eller annan tjänsteman som i annan stad än Stockholm ställes till förfogande av den lokala skattemyndigheten (15 § taxeringsförordningen).

Då den nu ifrågasatta omorganisationen av skatteverket kommer att innebära en uppdelning av verket och inrättande av lokal skattemyndighet i Stockholm, synes 15 § taxeringsförordningen böra erhålla sådan lydelse, att vad där stadgas för magistratsstäder med egna uppborðsverk i allmänhet även kommer att gälla för Stockholm.

Överståthållarämbetet finner ur administrativ synpunkt lämpligt, att ovan nämnda bestyr — sortering av deklARATIONER m. m. och längdföring åt taxeringsnämnderna — samt dessutom kontrollsummering av deklARATIONER och uträkning av beskattningsbara belopp efter omorganisationen omhändervades av personal hos den lokala skattemyndigheten. Vid överläggningar med delegerade för den kommitté, som av stadskollegiet tillsatts för att utreda frågan om organisationen av de verk, vilka skola övertaga skatteverkets kommunala uppgifter, har av de delegerade framhållits, att staden gärna skulle vilja ställa personal till förfogande för ifrågavarande bestyr. Det syntes emellertid kunna befaras, att svårigheter skulle möta vid anskaffandet av erforderlig arbetskraft. De delegerade ifrågasatte därför, huruvida icke personal för dessa uppgifter kunde erhållas från de centrala ämbetsverken. De delegerade förklarade sig vara villiga att föreslå stadens kommunala representation att ställa ett belopp av högst 200 000 kronor årligen till förfogande för ifrågavarande arbetsuppgifter under förutsättning att omorganisationen bleve genomförd senast den 1 juli 1948. På vilket sätt frågan än löses, påverkas dock ej personalberäkningarna för den statliga taxeringsavdelningen.

I fråga om *lönegradsplaceringen* för personalen på taxeringsavdelningen anför överståthållarämbetet följande beträffande förste taxeringsintendenten samt taxeringsintendenterna och revisionsintendenten.

Taxeringsintendenterna i länen äro placerade i lönegrad A 29, med undantag för taxeringsintendenten i Gotlands län, vilken är placerad i lönegrad A 27. Visserligen bliva taxeringsintendenternas i Stockholm arbetsuppgifter icke helt motsvarande taxeringsintendenternas i länen, men å andra sidan måste beaktas, att deklaramaterialet i Stockholm — såsom förut på-

pekats — genomsnittligt är av större svårighetsgrad än i flertalet av länen. Det arbete, som kommer att åligga en taxeringsintendent i Stockholm, torde sålunda komma att bli minst lika krävande som det, som åvilar taxeringsintendent i län. Det torde här ännu en gång få erinras om vad tidigare anförts om skatteunderlaget i Stockholm jämfört med länen. Ämbetet anser sålunda, att taxeringsintendenterna i Stockholm måste placeras i samma lönegrad som taxeringsintendenterna i flertalet län eller således i lönegrad A 29. För en sådan placering talar även den omständigheten, att en lägre löneställning för taxeringsintendenterna i Stockholm kunde medföra, att dessa vid uppkommande ledigheter å taxeringsintendentsbefattningar i länen söka sig ut till dessa, något som med hänsyn till nödvändigheten av att bevara skattearbetet i Stockholm vid en hög standard skulle verka nedbrytande.

Det må ock påpekas, att slutlönen för en ordinarie taxeringsinspektör vid skatteverkets taxeringsavdelning med utgående dyrtidstillägg väsentligen överstiger slutlönen för en statlig befattningshavare med placering i 29 lönegraden. Ehuru lönerna till personalen å skatteverkets taxeringsavdelning för närvarande således få anses jämförelsevis höga, ha dock några av befattningshavarna funnit det förmånligt att övergå till privat tjänst. Överståthållarämbetet kan på grund härav icke undgå att betona vikten av att en så relativt förmånlig löneställning som möjligt beredes personalen å skatteavdelningen och framför allt taxeringsintendenterna, så att för uppgifterna skickade personer icke alltför lätt lockas att lämna statstjänsten.

Förste taxeringsintendenten bör av lönetekniska skäl erhålla en löneställning, som med minst två lönegrader överstiger taxeringsintendenternas. Då hans arbetsuppgifter emellertid komma att bli synnerligen krävande, vill överståthållarämbetet förorda, att han placeras i lönegraden A 32.

Revisionsintendenten föreslås placerad i samma lönegrad som taxeringsintendenterna, således lönegraden A 29. Med hänsyn till de stora krav, som måste ställas på ifrågavarande befattningshavare i fråga om skicklighet och kunnighet i såväl skatteförfattningarna som i bokföring, samt de krävande och ofta nog ömtåliga arbetsuppgifter, som ankomma på bokgranskningskontoret, synes det överståthållarämbetet icke böra ifrågasättas, att föreståndaren för detta stora kontor — med avseende å såväl omfattning som arbetsuppgifter får kontoret anses sakna motsvarighet i länen — gives en lägre löneställning än föreståndarna för taxeringskontoren.

Beträffande lönesättningen för den övriga personalen på taxeringsavdelningen uttalar sig överståthållarämbetet på i huvudsak följande sätt.

Förste taxeringsinspektörerna skola förbereda de mera kvalificerade besvärsärendena till prövningsnämnden och skattedomstolarna, tjänstgöra som kronoombud i de särskilda taxeringsnämnder, som handha de svåraste deklARATIONERNA, samt utöva den omedelbara ledningen av igångsatta särskilda undersökningar (kategorigranskningar). Förste taxeringsrevisorerna avses skola handha bokföringsgranskningar hos de största företagen, exempelvis koncerner, och i övrigt anförtros de mera krävande bokgranskningsuppgifterna. Befattningarna som förste taxeringsinspektörer och förste taxeringsrevisorers föreslås placerade i lönegrad A 24, medan befattningarna som taxeringsinspektörer och taxeringsrevisorers föreslås placerade i lönegrad A 21. Enligt överståthållarämbetets uppfattning vore det önskvärt, att några av inspektörs- och revisorsbefattningarna placerades i 27 lönegraden, men då motsvarande befattningshavare i länen icke placerats i nämnda lönegrad, har ämbetet ansett sig icke böra framställa något yrkande härom.

För de 20 befattningshavare, som beräknats för utförande av utskrifts-arbeten å taxeringsavdelningen, böra inrättas 10 ordinarie kontorsbiträdes-befattningar i lönegraden A 4 och 10 icke-ordinarie kontorsbiträdesbefattningar.

Kansliskrivarna, kanslibiträderna och de kontorsbiträden, vilka avses skola tjänstgöra å förste taxeringsintendentens expedition eller å taxeringskontor, föreslås samtliga erhålla ordinarie anställning med placering i respektive lönegraderna A 11, A 7 och A 4.

Av de 11 befattningshavare, som beräknats erforderliga å de lokala taxeringskontorens och bolagstaxeringskontorets arkiv för vården av deklara-tioner m. m., torde en å varje arkiv, eller således 6 stycken, böra erhålla ordinarie anställning som expeditionsvakt med placering i lönegraden A 5. Envar av de övriga 5 befattningshavarna synes böra antagas som extra expeditionsvakt med placering till en början högst i lönegraden Ex 5. Dylik befattningshavare, som tjänstgjort tre år i sistnämnda lönegrad, bör få antagas till extra ordinarie expeditionsvakt med placering högst i lönegraden Eo 5.

De 2 expeditionsvakter å taxeringsavdelningen, som beräknats för s. k. yttre tjänst, föreslås skola erhålla ordinarie anställning, den ene som förste expeditionsvakt med placering i lönegraden A 7 och den andre som expedi-tionsvakt i lönegraden A 5.

Skatteavdelningen utom taxeringsavdelningen.

Överståthållarämbetet anför följande beträffande det erforderliga behovet av *juridiskt utbildad personal* för biträde åt avdelningschefen.

I samtliga län ha nya assessorstjänster inrättats för att möta behovet av kvalificerad arbetskraft vid länsstyrelserna med anledning av uppbörds-reformen. Den närmaste föredragningen av besvär över lokal skattemyn-dighets beslut är nämligen avsedd att verkställas av en befattningshavare i nämnda ställning. Föredragningen skall ske inför landskamreraren (d. v. s. för Stockholms del chefen för skatteavdelningen) därest icke landshövdingen påkallar att föredragningen skall ske inför honom.

I de tre största länen finnas för närvarande tre assessorer å landskontoret. Dessa handläggas bl. a. i stor utsträckning medelsförvaltningsuppgifter och åtskilliga andra ärenden, vilkas motsvarigheter icke förutsättas komma att handläggas inom den nya skatteavdelningen. Härutöver ha de att biträda landskamreraren med arbetet i prövningsnämnden och att syssla med före-dragning av uppbördsärenden. Då Stockholms stads större folkmängd och befolkningens större rörlighet i Stockholm måste medföra ett avsevärt större antal besvär över beslut av lokal skattemyndighet samt betydligt mer om-fattande och krävande arbete i prövningsnämnden, måste de å assessorer i Stockholm ankommande arbetsuppgifterna väntas bliva avsevärt större än i något län oaktat assessorerna i länen ha att syssla med vissa ärenden, som icke skulle komma att handläggas inom skatteavdelningen. Det beräk-nade antalet *assessorer* synes sålunda icke kunna sättas lägre än till 3.

Å nuvarande skattedirektörens expedition tjänstgör för närvarande en notarie, vilken är fullt sysselsatt med restitutionsärenden samt protokoll-föring hos prövningsnämnden. Med sistnämnda arbetsuppgift biträder jäm-

väl en å mantalsavdelningen tjänstgörande juridisk amanuens. Mantals-skrivningsärenden upptaga nu ej fullt halva arbetstiden för en byråsekreterare å vederbörande kansliavdelning, medan ärenden angående gåvoskatt för närvarande helt sysselsätta en amanuens därstädes. Antalet gåvoskatte-ärenden är emellertid för närvarande exceptionellt stort och torde komma att efterhand nedgå. Normalt synes man böra räkna med att sistnämnda ärenden komma att taga en juridisk befattningshavares halva arbetstid i anspråk.

Det är knappast möjligt att exakt bedöma den kommande arbetsmängden på avdelningen. Siffermässiga beräkningar äro härvid uteslutna. Å ena sidan är det angeläget, att personalen från början icke tillmätes för knapp, men å andra sidan bör naturligtvis tillses, att organisationen icke blir för stor. Såvitt nu kan bedömas, torde man icke behöva riskera en för stor organisation om utöver de tre assessorerna tre juristbefattningar inrättas, nämligen *1 förste byråsekreterare, 1 byråsekreterare och 1 extra notarie.*

Angående behovet av *kanslister, biträdespersonal och expeditiionsvakt* gör överståthållarämbetet följande uttalande.

Även behovet av kanslister och biträdespersonal å den nya avdelningen är vanskligt att bedöma. Å skattedirektörens expedition tjänstgöra nu förutom kvinnliga biträden tre kammarskrivare, av vilka minst två kunna ses vara fullt sysselsatta med statliga uppgifter. Beträffande en del av de statliga uppgifter, som handläggas å skattedirektörens expedition, utföres det förberedande arbetet nu å uppördsavdelningen.

För den nya avdelningen torde erfordras åtminstone *3 kanslister, 1 kansli-skrivare, 1 kanslibitråde och 8 kontorsbiträden.* För bokförings- och andra medelsförvaltningsuppgifter beräknas då 1 kanslist och 2 kontorsbiträden, för uppördsärenden 2 kanslister och 2 kontorsbiträden samt för registrering m. m. 1 kansli-skrivare och 1 kanslibitråde. För rena utskriftsarbeten å avdelningen har ämbetet icke ansett sig kunna räkna med mindre personal än 4 biträden.

Härjämte erfordras *1 expeditiionsvakt.*

Enligt den nya uppördsförordningen skall, om den erlagda preliminära skatten överstiger motsvarande slutliga skatt, länsstyrelse återbetala det överskjutande beloppet, därest detta uppgår till minst fem kronor. I magistratsstad med eget uppördsverk åligger det denna att till länsstyrelsen insända förteckning över de skattskyldiga, som sålunda äro berättigade att återbekomma skatt, med angivande av de belopp, som böra återbetalas. Antalet dylika restitutioner kan för Stockholms vidkommande väntas bliva betydande. Till denna arbetsuppgift, som återkommer endast en gång årligen, har hänsyn icke tagits vid beräkningen av personalbehovet å den nya avdelningen. Då uppgiften är säsongbetonad, torde den lämpligast lösas med tillhjälp av tillfälligt anställd biträdespersonal.

Beträffande *kupongskattekontoret* omförmäler överståthållarämbetet, att på detsamma för närvarande tjänstgöra 1 förste revisor såsom föreståndare samt 9 biträden och en expeditiionsvakt. Ämbetet föreslår följande personal, nämligen *1 förste taxeringsinspektör* som föreståndare, *1 kanslibitråde, 8 kontorsbiträden och 1 expeditiionsvakt.*

I fråga om *lönegradsplaceringen* av personalen på skatteavdelningen utom taxeringsavdelningen föreslår överståthållarämbetet följande.

Av assessorerna på skatteavdelningen föreslås 2 erhålla ordinarie anställning med placering i lönegraden A 27. Den tredje assessorn synes — i anslutning till vad som tillämpats inom landsstaten då det ansetts vanskligt att bedöma arbetsmängden för vederbörande — tills vidare böra anställas som extra ordinarie med placering i lönegraden Eo 27.

Förste byråsekreteraren och byråsekreteraren böra liksom motsvarande befattningshavare å första och andra kansliavdelningarna vid överståthållarämbetet placeras i lönegraderna A 24 respektive A 21.

Av de 3 kanslisterna föreslås 2 erhålla ordinarie anställning med placering i samma lönegrad som landskontoristerna vid landskontoren, A 17. Den tredje kanslisttjänsten synes däremot tills vidare böra uppföras som icke-ordinarie. För denna icke-ordinarie befattningshavare bör samma löneställning gälla som för rekryteringspersonalen till landskontoristbefattning.

Kansliskrivaren, kanslibiträdet, expeditionsvakten och 4 kontorsbiträden föreslås placerade i resp. lönegraderna A 11, A 7, A 5 och A 4. Övriga 4 kontorsbiträden torde böra erhålla icke-ordinarie ställning.

Beträffande personalen å kupongskattekontoret föreslår överståthållarämbetet, att förste taxeringsinspektören placeras i lönegraden A 24, kanslibiträdet i lönegraden A 7 och 4 kontorsbiträden i lönegraden A 4. Återstående 4 kontorsbiträden å avdelningen synas böra anställas som icke-ordinarie.

Även expeditionsvakten föreslås erhålla icke-ordinarie anställning. För honom bör då gälla samma avlöningsbestämmelser som för de icke-ordinarie expeditionsvakterna å taxeringskontorens arkiv.

Sammanfattning av överståthållarämbetets förslag till personalstat för skatteavdelningen.

Ordinarie tjänstemän

1 avdelningschef . . . . . A 34
+ 1 000: —

Icke-ordinarie tjänstemän.

Taxeringsavdelningen.

1 förste taxeringsintendent ..	A 32	20 amanuenser
6 taxeringsintendenter	A 29	5 expeditionsvakter .. Ex 5—Eo 5
1 revisionsintendent	A 29	10 kontorsbiträden
18 förste taxeringsinspektörer	A 24	2 telefonister
6 förste taxeringsrevisorer ..	A 24	
22 taxeringsinspektörer	A 21	
12 taxeringsrevisorer	A 21	
7 kansliskrivare	A 11	
2 kanslibiträden	A 7	
1 förste expeditionsvakt	A 7	
7 expeditionsvakter	A 5	
17 kontorsbiträden	A 4	

Skatteavdelningen i övrigt (utom kupongskattekontoret).

2 assessorer	A 27	1 assessor	Eo 27
1 förste byråsekreterare	A 24	1 extra notarie	
1 byråsekreterare	A 21	1 kanslist	Ex 4—Eo 15
2 kanslist	A 17	4 kontorsbiträden	
1 kansliskrivare	A 11		
1 kanslibitråde	A 7		
1 expeditionsvakt	A 5		
4 kontorsbiträden	A 4		

Kupongskattekontoret.

1 förste taxeringsinspektör . .	A 24	1 expeditionsvakt	Ex 5—Eo 5
1 kanslibitråde	A 7	4 kontorsbiträden	
4 kontorsbiträden	A 4		

Överståthållarämbetet finner det lämpligast, att blivande personalförteckning för ämbetet uppdelas på, å ena sidan de båda nuvarande kansliavdelningarna och å andra sidan skatteavdelningen. Beträffande avlönings- och omkostnadsstater anser ämbetet det nödvändigt, att särskilda stater upprättas för skatteavdelningen.

För behörighet till de kvalificerade befattningarna vid skatteavdelningen i vad avser avlagda examina anser överståthållarämbetet samma kompetenskrav, som för närvarande äro fastställda för motsvarande befattningar vid landskontoren, böra gälla. Särskilda dispensbestämmelser anses dock böra utfärdas beträffande de nuvarande tjänsteinnehavarna.

Yttranden.

Statskontoret framhåller beträffande den föreslagna löneställningen för chefen för skatteavdelningen, att denne i organisatoriskt avseende icke komme att vara helt jämställd med landskamrerare. Statskontoret kunde därför icke tillstyrka, att avdelningschefen i lönehänseende likställdes med landskamrerarna i de tre största länen, utan förordar samma löneställning som gäller för kanslidirektörerna vid ämbetet, eller lönegrad A 34 utan avlöningsförstärkning.

Statskontoret uttalar vidare, att prövningen av förslaget beträffande taxeringsavdelningen försvårades därigenom, att betänkandet icke gäve hållpunkter för en jämförelse med organisationen av den nuvarande taxeringsavdelningen. Ämbetsverket säger sig vidare icke kunna finna, att den föreslagna organisationen av taxeringsavdelningen anslöte sig till den organisationsform, som gällde för länsstyrelserna, och ej heller till den, som utmärkte de centrala förvaltningsorganen i allmänhet, samt anför i fortsättningen härom i huvudsak följande.

Ehuru arbetsmängden är synnerligen skiftande vid de olika länsstyrelsernas taxeringsavdelningar, ha de likväl ansetts kunna organiseras efter en enhetlig modell. Sålunda förestås dessa avdelningar även i de största länen av en taxeringsintendent i lönegrad A 29 (i Gotlands län dock A 27). Med hänsyn till arbetsmängden i Stockholm i jämförelse med de största länen (skatteunderlaget för statsskatter 1945 i Stockholm 2 468, i Malmöhus län 1 212 och i Göteborgs och Bohus län 1 196 miljoner kronor), synes försvarligt att inrätta två tjänster i denna lönegrad i Stockholm, varav den ena förslagsvis som chef för bokgranskningskontoret och den andra som chef för taxeringsavdelningen i övrigt.

Föreståndarna för kontoren (utom bokgranskningskontoret) skulle vid en tillämpning av principerna från länsstyrelserna såsom taxeringsintendenten närmast underordnade hänföras till 24 lönegraden. Organisationen av taxeringsarbetet på skilda kontor och göromålsens mängd måste emellertid medföra en mer självständig ställning vid handläggning av skilda ärenden, varför en högre löneställning förefaller påkallad. Statskontoret, som uppmärksammat att 26 lönegraden icke tagits i anspråk vid länsstyrelserna, förordar 27 lönegraden för dessa tjänstemän.

I anslutning till länsstyrelseorganisationen torde befattningarna som förste taxeringsrevisor, föreslagna i lönegrad A 24, böra hänföras till lönegrad A 25.

Inom ämbetsverket har även övervägts, huruvida icke befattningarna vid taxeringsavdelningen i Stockholm i stället borde lönegradsplaceras efter det schema, som är vanligt inom de centrala verken. Ehuru statskontoret här velat redovisa detta alternativ, vill ämbetsverket förordna en lönegradsplacering av länsstyrelsetyp såväl av det skälet, att taxeringsavdelningen i Stockholm efter förstatligandet icke bör i lönehänseende bibehålla någon särtyp bland de lokala taxeringsavdelningarna, som med hänsyn till gällande lönegradsplaceringar vid överståthållarämbetets övriga avdelningar.

Under 21 lönegraden synes efter förebild från taxeringsavdelningarna i länen böra inrättas tjänster motsvarande befattningarna såsom landskontorist och taxeringsassistent. För övriga tjänster under nämnda lönegrad böra gälla de grunder för befordringsgång och lönegradsplacering, som efter prövning av personalutredningens förslag i ämnet må bli antagna för statsförvaltningen i övrigt.

Överståthållarämbetets förslag i fråga om antal befattningar i 21 och högre lönegrader förefaller icke stå i rimligt förhållande till organisationen av taxeringsavdelningarna i länen. I jämförelse med den nuvarande taxeringsavdelningen i Stockholm innebär det — bortsett från personalökningen på bokgranskningskontoret — icke någon större minskning, trots att avdelningen genom omorganisationen frikopplas från betydande arbetsuppgifter. Statskontoret, som saknar andra utgångspunkter för bedömning av personalbehovet än de nu antydda, ifrågasätter huruvida icke en inknappning av förslaget i denna del är möjlig, eventuellt genom inrättande av ökat antal befattningar i lägre lönegrader.

Antalet förste taxeringsinspektörer synes statskontoret vara väl högt i förhållande till antalet taxeringsinspektörer.

Beträffande den föreslagna organisationen av skatteavdelningen utom taxeringsavdelningen framhåller statskontoret, att densamma innebure en avsevärd förstärkning i jämförelse med nuvarande organisation av skattedirektörens expedition, därvid det dock undandrog sig statskontorets be-

dömmande i vad mån förstärkningen kunde anses motiverad av uppboordsreformen och behovet av ökat biträde åt skatteavdelningens chef för fördragning inför prövningsnämnden.

Slutligen uttalar statskontoret, att ett större antal tjänster än vad som föreslagits tills vidare torde böra inrättas såsom extra ordinarie i avbidan på erfarenheter om den nya organisationen och dess blivande arbetsuppgifter.

En statskommisarie har i särskilt yttrande förklarat sig anse, att den nya organisationen av skatteavdelningen lämpligen borde utformas enligt de principer, som vore vedertagna inom de centrala verken, vilken organisationstyp vore att föredraga framför den främst för andra uppgifter utbildade organisationsform, som vunnit tillämpning vid länsstyrelserna och vars provisoriska utbyggnad på skatteområdet knappast torde komma att visa sig i längden fylla måttet.

Riksräkenskapsverket har icke funnit skäl till erinran mot det framlagda förslaget.

Allmänna lönenämnden framhåller inledningsvis, att det, såsom i betänkandet antytts, icke syntts ha varit möjligt att mera exakt beräkna behovet av personal å skatteavdelningen. Vid sådant förhållande torde det framlagda förslaget icke få anses innebära en lösning på längre sikt av frågan om avdelningens personaluppsättning. Spörsmålet syntes enligt lönenämndens förmenande få upptagas till förnyad prövning, sedan någon tids erfarenhet vunnits rörande verksamheten å avdelningen.

Beträffande de föreslagna löneplaceringarna anför lönenämnden följande.

I vad avser frågan om löneställningen för skatteavdelningens chef, finner sig lönenämnden böra biträda överståthållarämbetets förslag, att denne befattningshavare i likhet med ämbetets kanslidirektörer och länsstyrelsernas avdelningschefer skall inplaceras i A 34 samt att han härutöver, på sätt som redan nu gäller beträffande landskamrerarna i de tre största länen, skall tillerkännas avlöningsförstärkning med 1 000 kronor för år.

Ej heller vill lönenämnden motsätta sig förslaget, att de sex taxeringsintendenterna — vilka såsom föreståndare för taxeringskontoren förutsättas bli med hänsyn till dem åvilande arbetsuppgifter i huvudsak jämställda med taxeringsintendenterna i länen — skola placeras i den för sistnämnda taxeringsintendenter normalt gällande lönegraden, d. v. s. A 29. Med beaktande härav synes motiverat, att den föreslagna förste taxeringsintendenten i egenskap av föreståndare för hela taxeringsavdelningen, på sätt i betänkandet förordats, uppföres i A 32. Föreståndaren för bokgranskningskontoret synes i likhet med övriga taxeringskontorsföreståndare böra erhålla inplacering i A 29 under benämningen taxeringsintendent.

I motsats till vad som för närvarande gäller vid skatteverket, föreslås taxeringsavdelningens befattningshavare i 24 och 21 lönegraderna skola uppdelas på två skilda grupper, avsedda för tjänstgöring, den ena å de egentliga taxeringskontoren — såsom förste taxeringsinspektörer och taxeringsinspektörer — och den andra å bokgranskningskontoret — såsom förste taxeringsrevisorer och taxeringsrevisorer. Såvitt lönenämnden kan

finna, saknas tillräckliga skäl för en dylik efter mönster av länsstyrelsernas taxeringsavdelningar genomförd kategoriklyvning av ifrågavarande personal. Lönenämnden får fördenskull förorda, att vid taxeringsavdelningen inrättas befattningar dels såsom förste taxeringsinspektörer i A 24, dels såsom taxeringsinspektörer i A 21, vilka befattningshavare skola kunna indelas till tjänstgöring antingen å de egentliga taxeringskontoren eller å bokgranskningskontoret.

Vidkommande härefter överståthållarämbetets hemställan om inrättande å skatteavdelningen av två kanslistbefattningar i A 17, finner lönenämnden, med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter, som avses skola åvila ifrågavarande kanslister, ett uppförande av befattningarna i den föreslagna lönegraden motiverat. Lönenämnden får i förevarande sammanhang hänvisa till vad nämnden i sitt denna dag avgivna utlåtande över en inom socialdepartementet verkställd utredning angående uppdelning av överståthållarämbetet efter länsstyrelse- och magistratsuppgifter anfört rörande inplaceringen i lönegrad av vissa föreslagna kanslistbefattningar vid ämbetets kansliavdelningar.

Å skatteavdelningen föreslås vidare skola inrättas bland annat fyra kanslibiträdesbefattningar i A 7. Detta antal för mera kvalificerade biträdesuppgifter avsedda befattningar synes lönenämnden väl lågt, särskilt i betraktande av att antalet i förslaget upptagna ordinarie och icke-ordinarie kontorsbiträdestjänster utgör tillhoppa 43. Lönenämnden får i detta sammanhang erinra, att nämnden i utlåtande den 30 oktober 1946 över 1944 års personalutrednings betänkande rörande kontors- och amanuenspersonalens anställningsförhållanden (SOU 1946: 66) framhållit, att en ej alltför snäv bedömning av förutsättningarna för inrättande av kanslibiträdestjänster vore önskvärd för att skapa bättre befordringsmöjligheter för kontorspersonalen.

Slutligen förutsätter lönenämnden beträffande de föreslagna lönegradsplaceringarna för viss icke-ordinarie personal, nämligen 1 notarie, 20 amanuenser, 18 kontorsbiträden och 2 telefonister, att ifrågavarande befattningshavare bliva inordnade i den befordringsgång för amanuens- respektive biträdespersonal, som kunde komma att fastställas på grundval av 1944 års personalutrednings förslag i ämnet.

Skatteverkets personalföreningars samorganisation och skatteverkets befattningshavares förening ha i särskilda skrivelser till överståthållarämbetet framhållit, att personalbehovet enligt deras uppfattning över huvud beräknats väl snävt, samt ha vidare avgivit vissa förslag ägnade att åstadkomma en förbättrad ställning för personalen. Så föreslås i organisatoriskt hänseende, att antalet lokala taxeringskontor ökas från fem till sex med hänsyn till förortskontorets överbelastning, att en särskild upplysningsavdelning inrättas samt att åtgärder vidtagas för att minska kronoombudens arbetsbörda antingen genom en ökning av antalet särskilda nämnder eller genom tillsättande av biträdande kronoombud i dessa. Beträffande personalbeståndet hemställa personalsammanslutningarna särskilt, att ett större antal befattningshavare tillsätts för de särskilda taxeringsnämnderna för att förhindra minskning av den fasta personalen på taxeringskontoren under tiden för nämndernas taxeringsarbete, att befordringsmöjligheterna för biträdesperso-

nalen — vilka vore synnerligen oförmånliga i jämförelse med länsstyrelserna — ökas, att fastighetstaxeringsavdelningen och bokgranskningskontoret tilldelas vardera ett kanslibitråde, att föreståndaren för skrivcentralen erhåller ett kanslibitråde som ställföreträdare samt att en tjänst som materialförvaltare i lönegrad A 10 och två förste expeditionsvakter i stället för en inrättas. Föreningarna önska vidare ett bibehållande av de nuvarande tjänstetitlarna förste revisor och revisor samt göra följande framställningar beträffande löneplaceringar, nämligen att en förste taxeringsinspektör (respektive förste taxeringsrevisor) å varje taxeringskontor jämte den å fastighetstaxeringsavdelningen tjänstgörande samt föreståndaren för kupongskattekontoret placeras i lönegrad A 27, att de ordinarie expeditionsvakterna placeras i en högre lönegrad än den som föreslagits, att de extra och extra ordinarie expeditionsvakter, som innehaft tre års tjänst i skatteverket, placeras i lönegrad Eo 5 medan övriga placeras i lönegrad Ex 5, intill dess de på enahanda grunder uppnått tre års tjänst, samt att ersättning genom personliga lönetillägg beredes befattningshavare, som under längre tid varit förordnad på högre befattning, framför allt på grund av att lediga tjänster icke återbesatts sedan frågan om verkets omorganisation blivit aktuell. Slutligen framhålles betydelsen ur arbetsbesparande synpunkt av att bil anskaffas för de tidsödande transportererna av olika slag.

41 befattningshavare vid skatteverket, vilka år 1946 tjänstgjort som kronombud i de särskilda taxeringsnämnderna, ha betonat nödvändigheten av att arbetsbördan för kronombuden i dessa nämnder lindrades, då kronombuden för närvarande under taxeringsperioderna tvingades utnyttja snart sagt hela sin fritid, varigenom ett flertal allvarliga sjukdomsfall och frånvaron av normalt familjeliv blivit följderna, något som uppenbart även måste inverka på arbetets kvalitet.

I anledning av personalorganisationernas framställning har *överståthållar-ämbetet* framhållit, att ämbetet vid sitt förslag haft att mot varandra väga behovet av en så effektiv organisation som möjligt samt vikten av att kostnaderna icke bleve oproportionerligt höga. Ämbetet skulle emellertid givetvis med tacksamhet se, om statsmakterna ansågo sig för ernående av en verkligt effektiv taxering i rikets huvudstad kunna sträcka sig utöver vad ämbetet föreslagit i organisatoriskt hänseende. Beträffande biträdespersonalens och expeditionsvakternas löneplacering torde, såsom från personalens sida framhållits, befodringsmöjligheterna för denna personal komma att ställa sig väsentligt sämre än för motsvarande befattningshavare vid länsstyrelserna, vilket finge förklaras därav att man i ett större ämbetsverk med möjligheter till rationell arbetsfördelning kunde räkna med ett proportionsvis mindre antal befattningshavare än i ämbetsverk med mindre personal. Ämbetet betonar särskilt expeditionsvaktpersonalens ytterst ringa utsikter till befodrning till förste expeditionsvakt. Beträffande titelfrågan hade ämbetet eftersträvat samma benämningar som gällde för länsstyrelsernas be-

fattningshavare. Vad slutligen anginge kronoombudens i de särskilda taxeringsnämnderna framställning vitsordade ämbetet den ytterst tunga arbetsbörda, som åvilat och även i framtiden komme att åvila dessa befattningshavare. Ämbetet framhåller även i denna del, att ett bifall till befattningshavarnas framställning utan tvivel skulle bidra till en ökning av taxeringsarbetets effektivitet samt bereda ifrågavarande befattningshavare lindring i deras hittillsvarande hårda arbetsbelastning.

Föreningen taxeringsnämndsordförande i Stockholm anser, att kravet på att taxeringsavdelningen erhåller en för åstadkommande av en rättvis, likformig och effektiv taxering tillräcklig personal icke tillräckligt beaktats vid förslaget uppgörande. Föreningen framför härutöver följande i korthet angivna förslag, nämligen att för sortering och längdföring samt kontrollsummering och uträkning av beskattningsbara belopp anlitas vid det kommunala uppbördsverket anställd personal, att nämndsordförande befrias från en del manuellt arbete varigenom ordföranden skulle kunna beredas möjlighet att granska samtliga deklARATIONER, att endast fullt kvalificerade personer förordnas till kronoombud vid de lokala nämnderna, att antalet av de lokala taxeringskontoren ökas från fem till sex samt att sådant dispensförfarande stipuleras, att kunniga och lämpliga personer ej utestängdes från befattningar å taxeringsavdelningen av den orsak att de ej avlagt viss föreskriven examen, utan att som behörighetsvillkor för dylika befattningar först och främst borde krävas dokumenterad teoretisk och praktisk skolning i taxeringsspörsmål helt oberoende av om viss examen avlagts eller icke.

Föredraganden.

Överståthållarämbetet har såsom jag förut berört upptagit till behandling frågan om stadens medverkan vid sortering och längdföring m. m. i samband med taxeringsarbetet. Ämbetet har därvid ansett, att samma förfaringsätt bör komma till tillämpning beträffande Stockholm som enligt taxeringsförordningen gäller för övriga städer med egen uppbördsförvaltning. Jag anser mig i princip böra biträda denna uppfattning. Från stadens sida har emellertid föreslagits, att den i taxeringsförordningen förutsatta personella medverkan må avlösas med ett årligt bidrag från staden, vilket av denna uppskattats till 200 000 kronor. Frågan om formen för stadens medverkan i dessa avseenden torde fördenskull'tills vidare böra lämnas öppen och få bli föremål för ytterligare överbäganden i samband med den fortsatta utredningen rörande organisationen av de kommunala skatteorganen i Stockholm. Jag anhåller att få återkomma till denna fråga i samband med anmälan om förslag till författningsändringar. Därest frågan löses i den riktningen, att staden kommer att utgiva ett årligt bidrag till statsverket för taxeringsarbetet i fråga, torde statsverkets inkomster och utgifter i dessa delar böra redovisas över det under sjunde huvudtiteln upptagna anslaget

till kostnader för årlig taxering. Hur nu förevarande spörsmål än löses, kommer detsamma emellertid icke att påverka skatteavdelningens fasta personalbehov.

Chefen för skatteavdelningen anser jag böra placeras i samma lönegrad som kanslidirektörerna eller A 34. Med hänsyn till de omfattande arbetsuppgifter, som komma att åvila honom, föreslår jag att han i likhet med landskamrerarna i de tre största länen därjämte erhåller avlöningsförstärkning med 1 000 kronor. Befattningshavaren torde även i fortsättningen böra benämnas skattedirektör.

Vad angår taxeringsavdelningen har jag tidigare biträtt överståthållarämbetets förslag att arbetet inom denna avdelning skall bedrivas på fem lokala taxeringskontor, ett bolagstaxeringskontor och ett bokgranskningskontor. Enligt vad utredningen i ärendet utvisar kommer å varje taxeringskontor att vila en arbetsmängd, som torde överstiga arbetsbördan för taxeringsavdelningen vid en medelstor länsstyrelse. Den befattningshavare, vilken avses att förestå vart och ett av dessa kontor, bör med hänsyn härtill erhålla ställning såsom taxeringsintendent samt placeras i samma lönegrad som taxeringsintendenterna i länen eller A 29. Jag förutsätter därvid, att några biträdande taxeringsintendenter icke skola förordnas. Chefen för bokgranskningskontoret, vilken torde böra erhålla den föreslagna benämningen revisionsintendent, anser jag böra hänföras till samma lönegrad som taxeringsintendenterna. I likhet med överståthållarämbetet finner jag erforderligt, att en särskild befattning såsom chef för taxeringsavdelningen i dess helhet inrättas med placering enligt ämbetets förslag i lönegrad A 32.

Beträffande behovet av kvalificerade befattningshavare i övrigt för taxeringsarbetet har överståthållarämbetet räknat med att som kronoombud i de särskilda nämnderna liksom nu är fallet böra fungera tjänstemän vid skatteavdelningen medan däremot i de lokala nämnderna enbart böra förordnas utom verket stående personer. Detta innebär i viss mån en skillnad mot vad för närvarande gäller, i det att i en del lokala nämnder verkets egna befattningshavare tjänstgöra som kronoombud. Å andra sidan föreslår ämbetet en avsevärd ökning av personalen för bokgranskningsarbetet. I allt medför ämbetets förslag en minskning av antalet kvalificerade befattningshavare i jämförelse med förhållandena år 1945. Det sålunda föreslagna personalbehovet skulle omfatta å taxeringskontoren 18 förste taxeringsinspektörer (A 24), 22 taxeringsinspektörer (A 21) och 14 amanuenser samt å bokgranskningskontoret 6 förste taxeringsrevisorer (A 24), 12 taxeringsrevisorer (A 21) och 6 amanuenser.

Det föreslagna antalet befattningshavare kan — såsom statskontoret framhållit — förefalla högt tilltaget vid en jämförelse med länsstyrelserna. Den av överståthållarämbetet framlagda redogörelsen för de olika befattningshavarnas åligganden synes mig emellertid ge vid handen, att den angivna personalen är erforderlig för att trygga en effektiv taxering i Stockholm med

dess stora skatteunderlag samt omfattande och svåra deklarationsmaterial. Jag anser därför att ämbetets förslag beträffande personalbehovet bör följas. I likhet med allmänna lönenämnden och under hänvisning till vad personalsammanslutningarna anfört rörande arbetsbelastningen förutsätter jag emellertid, att frågan om personalbehovet upptages till förnyad prövning sedan närmare erfarenhet vunnits om avdelningens arbetsförhållanden.

Med hänsyn till att motsvarande befattningshavare vid länsstyrelserna vid den år 1944 genomförda organisationen av länsstyrelsernas taxeringsavdelningar i avvaktan på prövningen av den nya organisationens ändamålsenlighet endast uppfördes på extra ordinarie stat, har jag haft under övervägande att föreslå samma ställning för nu ifrågavarande personal vid överståthållarämbetets taxeringsavdelning. Organisationen av sistnämnda avdelning bygger emellertid på redan föreliggande erfarenheter av verksamheten vid skatteverket. Efter den prövning jag ägnat frågan har jag kommit till den uppfattningen, att samtliga föreslagna ordinarie befattningar äro behövliga för uppgifter av stadigvarande karaktär. Då därjämte en stor del av den nuvarande personalen i motsvarande befattningar, ehuru uppförd på kommunens stat, innehar ordinarie befattning vid överståthållarämbetet, anser jag mig böra biträda ämbetets förslag att för samtliga befattningshavare utom amanuenserna inrättas ordinarie tjänster.

Överståthållarämbetets förslag i fråga om befattningshavarnas fördelning på lönegrader finner jag i huvudsak väl avvägt. Då taxeringsrevisorerna vid länsstyrelserna äro uppförda i 25 lönegraden föreslår jag dock den avvikelsen, att motsvarande befattningar vid överståthållarämbetet, nämligen förste taxeringsrevisorerna, placeras i lönegrad A 25 i stället för, såsom ämbetet förordat, A 24.

För täckande av behovet av juridiskt utbildad personal på skatteavdelningen utom taxeringsavdelningen föreslår överståthållarämbetet inrättandet av följande befattningar, nämligen 3 assessorer — av vilka två i lönegrad A 27 och en i Eo 27 — 1 förste byråsekreterare (A 24), 1 byråsekreterare (A 21) och 1 extra notarie. Även detta förslag kan jag i stort sett biträda. Jag vill dock förorda att två av assessorerna upptagas på extra ordinarie stat med hänsyn till rådande ovisshet rörande omfattningen av det arbete, som kommer att föranledas av besvär över den lokala skattemyndighetens beslut. Vidare bör den extra notarietjänsten utbytas mot en amanuensbefattning.

Föreståndaren för kupongskattekontoret bör i enlighet med överståthållarämbetets förslag erhålla ställningen som förste taxeringsinspektör (A 24).

I fråga om behovet av kanslistbefattningar vid skatteavdelningen biträder jag överståthållarämbetets förslag om inrättandet av 3 sådana befattningar, av vilka två å ordinarie och en å icke-ordinarie stat. Med hänsyn till tjänsteåliggandenas art böra de ordinarie kanslisterna i likhet med länsstyrelsernas landskontorister placeras i 17 lönegraden.

Vad angår skatteavdelningens behov av biträdespersonal och personal för expeditionsvaktgöromål samt personalens lönegradsplacering ansluter jag mig till överståthållarämbetets förslag med den avvikelser, att jag finner mig förbättrande av personalens befodringsmöjligheter böra föreslå en ökning av de högre tjänsterna i karriären med 4 kanslibiträdesbefattningar (A 7) och 1 förste expeditionsvaktbefattning (A 7). Vid bifall härtill bör motsvarande minskning vidtagas av det föreslagna antalet lägre biträdes- respektive expeditionsvaktbefattningar.

Jag vill slutligen framhålla, att amanuenser och biträdespersonal i högst kontorsbiträdes ställning automatiskt komma i åtnjutande av samma befodringsgång som — i anledning av personalutredningens förslag — blir gällande för annan statlig personal i motsvarande grader. Med hänsyn härtill böra — enligt av mig under kap. X närmare angivna grunder — 10 ordinarie kontorsbiträdestjänster inrättas. Beträffande de icke-ordinarie kanslist- och expeditionsvaktstjänsterna bör samma befodringsgång tillämpas som för länsstyrelsernas motsvarande personal.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle skatteavdelningen omfatta följande personal:

Ordinarie tjänstemän.

1 skattedirektör . . . . . A 34	1 byråsekreterare . . . . . A 21
+ 1 000:—	12 taxeringsrevisorer . . . . . A 21
1 förste taxeringsintendent .. A 32	22 taxeringsinspektörer . . . . . A 21
6 taxeringsintendenter . . . . . A 29	2 kanslist . . . . . A 17
1 revisionsintendent . . . . . A 29	8 kansliskrivare . . . . . A 11
1 assessor . . . . . A 27	8 kanslibiträden . . . . . A 7
6 förste taxeringsrevisorer .. A 25	2 förste expeditionsvakter .. A 7
1 förste byråsekreterare .... A 24	7 expeditionsvakter . . . . . A 5
19 förste taxeringsinspektörer.. A 24	10 kontorsbiträden . . . . . A 4

Icke-ordinarie tjänstemän.

2 assessorer . . . . . Eo 27	1 kanslist . . . . . Ex 4—Eo 15
21 amanuenser	6 expeditionsvakter .. Ex 5—Eo 5

Dessutom skulle å skatteavdelningen vara anställda högst 31 icke-ordinarie biträden i högst 4 lönegraden.

C. ÖVERSTÅTHÅLLARÄMBETETS KANSLIAVDELNINGAR.

1. Utredningsmannens förslag.

Utredningsmannen.

Vid bedömandet av verkningarna i personalhänseende för kansliavdelningarna av den föreslagna ärendesfördelningen har utredningsmannen an-

sett sig behöva räkna enbart med de konsekvenser, som föranledas av *trafikärendenas* omflyttning. Övriga föreslagna omflyttningar av ärenden såväl från poliskammaren till kansliavdelningarna som omvänt, vilka för det mesta beröra ärenden av mindre kvalificerad natur, äro — framhåller utredningsmannen — så pass jämnt fördelade, att nytillkomna och överflyttade ärenden i stort sett kunna anses kompensera varandra. Vidare anses överflyttningen av ett fåtal ärenden från kansliavdelningarna till andra myndigheter medföra så obetydlig arbetsminskning, att personalbehovet icke påverkas därav. Däremot kan enligt utredningsmannen ifrågasättas, huruvida icke genomförandet av förslaget, att överståthållarämbetet skall i stället för Kungl. Maj:t pröva besvär över poliskammarens och polischefens beslut, borde föranleda viss personalförstärkning, allra helst som dessa besvärärenden kunna antagas komma att öka om överståthållarämbetet blir mellaninstans mellan nämnda myndigheter och Kungl. Maj:t. På grund av svårigheten att nu beräkna i vad mån besvärärendena komma att stegra arbetsbördan finner sig utredningsmannen emellertid för närvarande icke böra föreslå någon personalökning för dessa ärendens handläggning.

Enligt utredningsmannens förslag skola från poliskammaren till kansliavdelningarna överföras samtliga trafikärenden, vilka enligt vederbörande författningar ankomma på länsstyrelse. Från andra kansliavdelningen skall å andra sidan till poliskammaren överflyttas ärenden rörande utfärdande av allmänna trafik- och parkeringsföreskrifter. Av de från poliskammaren överförda trafikärendena böra enligt utredningsmannen samtliga utom uppbornds- och bokföringsärendena handläggas å andra kansliavdelningen och sammanföras med på avdelningen förut förekommande ärenden av trafiknatur, medan uppbornds- och bokföringsärendena böra vara förlagda till första kansliavdelningen, som handhar den på kansliavdelningarna ankommande ekonomiska förvaltningen.

Så gott som samtliga de ärenden, vilka föreslagits skola överföras till *andra kansliavdelningen*, handläggas för närvarande på poliskammarens trafikexpedition. Arbetet på denna expedition fördelar sig för närvarande på tre avdelningar, nämligen allmänna avdelningen med yrkestrafikavdelningen, automobilregistret och körkortsregistret. Behovet av personal i olika lönegrader för handläggningen av de trafikärenden, som skola överföras från trafikexpeditionen, har utredningsmannen beräknat med ledning av det nuvarande personalbeståndet å trafikexpeditionen, sådant detta gestaltar sig enligt en nyligen i rationaliseringssyfte genomförd reglering av expeditionens personal. Utredningsmannen påpekar emellertid, att vissa svårigheter föreligga vid beräkningen, i första hand därigenom att trafikexpeditionen har att handlägga åtskilliga ärenden av poliskammarnatur, vilka i fortsättningen skola kvarbliva hos poliskammaren. Detta gäller alla ärenden, som enligt trafikförfattningarna ankomma på polismyndighet, bland annat den yrkesmässiga drosktrafiken samt ett polismyndigheten åvilande vidlyftigt utred-

ningsarbete. Vidare är antalet trafikärenden för närvarande med hänsyn till den efter kriget frigjorda motortrafiken avsevärt högre än vad som kan förväntas bli fallet sedan förhållandena på detta område stabiliserats. Utredningsmannen har även framlagt uppgifter rörande storleken av den personal, som vid de tre största länsstyrelserna är sysselsatt med handläggning av trafikärenden, samt anför härefter i huvudsak följande.

Utredningsmannen har haft ingående överläggningar med trafikpolisintendenten för beräkning av det erforderliga stadigvarande personalbehovet efter inträdet av mera normala förhållanden för handläggningen enbart av de ärenden, som från trafikexpeditionen föreslagits skola överflyttas till andra kansliavdelningen. Därvid har utredningsmannen kommit till den slutsatsen, att den erfarenhet som vunnits vid trafikexpeditionen måste bli vägledande framför en jämförelse med personalförhållandena inom länsstyrelserna, å vilka personalorganisationen är mycket växlande. Det nuvarande synnerligen effektivt arbetande organisationssystemet på trafikexpeditionen bör så långt möjligt tillämpas även i fortsättningen. Hänsyn måste även tagas till Stockholms snabba tillväxt, vilken torde kunna väntas fortsätta under åtskilliga år framåt.

Vid beräkning av personalbehovet på andra kansliavdelningen för handläggning av trafikärenden böra de redan nu på avdelningen förekommande trafikärendena av länsstyrelsenatur sammanläggas med de från poliskammaren överförda ärendena och i personalhänseende behandlas såsom en gemensam ärendesgrupp. Med handläggningen av trafikärenden äro för närvarande på nämnda kansliavdelning till ungefär *halva* beräknade arbetstiden sysselsatta följande befattningshavare, nämligen en assessor (A 27), en kanslist (Eo 14, av överståthållarämbetet i statförslaget för budgetåret 1947/48 föreslagen uppflyttad till Eo 15) och ett kontorsbiträde (A 4).

Det av utredningsmannen med utgångspunkt från ovan angivna principer beräknade stadigvarande personalbehovet på andra kansliavdelningen för handläggning av *samtliga* efter genomförandet av den nya organisationen på avdelningen förekommande trafikärenden och personalens lönegradsplacering framgår av följande sammanställning:

Gemensam personal:

1 assessor	A 27
1 förste byråsekreterare	A 24
1 expeditionsvakt	A 5

Allmänna ärenden och yrkesmässig trafik:

1 kanslist	A 17
1 kanslibiträde	A 7
1 kontorsbiträde	A 4
1 »	Ex 2—Eo 4

Automobilregistret:

1 kanslist	A 17
3 kanslibiträden	A 7
5 kontorsbiträden	A 4
6 »	Ex 2—Eo 4

Körkortsregistret:

1 kanslist	A 17
1 kanslibiträde	A 7
2 kontorsbiträden	A 4
1 »	Ex 2—Eo 4

Beträffande de föreslagna kanslisttjänsterna framhåller utredningsmannen bland annat följande.

I likhet med vad förhållandet är beträffande nu rådande personalstat å trafikexpeditionen har utredningsmannen ansett sig böra föreslå en kanslist såsom föreståndare för envar av de tre sektioner, på vilka arbetet kan in-

delas. Den minskning i dessa kanslisters arbetsbörda, som må följa av utbrytandet av poliskammarärendena, får i stort sett anses uppvägd genom tillförandet av de på andra kansliavdelningen redan förekommande trafikärendena. Befattningarna få vidare anses ställa stora krav på sina innehavare ej minst med hänsyn till det relativt ringa antal juristtjänster, som utredningsmannen, ehuru med viss tvekan, funnit sig kunna stanna vid. Kanslisttjänsterna ha föreslagits placerade i lönegrad A 17 i likhet med vad som gäller för landskanslister och till vilken lönegrad överståthållarämbetet i sitt senaste statförslag föreslagit uppflyttning av de nuvarande ordinarie kanslistbefattningarna i lönegrad A 15.

Utredningsmannen har undersökt i vilken utsträckning det föreslagna personalbehovet kan fyllas av de tre befattningshavare, som enligt vad förut angivits redan nu delvis handlägga trafikärenden på andra kansliavdelningen, samt uttalar härom följande.

Assessorn, vars arbetsbörda kommer att minskas genom överflyttandet till poliskammaren av ärenden angående allmänna trafik- och parkeringsföreskrifter, bör kunna tagas i anspråk för den föreslagna assessorstjänsten om vissa honom nu åliggande ärenden av annan natur än trafikärenden överflyttas till andra befattningshavare, vilket synes kunna genomföras om man räknar med för andra kansliavdelningen avsedd fulltalig juristpersonal. däri inbegripet civilförvarsdirektören och normalt antal icke ordinarie notariatstjänster. Någon ny assessorsbefattning skulle därigenom icke erfordras. Kanslisten och kontorsbiträdet å sin sida böra kunna placeras på en av de föreslagna kanslist- respektive ordinarie kontorsbiträdesbefattningarna under förutsättning att i stället en ny tjänst inrättas för att handlägga övriga av nämnda befattningshavare nu utförda göromål. Denna föreslås placerad såsom kansliskrivare i lönegrad A 11. En dylik befattning synes nämligen med hänsyn till det avsevärda antalet nya tjänster i de lägre lönegraderna nödvändig för höjande av beföringsmöjligheterna för denna personal, detta så mycket mer som å båda kansliavdelningarna tillsammans för närvarande finnes endast en kansliskrivaretjänst. Genom den föreslagna anordningen skulle den nuvarande kanslisttjänsten i lönegrad Eo 14 omändras till ordinarie i lönegrad A 17. Samtliga övriga för handläggning av trafikärenden föreslagna tjänster böra nyinrättas.

Beträffande personalbehovet på *första kansliavdelningen* för handläggning av uppbörderna och bokföringen av automobilskatt och registreringsavgifter m. m. — vilka ärenden för närvarande ankomma på poliskammarrens poliskamrerarkontor — anför utredningsmannen.

Dessa ärenden behandlas på poliskamrerarkontoret gemensamt med övriga förekommande liknande ärenden och ej mindre än sju befattningshavare — förutom poliskamreraren — ha för närvarande att taga del i ärendenas behandling i ett eller annat avseende. En jämförelse med poliskamrerarkontoret bereder därför i än högre grad än vad fallet är beträffande trafikexpeditionen svårigheter vid beräkning av erforderlig personal för enbart dessa ärendens handläggning. Utredningsmannen har i första hand undersökt i vad mån första kansliavdelningens nuvarande personal kan tagas i anspråk för utförande av de överförda arbetsuppgifterna. Detta torde kunna ske i viss utsträckning om — såsom av överståthållarämbetet i dess utred-

ning angående skatteverket föreslagits — ärenden angående arvs- och gåvoskatt överflyttas från första kansliavdelningen till den nya statliga skatteavdelningen. Personalutökningen synes vid sådant förhållande kunna inskränkas till en kassör och ett biträde på bokföringsavdelningen. Kassören bör vara placerad lägst såsom kansliskrivare i lönegrad A 11 och bokföringsbiträdet såsom kontorsbiträde i lönegrad A 4.

Enligt utredningsmannens förslag skulle alltså sammanfattningsvis följande *nya befattningar* inrättas vid överståthållarämbetets kansliavdelningar:

Ordinarie tjänstemän:

1 förste byråsekreterare	A 24
2 kanslister	A 17
2 kansliskrivare	A 11
5 kanslibiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 5
8 kontorsbiträden	A 4

*Extra och extra ordinarie
tjänstemän:*

8 kontorsbiträden	Ex 2—Eo 4
-----------------------------	-----------

En extra ordinarie kanslisttjänst i lönegrad Eo 14 föreslås dessutom omändrad till ordinarie i lönegrad A 17.

Yttranden.

Från *statskontorets* sida ha de föreslagna ändringarna av personalstaten för kansliavdelningarna ej föranlett annan erinran än att bärande motivering enligt ämbetsverkets mening saknades för inrättandet av en befattning såsom kansliskrivare på andra kansliavdelningen. Vad av utredningsmannen anförts angående arbetsuppgifterna å den föreslagna befattningen gäve icke tillräckligt underlag för ett bedömande av löneställningen för densamma.

Riksräkenskapsverket har icke framfört erinran mot utredningsmannens förslag.

Allmänna lönenämnden uttalar beträffande den föreslagna löneplaceringen av kanslistbefattningarna, att de göromål, som avsåges skola handhas av befattningarnas innehavare, syntes vara av så kvalificerad natur att befattningarnas uppförande i lönegrad A 17 kunde anses motiverat. Lönenämnden ville därför icke motsätta sig, att befattningarna placerades i nämnda lönegrad utan att resultatet av en utav nämnden förordad undersökning rörande de nuvarande kanslisternas vid överståthållarämbetet arbetsåligganden m. m. avvaktades. Beträffande de föreslagna icke-ordinarie kontorsbiträdena förutsatte lönenämnden, att de bleve inordnade i den beföringsgång för biträdespersonal, som kunde komma att fastställas i anslutning till av 1944 års personalutredning framlagt förslag i ämnet.

Överståthållarämbetet påpekar till en början, att ämbetet förutom avgörandet av besvär över poliskammarens och polischefens beslut efter organisationen komme att belastas även med remisser i anledning av besvär

till Kungl. Maj:t över ämbetets egna beslut i dessa besvärärenden, vilka för närvarande föredroges inför överståthållaren av poliskammarens personal. Även om några invändningar icke syntes kunna göras mot utredningsmannens ståndpunkt att på grund av svårigheten att bedöma arbetets omfattning icke räkna med någon personalökning för dessa ärendens handläggning, borde man vid beräkningen av personalbehovet i övrigt uppmärksamma, att någon särskild arbetskraft icke komme att stå till förfogande för dessa nya arbetsuppgifter.

Överståthållarämbetet förklarar sig vidare sakna anledning att för närvarande föreslå någon avvikelse från det av utredningsmannen framlagda förslaget till utökad personalstat, såvitt detsamma anginge biträdespersonalen. Beträffande den juridiskt utbildade personalen framstode dock enligt ämbetets mening redan nu en utökning i förhållande till utredningsmannens förslag såsom ofrånkomlig. Härvid hänvisas till att ämbetet föreslagit inrättande av en särskild trafikavdelning under andra kansliavdelningen. Trafikavdelningens speciella karaktär och den förhållandevis stora personal, som vore erforderlig för trafikärendenas handläggning, nödvändiggjorde enligt ämbetets uppfattning tillsättandet av en särskild avdelningschef med självständigt ansvar för arbetets behöriga fortgång. Härefter anför överståthållarämbetet.

I likhet med civilförsvarsdirektören bör chefen för trafikavdelningen i lönhänseende placeras högre än assessor. En placering i 28:e lönegraden torde dock icke vara tillfyllest utan överståthållarämbetet föreslår en placering i lönegrad A 30. En sådan placering synes motiverad icke blott av det med befattningen förenade ansvaret utan även med hänsyn därtill att denna befattningshavare, oaktat de stora krav som måste ställas på hans duglighet, på grund av önskvärdheten av största möjliga kontinuitet vid trafikärendenas handläggning knappast torde kunna påräkna några förordnanden å högre tjänst. Utom avdelningschefen torde erfordras minst två befattningshavare med juridisk utbildning, nämligen en förste byråsekreterare i lönegrad A 24 och en byråsekreterare i lönegrad A 21. Som jämförelse må nämnas, att trafikpolisintendenten för närvarande som biträden vid trafikärendenas handläggning har två notarier av första klass, placerade i lönegrad B 24 i den för personalen vid överståthållarämbetets kommunal-avlönade avdelningar tillämpade löneplanen, en placering som medför avlöningsförmåner närmast jämförliga med dem som tillkommer en statlig befattningshavare i lönegrad A 30. Visserligen skola enligt förslaget icke alla trafikärenden överflyttas till kansliavdelningarna utan en del av dem fortfarande handläggas å poliskammaren. Men å andra sidan bör uppmärksammas, att de redan nu å andra kansliavdelningen handlagda trafikärendena uppgå till ett betydande antal och för närvarande kunna beräknas sysselsätta en av assessorerna till hälften. Behovet av tre juristbefattningar å trafikavdelningarna måste därför redan nu anses styrkt. Trafikpolisintendenten, med vilken utredningsmannen tidigare samrått, har också i yttrande till överståthållarämbetet förklarat, att det numera syntes honom tveksamt, om det vore möjligt att bemästra handläggningen av den stora mängden ärenden med endast två juristbefattningar.

Behovet av juristbefattningar å trafikavdelningen kan emellertid icke till någon del fyllas genom att redan befintliga befattningar vid kansliavdelningarna överföras dit. Utredningsmannen har visserligen räknat med att den assessor, som nu är till hälften sysselsatt med trafikärenden, skulle kunna efter befrielse från övriga göromål svara för handläggningen av samtliga trafikärenden med biträde av en förste byråsekreterare, vars befattning skulle nyinrättas i samband med omorganisationen. Gentemot detta förslag erinrar överståthållarämbetet om, att den nuvarande personalstaten för kansliavdelningarna grundar sig på de beräkningar, som verkställdes av den under år 1941 verksamma överståthållarämbetskommittén, vars förslag i enlighet med en av Kungl. Maj:t framlagd proposition godkändes av 1942 års riksdag. Sedan dessa beräkningar gjordes har Stockholms folkmängd ökat med närmare 100 000 personer, vilket givetvis medfört en betydande utökning av överståthållarämbetets arbetsbördan utan att dock några nya befattningar inrättats vid kansliavdelningarna, bortsett från befattningen som civilförsvarsdirektör.

Av det nu anförda torde framgå, att det icke är möjligt att låta en av assessorstjänsterna tagas in anspråk för trafikavdelningen. I stället bör en helt ny befattning som avdelningschef inrättas. Därest den assessor, som nu är delvis sysselsatt med trafikärenden, på detta sätt blir befriad från en del av sina arbetsuppgifter, skulle överståthållarämbetet erhålla möjlighet att bereda övriga assessorer en välbehörlig lättnad i deras nu alltför hårda arbetsbelastning. Härtill kommer att såsom redan framhållits en del nya arbetsuppgifter tillföras kansliavdelningarna, för vilka någon utökning av arbetskraften icke föreslagits. — Sammanfattningsvis får överståthållarämbetet sålunda hemställa, att utöver de av utredningsmannen föreslagna befattningarna för trafikärendenas handläggning inrättas en befattning som avdelningschef för trafikavdelningen, placerad i lönegrad A 30, samt en befattning som byråsekreterare, placerad i lönegrad A 21.

Föredraganden.

Utredningsmannen har vid bedömandet av i vad mån den föreslagna ärendesfördelningen bör föranleda ändringar i fråga om den nuvarande personalen på kansliavdelningarna ansett sig behöva taga hänsyn endast till de från poliskammaren överflyttade trafikärendena och räknat med att övriga omflyttningar i stort sett kunde anses kompensera varandra. Även enligt min mening kunna vid den av utredningsmannen föreslagna fördelningen av arbetsuppgifterna andra ärenden än trafikärendena i huvudsak lämnas åsido vid uppskattningen av personalbehovet. I ett fall har jag dock såsom av det följande framgår ansett överflyttningen av vissa ärenden från första kansliavdelningen till skatteavdelningen böra påverka den förra avdelningens personalbehov. Jag har tidigare förordat viss jämkning i utredningsmannens förslag rörande fördelningen på överståthållarämbetet och poliskammaren även av uppgifter av annan natur än trafikärenden. Då denna jämkning med hänsyn till en viss jämnhet i fördelningen av ärendena mellan de båda myndigheterna icke torde i nämnvärd mån komma att påverka omfattningen av arbetsuppgifterna på kansliavdelningarna, torde därav icke påkallas någon ändring av personalbeståndet.

Jag har förut biträtt överståthållarämbetets förslag om inrättandet av en särskild trafikavdelning under andra kansliavdelningen. Ämbetet har föreslagit att avdelningen skulle förestås av en befattningshavare i lönegrad A 30. Då emellertid andra lönegrader än de som redan tillämpas vid ämbetets kansliavdelningar och länsstyrelsernas landskanslier icke lämpligen böra komma till användning och en placering som assessor bör anses vara tillfyllest för innehavaren av befattningen i fråga, föreslår jag att en ny befattning såsom assessor (A 27) inrättas för föreståndaren för trafikavdelningen. Den assessor, vilken för närvarande delvis handlägger trafikärenden på andra kansliavdelningen, torde ej minst till följd av den ökade arbetsbelastning, som följer av Stockholms befolkningstillväxt och de genom poliskammarens utbrytning tillkomna besvärärendena, alltjämt vara erforderlig för handläggning av andra på kansliavdelningen i fråga förekommande ärenden.

Den av mig föreslagna fortsatta handläggningen hos poliskammaren av ärenden rörande beställningstrafik för godsbefordran och uthyrningsrörelse måste medföra en viss minskning av det utav utredningsmannen och överståthållarämbetet beräknade personalbehovet för handläggning av de från poliskammaren överflyttade trafikärendena. Juristbehovet på trafikavdelningen uppskattar jag således till — utöver föreståndaren — endast en förste byråsekreterare (A 24). Den övriga av utredningsmannen föreslagna personalen för dessa ärendens handläggning torde böra reduceras med en kanslist och ett kontorsbiträde. Med nu angivna jämkning biträder jag utredningsmannens förslag beträffande nya befattningar vid kansliavdelningarna. Jag anser således, att de två kanslisterna med hänsyn till tjänsternas kvalificerade natur och den föreslagna organisationen av arbetet på trafikavdelningen böra placeras i lönegrad A 17. I fråga om befodringsgången för den lägre biträdespersonalen hänvisar jag till vad jag yttrat om motsvarande befattningshavare vid skatteavdelningen. I enlighet härmed böra i personalförteckningen upptagas 10 nya kontorsbiträdestjänster.

Jag har vidare tidigare förordat överståthållarämbetets förslag, att från första kansliavdelningen skola till skatteavdelningen överföras ärenden rörande besvär över kyrkobokföring och mantalsskrivning samt ärenden angående arvs- och gåvoskatt. Utredningsmannen har icke räknat med någon därav betingad minskning av kansliavdelningens personal. Enligt överståthållarämbetets beräkningar torde emellertid dessa ärenden under normala förhållanden taga en juridiskt utbildad befattningshavare i lägre lönegrad fullt i anspråk. Jag finner därför att motsvarande minskning bör inträda beträffande första kansliavdelningen och föreslår att en av avdelningens nuvarande amanuensbefattningar indrages. I den av mig föreslagna personalstaten för skatteavdelningen är juristpersonalen beräknad med hänsyn tagen till dessa ärendens handläggning.

Vid bifall till mitt förslag skulle vid kansliavdelningarna inrättas följande nya ordinarie befattningar i högre lönegrad än den fjärde:

1 assessor (föreståndare för trafikavdelningen)	A 27
1 förste byråsekreterare	A 24
2 kanslister (varav en omändrad från Eo 14)	A 17
2 kansliskrivare	A 11
5 kanslibiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 5
10 kontorsbiträden	A 4

Dessutom skulle anställas högst 5 icke-ordinarie biträden i högst 4 lönegraden.

2. Av överståthållarämbetet gjorda framställningar i stafförslaget för budgetåret 1947/1948.

Överståthållarämbetet.

Överståthållarämbetet har i skrivelse den 29 augusti 1946 begärt anslagsmedel för budgetåret 1947/48 samt därvid gjort vissa framställningar om ändrade löneplaceringar och utökning av den icke-ordinarie biträdespersonalen. Den 4 november samma år har ämbetet framlagt förslag i anledning av den nya befordringsgången för amanuens- och biträdespersonal.

Vid överståthållarämbetet finnas — framhåller ämbetet — inrättade bland andra dels 3 befattningar som e. o. assessor i lönegrad Eo 27, dels 7 befattningar som kanslist i lönegrad A 15 och dels 2 befattningar som e. o. kanslist i lönegrad Eo 14.

Överståthållarämbetet hemställer, att de extra ordinarie assessorerna måtte uppföras på ordinarie stat. Härvid erinrar ämbetet om, att assessorsbefattningarna i fråga inrättades i samband med omorganisationen år 1942 i syfte att göra överståthållarämbetets kansliavdelningar jämställda med de mera arbetstyngda landskanslierna. I avvaktan på erfarenhet om varaktigheten av behovet av befattningarna kunde det då anses vara i sin ordning med placering å extra ordinarie stat. Emellertid ha numera de extra ordinarie länsassessorsbefattningarna vid nämnda landskanslier ändrats till ordinarie. Ämbetet finner uppenbart, att varaktigt behov numera föreligger av assessorsbefattningarna vid kansliavdelningarna. Till stöd härför åberopar ämbetet bland annat Stockholms snabba tillväxt i det att befolkningen från slutet av år 1941, som var vägledande befolkningssiffra vid omorganisationen, till slutet av år 1945 vuxit med över 70 000 personer och att befolkningssiffran visar tendens till alltjämt fortskridande ökning.

Vidare finner överståthållarämbetet angeläget att i likhet med vad förhållandet är vid länsstyrelserna de ordinarie kanslistbefattningarna bliva uppförda i lönegrad A 17 och att de två extra ordinarie kanslisterna medgivas placering i lönegrad Eo 15. Ämbetet framhåller, att arten av arbets-

åliggandena väl måste anses motivera omgraderingen av befattningarna. Vidare erinrar ämbetet om att kansliavdelningarnas sammanlagda antal kanslister trots avdelningarnas stora, stadigt växande arbetsbelastning ej är större än antalet landskanslister i lönegrad A 17 vid länsstyrelserna i Malmöhus län och Göteborgs och Bohus län samt en mindre än antalet sådana kanslister vid länsstyrelsen i Stockholms län, vilka länsstyrelser dessutom ha ett antal landskanslister å övergångsstat. Ämbetet påpekar därjämte, att antalet juristbefattningar vid kansliavdelningarna är så pass beskuret, att arbetet ej kan bemästras av dem utan biträde i avsevärd omfattning från kanslisterna, vilka måste tagas i anspråk av juristerna för uppgifter, som stundom ställa betydande krav på dem i fråga om kunnighet och omdöme.

Vad angår biträdespersonalen bör i anledning av den ändrade befordringsgången ett extra ordinarie kontorsbiträde erhålla ordinarie tjänst. Främst på grund av den stora ansvällningen av passärenden anser sig ämbetet härutöver böra räkna med 13 icke-ordinarie biträden förutom en telefonist.

Yttranden.

Statskontoret erinrar om att 1945 års lönekommitté uttalat, att omfattningen av ordinarie tjänster borde prövas i samband med av riksdagen begärd utredning om innebörden av ordinariebegreppet. Med hänsyn härtill vore det i viss mån tveksamt huruvida nya ordinarie tjänster för närvarande borde inrättas. Ämbetsverket hade emellertid icke i och för sig något att erinra mot att ifrågavarande assessorsbefattningar uppfördes på ordinarie stat.

Allmänna lönenämnden har ingen erinran mot förslaget om assessorernas överförande på ordinarie stat och de extra ordinarie kanslisternas uppflyttning i lönegrad. Beträffande den föreslagna höjningen av löneställningen för de ordinarie kanslisterna anför lönenämnden följande.

Lönenämnden finner befogat, att de kanslister i A 15, vilka handha mera kvalificerade arbetsuppgifter, i avlöningshänseende likställas med ordinarie landskanslister och landskontorister. Den nu föreliggande framställningen synes dock icke utgöra tillräckligt underlag för bedömning av i vilken utsträckning dessa kanslister böra beredas höjd lönegradsplacering. Lönenämnden erinrar om, att till grund för den år 1943 beslutade löneregleringen för landskanslister och landskontorister låg ett av särskilt tillkallade sakkunniga avgivet betänkande rörande löneförhållandena för ifrågavarande tjänstemän samt att åtskilliga av länsstyrelsernas kanslister i samband med löneregleringen uppfördes å övergångsstat i 15 lönegraden. Under sådana förhållanden synes en uppflyttning till A 17 av ämbetets kanslister först böra ske, sedan genom särskilda utredningsmän undersökning verkställts beträffande kanslisternas arbetsåligganden m. m.

Föredraganden.

Överståthållarämbetets förslag i vad avser uppförandet av de tre assessorstjänsterna i lönegrad Eo 27 på ordinarie stat samt uppflyttning av en av

kanslisterna i Eo 14 till Eo 15 biträdes av mig. Den andra e. o. kanslisttjänsten har jag förut ansett böra omändras till en ordinarie kanslistbefattning i lönegrad A 17 vid den föreslagna nyinrättade trafikavdelningen.

Beträffande den begärda uppflyttningen av ämbetets nuvarande 7 ordinarie kanslistbefattningar i lönegrad A 15 till A 17 får jag till en början erinra om de principer, som fastställdes vid motsvarande uppflyttning år 1943 av landskanslisttjänsterna. Därvid bestämdes, att vid samtliga länsstyrelser skulle anordnas arbetsdetaljer med en landskanslist såsom föreståndare. Ändamålet härmed var att åstadkomma en rationalisering av det arbete inom länsstyrelserna, som icke borde vara förbehållet den juridiskt utbildade personalen. Undantag gjordes för överståthållarämbetet, då dess statliga avdelningar erhållit ny organisation så sent som den 1 januari 1943. Samtliga de ordinarie landskanslister, som skulle finnas i den nya organisationen, erhöles placering i lönegraden A 17. Ordinarie landskanslist, vilken icke vore lämplig som föreståndare för arbetsdetalj eller bleve övertalig inom den nya organisationen, skulle uppföras å övergångsstat i sin innehavda lönegrad (A 15) och en befattning i lönegrad A 11 eller lägre vakanssättas.

Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som enligt nuvarande arbetsfördelning inom överståthållarämbetets kansliavdelningar åvila de ordinarie kanslisterna, anser jag mig för närvarande icke böra föreslå att flera än 4 kanslistbefattningar placeras i lönegrad A 17, nämligen de på vilka ankomma handläggningen av i huvudsak medelsförvaltningen, handels- och föreningsregistren, personalärenden och fattigvårdsärenden. Beträffande dessa tjänster torde nämligen få anses föreligga sådan organisation på arbetsdetaljer, som vid länsstyrelserna utgjort förutsättning för inrättandet av kanslistbefattningar. I övrigt finner jag mig — bortsett från att jag tidigare föreslagit inrättandet av två dylika befattningar i lönegrad A 17 vid trafikavdelningen — för närvarande icke böra taga ställning till frågan om behovet av kanslisttjänster vid kansliavdelningarna. Frågan härom torde böra upptagas till förnyad behandling i samband med prövningen av överståthållarämbetets stat för budgetåret 1948/49 sedan undersökning verkställts, i vad mån ytterligare behov av dylika tjänster må föreligga efter en eventuellt företagen reglering av övriga arbetsuppgifter på sådana arbetsdetaljer, som förut nämnts.

Regleringen av befodringsgången medför inrättandet av en ny kontorsbiträdestjänst i A 4. Mot anställandet av ytterligare 4 icke-ordinarie biträden har jag intet att erinra.

Nu föreslagna förändringar i personalens ställning synas böra träda i kraft den 1 juli 1947. Beträffande formerna för tillsättning av de fyra ordinarie kanslisttjänsterna i lönegrad A 17 torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter framställning av överståthållarämbetet medgiva ämbetet rätt att utan föregående kungörelseförfarande besätta vissa eller samtliga tjänster med därtill lämpliga ordinarie kanslister. I den mån så icke sker böra tjänsterna kungöras i vanlig ordning.

3. Personalsammanfattning för kansliavdelningarna.

Föredraganden.

Därest mina nyss anförda förslag vinna bifall, skulle följande befattningar finnas inrättade vid kansliavdelningarna:

Ordinarie tjänstemän.

		1/7—31/12 47	1/1—30/6 48
Kanslidirektörer	A 34	2	2
Assessorer	A 27	5	6
Förste byråsekreterare	A 24	2	3
Byråsekreterare	A 21	4	4
Kanslister	A 17	4	6
Kanslister	A 15	3	3
Kansliskrivare	A 11	1	3
Kanslibiträden	A 7	5	10
Förste expeditionsvakt	A 7	1	1
Expeditionsvakter	A 5	3	4
Kontorsbiträden	A 4	11	21

Icke-ordinarie tjänstemän.

Civilförsvarsdirektör	Eo 28	1	1
Amanuenser		4	3
Barnavårdsassistent	Eo 17	1	1
Kanslister	Eo 15	2	1
Expeditionsvakt	Ex 5—Eo 5	1	1

De 3 kanslistbefattningarna i A 15 skulle bli föremål för omreglering från och med den 1 juli 1948.

Dessutom skulle finnas anställda under tiden 1/7—31/12 1947 högst 14 och under tiden 1/1—30/6 1948 högst 19 icke-ordinarie biträden i högst 4 lönegraden.

VIII. Ersättningsfrågor mellan kronan och staden.

Överståthållarämbetet påpekar, att skatteverkets uppdelning kommer att medföra, att av förut omtalade statsbidrag till Stockholms stad, som utgå från det å riksstatens sjunde huvudtitel uppförda anslaget till kostnader för årlig taxering, böra följande upphöra, nämligen *dels* ersättningen om 680 000 kronor för varje kalenderår under åren 1944—1948 för taxeringsarbetet och *dels* ersättningen för iordningställandet av vissa statistiska uppgifter rörande taxeringsförfarandet, för år 1945 uppgående till 21 257 kronor. Å andra sidan synes staden enligt ämbetets mening böra erhålla viss

gottgörelse för den lokala skattemyndighetens biträde vid taxeringsarbetet, varvid ämbetet kalkylerar med ett approximativt årligt belopp av 80 000 kronor.

Beträffande eventuella kostnadsfrågor mellan kronan och staden i följd av poliskammarens utbrytning ur överståthållarämbetet och den därav föranledda ändrade fördelningen av ärendena mellan kansliavdelningarna och poliskammaren har *utredningsmannen* ansett, att några särskilda ekonomiska uppgörelser icke skola behöva förekomma mellan kronan och staden, utan att kronan helt bör bära kostnaderna för kansliavdelningarna och staden för poliskammaren. Utredningsmannen ifrågasätter emellertid i detta sammanhang, huruvida icke den tidigare berörda, från anslag under femte huvudtiteln utgående ersättningen från statsverket till staden om 12 200 kronor om året för avlöning åt stadens exekutionsbetjäning bör bortfalla i samband med ämbetets uppdelning.

Statskontoret ifrågasätter om icke staden — utöver indragningen av nysnämnda ersättning om 12 200 kronor från kronan för avlöning åt exekutionsbetjäningen — borde lämna kronan gottgörelse med belopp motsvarande kostnaden för överståthållarämbetets handläggning av återstående magistratsärenden, eftersom av staden bekostade organ helt befriades från länsstyrelseärenden. Ett bestämt förbehåll borde under alla förhållanden göras för att vad som kunde bli föreskrivet i fråga om gottgörelse av magistratsstad vid kronans framtida övertagande av vissa magistratsgöromål också borde gälla Stockholm, även om vid nämnda tillfälle någon örflyttning av arbetsuppgifter från stadens till statens organ ej förekomme. Vidare anför statskontoret följande.

Såsom villkor för att kronan i samband med uppbördsreformen övertog kostnaden för mantalsskrivning och uppbörd i de mindre magistratsstäderna ansågs böra gälla, att sådan stad för all framtid avstode från ersättning för förlorade tullfriheter, indragna ränte- och tiondeanslag samt mantalspenningar (se proposition nr 382/1945, s. 67 f.). Dessa ersättningar utgå från förslagsanslaget till städers friheter. Ett framtida övertagande av vissa magistratsuppgifter, främst överexekutorsgöromålen, torde komma att förbindas med motsvarande villkor beträffande övriga magistratsstäder, varigenom samtliga ifrågavarande ersättningar skulle komma att upphöra. Den ersättning för förlorade tullfriheter, som Stockholms stad uppbär från samma anslag, avser källarfriheter för 110 åmar rhenskt vin, 36 pipor spanskt vin och 70 oxhövden franskt vin, vilken förmån vid gällande tulltaxa har ett värde av 24 564 kronor 7 öre. Det förtjänar att övervägas, huruvida icke redan vid nu ifrågavarande omorganisation bör föreskrivas såsom villkor för länsstyrelseärendenas övertagande, att staden för all framtid avstår från nämnda förmån.

Stockholms stadsfullmäktige hemställa, att spørsmålet om städernas särskilda rättigheter och skyldigheter snarast måtte upptagas till utredning och att därvid borde eftersträvas en lösning, varigenom kommunerna helt befriades från kostnader för utgifter av statlig natur.

Föredraganden.

Genom skatteverkets uppdelning och statsverkets övertagande av kostnaderna för taxeringsavdelningen komma de nu från anslag under sjunde huvudtiteln utgående statsbidragen till staden för kostnader i samband med taxeringen att bortfalla. Å andra sidan torde statsverket böra till staden utgiva ersättning för sådant biträde, som det enligt taxeringsförordningen åligger den lokala skattemyndigheten att lämna vid taxeringsarbetet.

Såsom tidigare nämnts utgår till staden från ett för överståthållarämbetet upptaget anslag under femte huvudtiteln ersättning »för kronouppbördsverket i staden» med 11 472 kronor om året. Sådan ersättning har utgått sedan år 1716. Ersättningen fixerades år 1816 till 7 648 riksdaler banko, vilket motsvarar det nu utgående beloppet. Då befattningen med uppbörden av utskylder i samtliga städer med egen uppbördsförvaltning åvilar städerna utan ersättning från kronans sida, föreslår jag, att bidraget i och med omorganisationens genomförande måtte upphöra att utgå. En dylik åtgärd står i överensstämmelse med den för kostnadsfördelningen mellan kronan och staden eftersträfvade huvudprincipen om åstadkommande av största möjliga likställighet med förhållandena i övriga städer.

Genom de av mig föreslagna avvikelserna från utredningsmannens förslag i vad avser fördelningen av ärendena mellan kansliavdelningarna och poliskammaren komma kansliavdelningarna att handlägga en del ärenden av poliskammarnatur medan poliskammaren å sin sida tilldelas vissa länsstyrelseärenden. Vid beräkandet av personalbehovet har jag ansett dessa ärenden i huvudsak kompensera varandra. Vissa trafikärenden av länsstyrelsenatur, som jag föreslagit förlagda hos poliskammaren, motsvaras dock icke av ärenden av poliskammarnatur vid kansliavdelningarna. Denna åtgärd har föranlett mig att något minska den personal, vilken eljest skulle ha erfordrats på kansliavdelningarna. Emellertid torde motsvarande personalökning icke komma att inträda för poliskammaren, enär denna även bortsett från avgöranderätten måste räkna med personal för det utredningsarbete beträffande ärenden av denna natur, som ankommer på poliskammaren i egenskap av polismyndighet. Vid bedömandet av kostnadsfrågan bör även tagas i beräkning, att statsverket — liksom redan nu är fallet — kommer att bära kostnaderna för ett flertal ärenden av magistratsnatur, främst överexekutors- och firmaärenden. Någon ersättning från stadens sida för dessa ärenden — vilken ifrågasatts av statskontoret — anser jag ej böra ifrågakomma, i varje fall icke i detta sammanhang. Skulle däremot, vid ett eventuellt framtida övertagande från kronans sida av vissa magistratsgöromål från städerna över huvud, fråga uppkomma om viss ersättning från städernas sida till statsverket, bör spørgsmålet om Stockholms stads ersättningskyldighet kunna upptagas till en förutsättningslös prövning oavsett att kronan redan tidigare haft att svara för kostnaderna för vissa av dessa ärenden.

Såsom utredningsmannen och statskontoret föreslagit synes även den till staden under femte huvudtiteln utgående ersättningen om 12 200 kronor om året för »avlönning åt stadens exekutionsbetjäning» böra upphöra att utgå i och med den nya organisationens ikraftträdande. Beträffande skälen för indragandet av statsbidraget — vilket tillkom år 1885 i samband med att staden övertog kostnaderna för stadsfogdekontoret — hänvisar jag i tillämpliga delar till vad jag nyss anfört beträffande bortfallandet av ersättningen för kronouppbördsverket.

Jag föreslår alltså att — med undantag av indragning utav vissa nu till staden utgående statsbidrag — omorganisationen av överståthållarämbetet icke må föranleda några ersättningar mellan kronan och staden utan att kostnaderna för överståthållarämbetet skola helt åvila statsverket samt kostnaderna för de föreslagna mantals-, uppbörds- och indrivningsverken även som poliskammaren helt bestridas av staden.

IX. Övergångsanordningar m. m.

1. Avlönings- och pensionsförhållanden.

Förslag.

Överståthållarämbetet framhåller, att särskilda övergångsanordningar i fråga om avlönings- och pensionsförmåner erfordras för den personal, som kommer att övergå från nuvarande anställning å kommunens stat till den nya statliga skatteavdelningen. Ämbetet erinrar härvid om vad överståthållarämbetskommittén anförde i fråga om sådana övergångsanordningar vid 1942 års omorganisation. Kommittén uttalade härutinnan följande.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 29 april 1938, med tillämpning från och med den 1 april 1938, fastställt ordinarie lönestat för överståthållarämbetet samt Stockholms magistrat och rådhusrätt, dock ej i fråga om befattningar i lönegraden B 12 och därunder, ävensom avlöningsreglementen¹ för ordinarie samt icke-ordinarie tjänstemän vid vissa av överståthållarämbetets avdelningar och överståthållarämbetet underlydande institutioner samt vid Stockholms magistrat och rådhusrätt. Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 9 september 1938 förordnat, att ordinarie lönestaten och tjänsteförteckningen för överståthållarämbetet för polisärenden skulle från och med den 1 oktober 1938 erhålla viss ändrad lydelse. Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 6 maj 1938, med tillämpning från och med den 1 april 1938, fastställt tjänste- och familjepensionsreglementen¹ för samma myndigheter.

Någon skyldighet för personal, underkastad nyssnämnda reglementen, att övergå till statsanställning, torde icke föreligga. Däremot torde befattningshavare inom överståthållarämbetet vara pliktig att med bibehållen kommunal avlöning tjänstgöra å motsvarande befattning inom de å riksstaten upp-

¹ Gälla fortfarande.

tagna avdelningarna av överståthållarämbetet. Vidare må nämnas, att vissa föreskrifter meddelats beträffande skyldighet för de ordinarie befattningshavarna att underkasta sig sådana ändringar i avlöningsreglementet, som genomföras i enlighet med nuvarande statliga lönebestämmelser, dock med viss begränsning i denna skyldighet för tjänsteman, som vid utgången av mars månad 1938 innehade ordinarie befattning. Därest sådan tjänsteman kvarstår i den befattning, han innehade den 31 mars 1938, är han tillförsäkrad fortgående stigande avlöning (däri inbegripet dyrortstillägg och rörligt tillägg) enligt 1938 års avlöningsbestämmelser. Befordras sådan tjänsteman efter nyssnämnda tidpunkt till högre befattning, är han likväl tillförsäkrad nyssnämnda förmåner enligt 1938 års bestämmelser i sin äldre ordinarie befattning. Tjänsteman, som blivit ordinarie efter mars månads utgång 1938, samt extra ordinarie eller extra tjänsteman har icke erhållit några garantier beträffande avlöningen enligt nuvarande reglemente.

Enligt de sakkunnigas mening är det önskvärt att beträffande politiavdelningens¹ personal erhålla så lättillämpliga avlöningsföreskrifter som möjligt. Enligt vad nyss framhållits torde såväl ordinarie som icke-ordinarie befattningshavare, som vid genomförandet av den nya organisationen tillträder befattning vid politiavdelningen, äga rätt att välja, huruvida han vill underkasta sig de statliga avlönings- och pensionsbestämmelserna eller kvarbliva å stadens motsvarande föreskrifter. Därest han väljer det förstnämnda alternativet, böra de statliga bestämmelserna gälla för honom utan annan inskränkning än att han skäligen bör för uppflyttning till högre löneklass enligt de statliga avlöningsbestämmelserna tillgodoföras sådan tjänstgöring, som tillgodoräknats eller skulle tillgodoräknats honom för avlöningsförhöjningar i den vid övergången till statstjänst innehavda tjänsten inom överståthållarämbetet. Likaså bör befattningshavaren i pensionshänseende få tillgodoräkna sin dittillsvarande anställning inom överståthållarämbetet, dock icke i vidare mån än att befattningshavare, som tillika äger uppbära uppskjuten livränta från staden, högst må komma i åtnjutande av så stor pension av statsmedel, som erfordras för att denna jämte livräntan skall uppgå till full pension enligt de statliga bestämmelserna. Med en dylik anordning torde något bidrag från stadens sida till pensioneringskostnaderna icke böra krävas.

För den händelse befattningshavaren föredrager att även i fortsättningen vara underkastad de kommunala avlönings- och pensionsbestämmelserna, skall han formellt kvarstå å kommunens stat och den för honom avsedda befattningen å riksstaten bör hållas vakant, så länge han innehar sin omedelbart före omorganisationens ikraftträdande innehavda kommunala befattning. I dylikt fall bör staten årsvis till Stockholms stad utbetala ett belopp motsvarande vad staten skulle hava utgivit till befattningshavaren i fråga, därest denne i stället varit underkastad de statliga löne- och pensionsbestämmelserna. Det synes lämpligt att i anmärkning till personalförteckningen intages föreskrift i nu angivna hänseende. Denna rätt att kvarbliva å de nuvarande kommunala avlönings- och pensionsbestämmelserna bör givetvis endast tillkomma befattningshavarna i samband med ikraftträdandet den 1 januari 1943 av den föreslagna omorganisationen. Uppkommer efter nämnda tidpunkt fråga om tillsättande av befattning vid politiavdelningen, bör avsteg från de statliga löne- och pensionsbestämmelserna icke ifrågakomma i

¹ Under riksdagsbehandlingen av omorganisationsförslaget ändrades avdelningens namn till andra kansliavdelningen.

vidare mån än att även i detta fall tillgodoräkning i pensionshänseende bör medgivnas enligt samma grunder som förut förordats för den som övergår på de statliga bestämmelserna redan vid nyssnämnda tidpunkt. Ej heller i detta fall ha de sakkunniga ansett sig böra föreslå, att ersättning från stadens sida skall utgå till staten för pensioneringskostnaderna.

Beträffande de av kommittén sålunda föreslagna övergångsanordningarna anförde chefen för socialdepartementet (proposition nr 115/1942).

I princip böra befattningshavarna å politiavdelningen bliva i avlönings- och pensionshänseende underkastade de bestämmelser, som i allmänhet gälla för befattningshavare i statens tjänst. För den personal, som övergår från nuvarande anställning å kommunens stat till befattning å politiavdelningen, bliva emellertid vissa särskilda övergångsbestämmelser erforderliga.

I likhet med vad de sakkunniga föreslagit förordar jag, att såväl ordinarie som icke ordinarie befattningshavare, vilken vid genomförandet av den nya organisationen tillträder befattning vid politiavdelningen, tillerkännes rätt att välja om han vill underkasta sig de statliga avlönings- och pensionsbestämmelserna eller om han vill kvarstå å kommunens stat. I förra fallet böra rörande rätt att tillgodoräkna dels tjänstetid för uppflyttning i högre löneklass dels ock tidigare anställning i överståthållarämbetet för erhållande av pension gälla de bestämmelser i ämnet, som de sakkunniga föreslagit. I det senare fallet bör han kvarstå å kommunens stat och den för honom avsedda befattningen å riksstaten hållas vakant så länge han innehar sin omedelbart före omorganisationens ikraftträdande innehavda kommunala befattning. I detta fall bör staten årsvis till staden gälda ett belopp motsvarande lön, rörligt tillägg och kristillägg under hela året för en befattningshavare i motsvarande lönegrad och löneklass i statens tjänst.

Därest befattningshavare, som kvarstår å kommunens stat, förordnas att uppehålla högre statlig befattning, bör vikariatsersättning beräknas på samma sätt, som om den högre tjänsten tillhört motsvarande lönegrad i det kommunala avlöningsreglementet.

Rätten att kvarstå å kommunens stat bör — såsom de sakkunniga föreslagit — blott tillkomma befattningshavare i samband med ikraftträdandet av den nya organisationen. För den, som vid senare tidpunkt tillträder befattning vid politiavdelningen, böra vanliga avlönings- och pensionsbestämmelser gälla, dock med det undantag att även i sådant fall vederbörande bör få i pensionshänseende tillgodoräkna sig sin dittillsvarande anställning i överståthållarämbetet efter samma grunder som den, vilken redan vid organisationens ikraftträdande övergår på de statliga bestämmelserna.

Mot vad departementschefen föreslagit framställdes ingen erinran från riksdagens sida.

Överståthållarämbetet förordar, att nu angivna övergångsanordningar erhålla motsvarande tillämpning beträffande den personal, vilken vid skatteverkets omorganisation från nuvarande anställning å kommunens stat övergår till befattning vid den nya skatteavdelningen.

För att undanröja eventuellt uppkommande tvekan om vilka tjänster, som skola anses motsvara varandra i vad angår taxeringsavdelningen, där nya

tjänstetitlar föreslagits i stor utsträckning, åberopar överståthållarämbetet nedanstående tablå:

<i>Befattning å skatteverkets taxeringsavdelning.</i>	<i>Motsvarande befattning vid den statliga taxeringsavdelningen.</i>
Taxeringsintendent	Förste taxeringsintendent
Taxeringsinspektör	Taxeringsintendent
Förste revisor	{ Förste taxeringsinspektör
	{ Förste taxeringsrevisor
Revisor	{ Taxeringsinspektör
	{ Taxeringsrevisor
Kammarsskrivare	{ Amanuens.
Amanuens	
Amanuensaspirant	

Utredningsmannen framhåller, att ett avsevärt antal av de på *kansliavdelningarna* föreslagna nyinrättade befattningarna för handläggning av de trafikärenden, som överflyttats från poliskammaren, torde komma att besättas med från poliskammaren till kansliavdelningarna överförd personal. Beträffande erforderliga övergångsordningar för den personal, som sålunda övergår från nuvarande anställning å kommunens stat till det statliga överståthållarämbetet, förordar utredningsmannen enahanda övergångsbestämmelser, som föreslagits av överståthållarämbetet för skatteverkets personal.

Yttranden.

Stockholms stads tjänstenämnd anför bland annat följande.

Nämnden anser, att den rätt till visst statsbidrag, som synes böra tillkomma staden i de fall, då under de kommunala bestämmelserna kvarstående tjänsteman avgår med rätt till tjänstepension eller livränta eller då familjepension efter dylik tjänsteman kommer att fastställas, i någon form bör komma till uttryck i övergångsbestämmelserna. Sådant bidrag bör enligt nämndens mening med tillämpning av statliga bestämmelser beräknas med hänsyn tagen till den tid, varunder tjänstemannen fullgjort tjänst vid den statliga skatteavdelningen.

1946 års kommunala skatteverkskommitté upptager till behandling frågan om skyldigheten för skatteverkets personal att i och med tillkomsten av den statliga skatteavdelningen och de av kommittén föreslagna, ur överståthållarämbetet utbrutna kommunala verken övergå från nuvarande anställning till befattningar vid den nya avdelningen och de nya verken. Kommittén anför härom bland annat följande.

Befattningarna i skatteverket äro upptagna å kommunens stat men befattningshavarna äro anställda vid överståthållarämbetet. I sitt betänkande ansluter sig ämbetet till den uppfattningen, att någon skyldighet för personalen att underkasta sig de statliga avlönings- och pensionsbestämmelserna

icke föreligger. Överståthållarämbetet uttalar sig emellertid icke om den för staden lika betydelsefulla frågan om personalen är skyldig att övergå till motsvarande tjänst inom de kommunala verken. Kommittén delar den meningen att personalen icke är skyldig underkasta sig de statliga avlönings- och pensionsbestämmelserna men ifrågasätter, huruvida skyldighet föreligger för personalen att övergå till motsvarande tjänst inom de kommunala verken. Om sistnämnda skyldighet icke föreligger för personalen, förutsätter kommittén emellertid, att befattningshavare är pliktig att med bibehållen kommunal avlöning och anställningsvillkor i övrigt tjänstgöra å motsvarande befattning såväl inom den i riksstaten upptagna avdelningen av överståthållarämbetet som inom de kommunala verken. Hur denna skyldighet lämpligen bör ordnas torde av Kungl. Maj:t böra bestämmas genom tillägg till de av ämbetet föreslagna övergångsbestämmelserna.

En ledamot av kommittén anser skyldighet icke föreligga för befattningshavare vid skatteverket att vid uppdelning av detsamma övergå till motsvarande befattning inom de kommunala verken och ifrågasätter därför, huruvida Kungl. Maj:t ägde ålägga befattningshavare att tjänstgöra å sådan befattning.

I sitt yttrande över den kommunala skatteverkskommitténs betänkande har *överståthållarämbetet* även berört frågan om skyldigheten för personalen vid skatteverket att tjänstgöra vid de kommunala verken. Ämbetet anför härutinnan följande.

Frågan torde ha praktisk betydelse endast beträffande de ordinarie befattningshavarna vid skatteverket. Dessa äro i den mån de kvarstå på äldre stat underkastade bestämmelserna i det den 29 april 1938 av Kungl. Maj:t fastställda avlöningsreglementet för ordinarie tjänstemän vid vissa av överståthållarämbetets avdelningar och ämbetet underlydande institutioner samt vid Stockholms magistrat och rådhusrätt. Enligt 15 § i reglementet skall tjänsteman vara underkastad såväl de för verket gällande föreskrifterna som ock den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som kan bli va honom ålagd i behörig ordning, samt vara skyldig att låta sig förflyttas till annan befattning, varå reglementet är tillämpligt. I själva reglementet angives icke, vilka avdelningar av överståthållarämbetet eller vilka underlydande institutioner reglementet är avsett för, men detta framgår av den vid reglementet fogade tjänsteförteckningen, som dock i första hand har till syfte att angiva, till vilken lönegrad varje särskild befattning hör. Denna tjänsteförteckning kan givetvis ändras genom i vederbörlig ordning tillkomna beslut, och det finns icke något som antyder, att skyldigheten enligt 15 § icke skulle gälla även sådana nyinrättade befattningar. Huruvida den befattning, dit befattningshavare skall förflyttas, tillhör överståthållarämbetet eller någon under ämbetet lydande institution saknar betydelse enligt reglementet, som förutsätter att en förflyttning även skall kunna ske från överståthållarämbetet till magistraten eller rådhusrätten och omvänt. De föreslagna mantals-, uppbörds- och indrivningsverken torde visserligen lika litet som de kommunala uppbördsverken i övriga större magistratsstäder kunna betraktas som magistratsverk men de komma dock att vara underställda överståthållarämbetet i dess egenskap av länsstyrelse. Detta torde bland annat framgå av de bestämmelser, som finnas utfärdade angående länsstyrelsernas tillsyn över kronokamrerarna.

Föredraganden.

För den ordinarie och icke ordinarie personal, vilken vid överståthållarämbetets omorganisation övergår från anställning å kommunens stat vid skatteverket eller poliskammaren till befattning vid det statliga överståthållarämbetet, bliva vissa övergångsbestämmelser erforderliga. Jag föreslår i likhet med överståthållarämbetet och utredningsmannen, att enahanda bestämmelser härvid komma till tillämpning, som för motsvarande fall fastställdes vid 1942 års omorganisation av ämbetet. Den rätt som då tillerkändes befattningshavare, vilken valde att underkasta sig de statliga avlönings- och pensionsbestämmelserna, att tillgodoräkna sig tidigare tjänstetid för uppflyttning i högre löneklass bör även gälla för uppflyttning i högre lönegrad, i den mån reglerad befordringsgång förekommer eller införes.

I likhet med tjänstenämnden finner jag, att beräkningen av staden tillkommande statsbidrag för pension åt tjänsteman, som kvarstår under de kommunala pensionsbestämmelserna, bör med tillämpning av statliga bestämmelser beräknas med hänsyn till den tid, varunder tjänstemannen fullgjort tjänst vid det statliga överståthållarämbetet. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare erforderliga föreskrifter härom.

Beträffande slutligen den av tjänstenämnden och överståthållarämbetet upptagna frågan om skyldigheten för personal på kommunens stat att övergå till motsvarande befattning inom de ur överståthållarämbetet utbrutna kommunala verken vill jag endast uttala, att det enligt min uppfattning icke torde kunna ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser i detta hänseende.

2. Tidpunkten för genomförandet av omorganisationen.

Överståthållarämbetet anser naturligast, att omorganisationen av skatteverket äger rum vid ett årsskifte. Sedan statsmakterna fattat eventuellt beslut om omorganisationen — vilken av ämbetet förutsättes kunna bliva föremål för behandling av 1947 års riksdag — erfordras, att instruktionen för ämbetet omarbetas, att ändrade bestämmelser utfärdas om ämbetets medelsförvaltning samt att ny arbetsordning utarbetas för ämbetet. Dessa åtgärder anser överståthållarämbetet böra kunna vidtagas så snart, att arbetet härmed icke skall hindra att den nya organisationen träder i kraft redan den 1 januari 1948. Ämbetet påpekar emellertid, att organisationen av de ur överståthållarämbetet utbrutna kommunala delarna av skatteverket måste föreligga färdig vid ikraftträdandet.

Överståthållarämbetet framhåller även, att tiden och sättet för lösandet av ämbetets lokalfråga äger betydelse för fastställandet av tidpunkten för den nya organisationens tillämpning. Ämbetet hänvisar härvid till en framställning hos Kungl. Maj:t om vidtagande av åtgärder för att garnisonssjuk-

husbyggnaden i Stockholm skulle kunna tagas i anspråk för ämbetets samtliga statliga avdelningar.

Därest det skulle anses böra komma i fråga att låta den föreslagna omorganisationen träda i kraft redan innan lokalfrågan blivit slutligen löst framhåller ämbetet, att det icke är möjligt att inrymma skatteavdelningen i huset Beridarebangatan 17, dit ämbetets båda kansliavdelningar nu äro förlagda. Det synes ämbetet under sådana förhållanden icke finnas annat val än att skatteavdelningen — i avbidan på de nya lokalernas färdigställande — inrymmas i de lokaler, som nu disponeras av skatteverket och i första hand belägna i det av Stockholms stad ägda huset Slottsbacken 6. Därvid måste avtal träffas med staden om förhyrande av lokalerna. Ämbetet framhåller dock, att dessa lokaler äro synnerligen otillfredsställande och att vissa av dem rätteligen icke borde användas som arbetslokaler, ehuru lokalbristen nödgat därtill. Behörig hänsyn till personalen påkallar därför en snar ändring i förhållandena, vilket även konstaterats av chefen för medicinalstyrelsen vid en för några år sedan verkställd inspektion.

Utredningsmannen framhåller, att nya instruktioner för överståthållarämbetet och poliskammaren bland annat måste föreligga utarbetade före ikraftträdandet av poliskammarens utbrytande ur ämbetet. Detta arbete — vilket i vad avser poliskammaren bör fullgöras genom stadens försorg — torde enligt utredningsmannens uppfattning kunna föreligga färdigt till den av överståthållarämbetet föreslagna tidigaste tidpunkten för ikraftträdandet av skatteverkets omorganisation eller den 1 januari 1948. Utredningsmannen påpekar emellertid, att tidpunkten för omorganisationens genomförande i viss mån är beroende av lösningen av ämbetets lokalfråga, då de av kansliavdelningarna nu disponerade lokalerna i huset Beridarebangatan 17 icke äro tillräckliga för att inrymma den nya personal, som föreslagits för handläggning av de från poliskammaren överflyttade trafikärendena.

Föredraganden.

Jag föreslår, att överståthållarämbetets omorganisation träder i kraft den 1 januari 1948. De åtgärder i fråga om instruktioner, arbetsordningar, personaltillsättningar m. m., som behöva vidtagas för den närmare organisationen av ämbetet samt de kommunala skatteverken och poliskammaren, böra kunna föreligga färdiga till nämnda tid. Jag förutsätter emellertid, att sådana befattningshavare, vilkas medverkan är nödvändig för att förbereda organisationens genomförande, kunna få tillträda sina befattningar vid tidigare tidpunkt under budgetåret.

Såsom framgår av propositionen nr 352 1946 är det avsett att överståthållarämbetet efter omorganisationen skall erhålla ämbetslokaler å garnisons-sjukhusområdet på Kungsholmen. Samtliga ämbetets avdelningar utom taxeringsavdelningen skulle därvid inrymmas i den nuvarande sjukhusbyggnaden.

den medan för taxeringsavdelningen skulle uppföras en eller två nybyggnader inom sjukhusområdet. Riksdagen har för uppgörande av ritningar och påbörjande av nybyggnadsarbetet å tilläggsstat I för budgetåret 1946/47 anvisat ett investeringsanslag av en miljon kronor.

Med hänsyn till att några ytterligare utrymmen icke kunna beredas i de av kansliavdelningarna nu disponerade lokalerna i statsverkets byggnad Beridarbansgatan 17 torde det vara nödvändigt, att de delar av skatteverket (skattedirektörens expedition, taxeringsavdelningen och kupongskattekontoret) samt poliskammaren (bilregister- och körkortsavdelningarna), vilka skola överföras till överståthållarämbetet, tills vidare provisoriskt inrymmas i de av dem för närvarande disponerade lokalerna. Dessa tillhöra delvis Stockholms stad, som under hand förklarar sig villig att ställa lokalerna till förfogande i avbidan på färdigställandet av överståthållarämbetets nya ämbetshus. Hysesavtal måste under mellantiden för statsverkets räkning träffas med vederbörande ägare till lokalerna. Det torde ankomma på byggnadsstyrelsen att träffa närmare dispositioner härom.

X. Anslagsberäkningar för budgetåret 1947/48.

1:o) Överståthållarämbetet: Avlöningar.

Kungl. Maj:t har den 31 maj 1946 fastställt följande avlöningsstat för överståthållarämbetet att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till överståthållaren och underståthållaren 11 681: 45

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
Överståthållaren	4 681: 45	—	4 681: 45
Underståthållaren	5 000: —	2 000: —	7 000: —
Summa	—	—	11 681: 45

2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* . . . . . 207 800: —
 3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* . . . . . 5 600: —
 4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . . . . . 129 100: —
 5. Särskilda löneförmåner till överståthållaren och underståthållaren:
 a. Taffelpenningar till överståthållaren . . . . . 2 001: —
 b. Lönetillökning till överståthållaren 2 317: 55
 c. Tillfällig löneförbättring till överståthållaren och underståthållaren . . . . . 7 600: — 11 918: 55
 6. Rörligt tillägg, *förslagsvis* . . . . . 45 000: —

Summa kronor 411 100: —

Från posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bestrides utgående arvode till den hos överståthållarämbetet anställde militärassistenten.

I skrivelse den 29 augusti 1946 har *överståthållarämbetet* gjort framställning om anvisande av anslag till ämbetet (kansliavdelningarna) för avlöningar under budgetåret 1947/48.

Ämbetet föreslår härvid, att anslagsposterna till avlöningar till överståthållaren och underståthållaren, arvoden och särskilda ersättningar samt särskilda löneförmåner till överståthållaren och underståthållaren upptagas med oförändrade belopp eller respektive 11 681 kronor 45 öre, 5 600 kronor och 11 918 kronor 55 öre.

Anslagsposten till avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän beräknas av ämbetet till 244 974 kronor. Ökningen i förhållande till innevarande budgetår betingas av — förutom löneklassuppflyttningar — att ämbetet i enlighet med sitt av mig tidigare berörda förslag upptagit 3 extra ordinarie assessorer på ordinarie stat samt samtliga ordinarie kanslist i lönegraden A 17.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal hemställer överståthållarämbetet om avlöning till ytterligare 4 kontors- och skrivbiträden under hänvisning till den stora ansvällningen av antalet passärenden. Ämbetet framhåller, att under maj, juni och juli månader 1944 utgjorde antalet sådana ärenden respektive 130, 138 och 89 och under samma månader 1945 respektive 1 046, 1 624 och 1 243 medan de för motsvarande månader 1946 ökat till respektive 5 142, 10 249 och 6 937. Av samma skäl begär ämbetet anslag till 7 tillfälliga biträden för passgöromål mot endast 3 för innevarande budgetår ävensom för anställande av extra hjälp för utskrift av pass på beting. Till avlöning åt vikarier räknas med ett belopp av 19 875 kronor mot 12 000 kronor för innevarande budgetår. Med hänsynstagande härtill samt till det förhållandet att tidigare på detta anslag upptagna avlöningar åt 3 extra ordinarie assessorer numera upptagits å den ordinarie lönestaten, beräknar ämbetet anslagsposten i sin helhet till 139 682 kronor.

För rörligt tillägg räknar ämbetet med ett belopp av 60 000 kronor.

Enligt ämbetets statförslag skulle alltså till avlöningar för budgetåret erfordras ett belopp av 473 856 kronor.

Utredningsmannen har företagit en uppskattning av de *ökade lönekostnader* som årligen komma att förmedlas av det av honom angivna nya personalbehovet på *kansliavdelningarna* för handläggning av de från poliskammaren överflyttade trafikärendena.

För avlöningar till ordinarie tjänstemän har utredningsmannen räknat med ett belopp av 85 800 kronor och för avlöningar åt icke-ordinarie tjänstemän med 24 800 kronor, varav 2 500 kronor

för avlöning av tillfällig personal. För rörligt tillägg har upptagits 17 000 kronor och för kristillägg 18 100 kronor.

Den totala kostnadsökningen för kansliavdelningarna skulle således enligt utredningsmannens beräkningar komma att utgöra (85 800 + 24 800 + 17 000 + 18 100) 145 700 kronor.

Överståthållarämbetet har i sitt betänkande om skatteverkets omorganisation framlagt beräkningar rörande det årliga anslagsbehovet för den nya statliga *skatteavdelningen* efter det den av ämbetet föreslagna organisationen av avdelningen trätt i kraft.

För avlöningar till ordinarie tjänstemän har upptagits ett belopp av 848 200 kronor, inberäknat den föreslagna avlöningsförstärkningen till chefen för skatteavdelningen, och för avlöningar till icke-ordinarie tjänstemän ett belopp av 242 100 kronor, varav 30 000 kronor avsetts till avlöning åt tillfällig personal.

För rörligt tillägg har beräknats 164 200 kronor och för kristillägg 175 200 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för skatteavdelningen har således uppskattats till (848 200 + 242 100 + 164 200 + 175 200) 1 429 700 kronor.

Överståthållarämbetet framhåller, att vid beräkning av den nettokostnadsökning för statsverket, som omorganisationen av skatteverket skulle medföra, böra följande belopp om tillhoppa 757 757 kronor avdragas, nämligen *dels* det belopp om 680 000 kronor, som statsverket för varje kalenderår under åren 1944—1948 utbetalar till Stockholms stad för taxeringskostnader, *dels* ett likaledes till staden utgående belopp för kostnaderna för vissa statistiska uppgifter i samband med taxeringen, vilket för år 1945 uppgick till 21 257 kronor, *och dels* de av statsmedel bestridda kostnaderna för kungsskattekontoret, för vilket för budgetåret 1945/46 anvisats högst 56 500 kronor. Å andra sidan räknar överståthållarämbetet med en ökning av statsverkets kostnader för arvoden till ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna på grund av förslaget att uppdragen som kronoombud i de lokala taxeringsnämnderna uteslutande skola fullgöras såsom bisysslor. Denna kostnad beräknas till 50 000 kronor. Vidare bör Stockholms stad erhålla viss gottgörelse för det biträde vid taxeringen, som enligt taxeringsförordningen åligger den lokala skattemyndigheten. Härför kalkylerar överståthållarämbetet med ett approximativt belopp av 80 000 kronor. Allt som allt räknar således överståthållarämbetet beträffande avlöningar för skatteavdelningen med en årlig nettokostnadsökning för statsverket av i runt tal 800 000 kronor.

Föredraganden. Ännu föreligger icke definitivt förslag till nya bestämmelser i anledning av den utav statsmakterna i princip beslutade allmänna lönereglerningen, som är avsedd att träda i kraft den 1 juli 1947. Såsom skett i statsverkspropositionen torde därför även i förevarande proposition vid beräkningen av an-

slagsposterna i de nya avlöningsstaterna de i statsverkspropositionen angivna provisoriska grunderna böra följas.

I det föregående har jag tillstyrkt, att en omorganisation av överståthållarämbetet genomföres från och med den 1 januari 1948. I följd härav böra olika personalstater och avlöningsstater få gälla för tiden 1 juli—31 december 1947 och för tiden 1 januari—30 juni 1948. I enlighet med överståthållarämbetets förslag torde för den senare perioden särskilda stater böra upprättas för kansliavdelningarna, å ena, och skatteavdelningen, å andra sidan. Därav följer, att särskild avlöningsstat måste upprättas för överståthållaren och underståthållaren.

Avlöningsstaten för *överståthållarämbetet (kansliavdelningarna)* för tiden 1 juli—31 december 1947 beräknar jag på följande sätt.

För avlöningar till överståthållaren och underståthållaren bör efter halvering upptagas samma belopp som för närvarande gäller eller 5 840 kronor 72 öre.

Posten till avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän är för innevarande budgetår beräknad till 207 800 kronor. Förslaget om uppförandet av 3 extra ordinarie assessorer på ordinarie stat samt uppflyttning av 4 kanslistbefattningar från lönegraden A 15 till A 17 ävensom behovet av medel till täckandet av kostnaderna för löneklassuppflyttningar medföra, att posten med utgångspunkt från gällande lönesystem bör ökas med 33 500 kronor till 241 300 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdespersonalen medför en höjning av posten med 3 100 kronor för avlöande av ett kontorsbiträde. På grund av den allmänna löne regleringen bör posten ytterligare ökas med 107 600 kronor. I enlighet härmed bör posten för helt budgetår upptagas till $(241\,300 + 3\,100 + 107\,600)$ 352 000 kronor. För tiden 1 juli—31 december 1947 bör alltså anvisas hälften eller 176 000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 januari 1947 skall nuvarande militär-assistenten vid överståthållarämbetet åtnjuta ett arvode, motsvarande skillnaden mellan å ena sidan lön efter löneklassen Oa 12 med pensionsavdrag i ortsgrupp I jämte rörligt tillägg och kristillägg, som tillkommer befattningshavare i lönegrad Oa 4 i militära avlöningsreglementet, och å andra sidan till honom utgående pensionsförmåner jämte kristillägg för beställningshavare i nyssnämnda lönegrad. Arvodet uppgår med denna beräkningsgrund till 8 500 kronor. I anledning härav bör posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, för helt budgetår beräknas till nämnda belopp, varav här upptages hälften eller i avrundat tal 4 300 kronor.

Posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal är för löpande budgetår upptagen till 129 100 kronor. Posten bör emellertid ökas i anledning av förut framlagda förslag om uppflyttning av 2 kanslister

från lönegrad Eo 14 till Eo 15 samt inrättande av 4 nya biträdesbefattningar i högst 4 lönegraden. Härför erfordras ett belopp av 10 200 kronor. Härjämte torde — med bifall till överståthållarämbetets hemställan om anslagsökning för tillfälliga biträden och vikarier, för vilka i staten för innevarande budgetår upptagits ett belopp av 21 900 kronor — böra anvisas ett med 23 000 kronor förhöjt belopp. Å andra sidan bör anslagsposten med hänsyn till förslaget om överförande på ordinarie stat av 3 assessorer minskas med 30 200 kronor. Posten skulle alltså för helt budgetår böra upptagas till $(129\ 100 + 10\ 200 + 23\ 000 - 30\ 200)$ 132 100 kronor. Regleringen av befordringsgången för amanuens- och biträdespersonal föranleder enligt gjorda beräkningar för angivna tid ett ökat medelsbehov av cirka 4 000 kronor. Den allmänna löne regleringen påkallar en ytterligare höjning med 74 900 kronor. Posten bör alltså för hela budgetåret uppskattas till ett belopp av $(132\ 100 + 4\ 000 + 74\ 900)$ 211 000 kronor eller för tiden 1 juli—31 december 1947 till 105 500 kronor.

Särskilda löneförmåner till överståthållaren och underståthållaren torde i första hand få beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller efter halvering 5 959 kronor 28 öre, därav 1 000 kronor 50 öre för taffelpenningar till överståthållaren, 1 158 kronor 78 öre för löneökning till överståthållaren och 3 800 kronor för tillfällig löneförbättring till överståthållaren och underståthållaren. Såsom kompensation för dyrtiden erhålla överståthållaren och underståthållaren dyrtidstillägg, kristillägg och provisoriskt lönetillägg. Kostnaderna härför bestridas från de under femte huvudtiteln upptagna särskilda anslagen för sådana tillägg. Från och med nästa budgetår torde medel för dessa utgifter i stället böra anvisas å överståthållarämbetets avlöningsanslag. För detta ändamål bör under anslagsposten upptagas en särskild delpost, betecknad tilläggsförmåner till överståthållaren och underståthållaren. Tilläggsförmånerna uppgå för närvarande till sammanlagt 10 956 kronor för helt år räknat. Med hänsyn till den allmänna löne regleringen böra förmånerna för en var av befattningshavarna ökas med 1 740 kronor för år. Å delposten bör alltså för helt år anvisas ett belopp av $(10\ 956 + 1\ 740 + 1\ 740)$ 14 436 kronor, varav här upptages hälften eller 7 218 kronor. Anslagsposten i sin helhet skulle således belöpa sig till $(5\ 959:28 + 7\ 218)$ 13 177 kronor 28 öre.

För rörligt tillägg bör beräknas 17 000 kronor.

Avlöningsstaten för tiden 1 juli—31 december 1947 skulle alltså enligt mina beräkningar komma att sluta på $(5\ 840:72 + 176\ 000 + 4\ 300 + 105\ 500 + 13\ 177:28 + 17\ 000)$ 321 818 kronor.

För tiden 1 januari—30 juni 1948 beräknar jag avlöningsstaten enligt följande.

Överståthållaren och underståthållaren.

Posterna till avlöningar till överståthållaren och underståthållaren samt särskilda löneförmåner till överståthållaren och underståthållaren upptagas till samma belopp som för första hälften av budgetåret eller (5 840: 72 + 13 177: 28) 19 018 kronor.

Kansliavdelningarna.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har jag för första hälften av budgetåret beräknat till 176 000 kronor. Jag har emellertid förut föreslagit, bland annat, att i och med omorganisationen en kanslistbefattning i lönegraden Eo 15 omändras till ordinarie i lönegraden A 17. Härför bör beräknas ett belopp av 4 100 kronor, därvid hänsyn tagits till den löneförhöjning, som betingas av den allmänna löneregleringen. Anslagsposten bör därför ökas till 180 100 kronor. Den av mig föreslagna nya personalen torde komma att i huvudsak rekryteras från poliskammaren. Enligt av mig förordade övergångsordningar skola befattningshavare, som övertagas från staden, äga att för lönegrads- och löneklassplacering tillgodoräkna sig den tid de varit anställda i kommunens tjänst. Med ledning av under hand inhämtade upplysningar angående tjänstetiden för den *biträdespersonal*, som enligt vad nu kan överblickas kommer att överföras till överståthållarämbetet, torde 10 av de 15 föreslagna biträdena med tillämpning av de nya reglerna för biträdespersonalens befordringsgång kunna antagas bli berättigade att den 1 januari 1948 erhålla ordinarie tjänst i lönegraden A 4. Då flertalet av övriga befattningshavare, som komma att övertagas från kommunen, vid övergåendet torde ha en längre tjänstgöring hos staden bakom sig, synas lönerna lämpligen böra beräknas efter näst högsta löneklassen i vederbörlig lönegrad. Med dessa utgångspunkter uppskattar jag medelsbehovet för avlöningar till den föreslagna nya ordinarie personalen till 47 800 kronor. Av den allmänna löneregleringen påkallas en ökning med 21 000 kronor. Till avlöningskostnader för den nyanställda personalen bör alltså i sin helhet beräknas 68 800 kronor. Nu förevarande anslagspost bör således upptagas till (180 100 + 68 800) 248 900 kronor.

För arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör anvisas samma belopp som för första hälften av budgetåret eller 4 300 kronor.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har jag för första hälften av budgetåret föreslagit en medelsanvisning å 105 500 kronor. Av den under denna tid anställda personalen skulle emellertid enligt vad jag förut föreslagit en befattning såsom amanuens indragas i och med omorganisationens genomförande. Avlöningen till amanuensen beräknas till 3 000 kronor. Posten bör därför minskas med 3 000 kronor till 102 500 kronor. Den nya icke-ordinarie per-

sonalen kommer uteslutande att bestå av biträdespersonal, vilkens antal med ledning av nyssnämnda uppgifter angående den beräknade ordinarie biträdespersonalen i 4 lönegraden kommer att uppgå till 5. Under hänvisning till vad jag anfört beträffande beräkandet av löneklass för den ordinarie personalen torde lönerna för nu ifrågavarande personal böra beräknas efter lägsta löneklassen i lönegraden Eo 4. Till avlöningar för de 5 biträdena erfordras med denna beräkning ett belopp av 7 000 kronor. För kostnaderna för tillfällig personal torde beloppet böra ökas med 1 300 kronor till 8 300 kronor. Med hänsyn till allmänna löneregleringen torde för de nya biträdena böra beräknas ytterligare 3 900 kronor. För anslagsposten bör således i sin helhet anvisas ett belopp av $(102\,500 + 8\,300 + 3\,900)$ 114 700 kronor.

För rörligt tillägg beräknar jag 21 800 kronor.

Kansliavdelningarnas avlöningsstat skulle alltså för tiden 1 januari—30 juni 1948 enligt anförda beräkningar komma att belöpa sig till $(248\,900 + 4\,300 + 114\,700 + 21\,800)$ 389 700 kronor.

Skatteavdelningen.

Under posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän böra enligt av mig under hand inhämtade upplysningar rörande tjänsteåldern för de biträden, som skulle övertagas från staden, avlöningar beräknas för bland andra 10 ordinarie kontorsbiträdesbefattningar från och med den 1 januari 1948. Med iakttagande härav och med utgångspunkt från att lönerna till samtliga befattningshavare böra beräknas efter näst högsta löneklassen i vederbörande lönegrad uppskattar jag anslagsposten till 400 700 kronor. Av den allmänna löneregleringen påkallas en ökning med 176 300 kronor. I sin helhet bör alltså anvisas ett belopp av $(400\,700 + 176\,300)$ 577 000 kronor.

Vid uppskattandet av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal räknar jag bland annat med ett antal av 31 biträden i 4 eller lägre lönegrad. Under återopande av tidigare anförda skäl torde lönerna för samtliga befattningshavare lämpligen böra beräknas efter lägsta löneklassen i högsta vederbörliga lönegrad. Med dessa utgångspunkter bör för avlöningar till den av mig föreslagna icke-ordinarie personalen upptagas ett medelsbehov av 126 800 kronor. För erforderliga kostnader till tillfällig personal torde beloppet böra höjas med 15 000 kronor till 141 800 kronor. Posten bör med hänsyn till allmänna löneregleringen ökas med ytterligare 78 000 kronor. Vid mina beräkningar har jag ansett mig icke behöva räkna med kostnader för särskild personal för handläggning av ärenden rörande allmän omsättningskatt. I sin helhet får alltså anslagsposten beräknas till $(141\,800 + 78\,000)$ 219 800 kronor.

För rörligt tillägg bör upptagas 47 800 kronor.

Med dessa beräkningar skulle alltså skatteavdelningens avlöningsstat för tiden 1 januari—30 juni 1948 komma att uppgå till $(577\,000 + 219\,800 + 47\,800)$ 844 600 kronor.

Sammanlagda medelsbehovet till avlöningar vid överståthållarämbetet för budgetåret 1947/48 uppskattar jag således till (321 818 + 19 018 + 389 700 + 844 600) 1 575 200 kronor.

2:o) Överståthållarämbetet: Omkostnader.

Kungl. Maj:t har beträffande användningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget den 31 maj 1946 fastställt följande omkostnadsstat att tillämpas under budgetåret 1946/47:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	2 000:—
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	500:—
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	55 500:—
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	1 500:—
	<hr/>
	Summa kronor 59 500:—

Av det för expenser upplagna beloppet ha 10 000 kronor avsetts för bränsle, lyse och vatten samt 45 500 kronor för övriga expenser.

Överståthållarämbetet har i skrivelse den 29 augusti 1946 gjort framställning om anslag till ämbetets omkostnader för budgetåret 1947/48. Ämbetet har härvid föreslagit endast den förändringen i förhållande till gällande omkostnadsstat, att anslagsposten för expenser för tillgodoseende av det växande behovet av papper och annan skrivmateriel, blanketter och bokbindning bör höjas med 2 500 kronor.

Utredningsmannen har föreslagit, att anslaget för omkostnader för *kansliavdelningarna* i och med omorganisationens genomförande ökas med ett årligt belopp av 8 500 kronor, därav för sjukvård m. m. 1 000 kronor, för expenser 7 000 kronor och för publikationstryck 500 kronor. Därjämte har utredningsmannen för nyanskaffning av möbler beräknat 10 000 kronor samt för inköp av 17 skrivmaskiner och en räknemaskin 9 000 kronor.

Beträffande *skatteavdelningen* har *överståthållarämbetet* i sitt betänkande räknat med ett sammanlagt årligt anslagsbehov av 102 000 kronor. För sjukvård har beräknats 5 000 kronor, för reseersättningar 500 kronor, för expenser 96 000 kronor — därav för bränsle, lyse och vatten 16 000 kronor — samt för publikationstryck 500 kronor. Ämbetet räknar vidare med att nya möbler samt skriv- och räknemaskiner måste inköpas för skatteavdelningen med undantag för kupongskattekontoret. Nu använda möbler på skattdirektörens expedition och taxeringsavdelningen tillhöra nämligen Stockholms stad och torde komma att erfordras för de kommunala skatteverken. Beträffande maskinbehovet räknar ämbetet med 38 skrivmaskiner, 11 additionsmaskiner, 10 multiplikationsmaskiner och 2 dupliceringsmaskiner. Härav kunna emellertid efter omsättningsskattens avveckling från omsättningsskatteexpeditionen övertagas 4 skrivmaskiner, 4 additionsmaskiner och

1 multiplikationsmaskin. Intill dess torde motsvarande antal maskiner bära förhyras. Engångskostnaderna för inköp av möbler beräknar överståthållarämbetet till 150 000 kronor och för inköp av maskiner till 31 000 kronor.

Föredraganden.

Olika omkostnadsstater torde bära beräknas för tiden 1 juli—31 december 1947 och för tiden 1 januari—30 juni 1948. Därjämte bära, i likhet med vad som föreslagits beträffande personal- och avlöningsstaterna, för andra budgethalvåret särskilda stater beräknas för, å ena sidan, kansliavdelningarna och, å andra sidan, skatteavdelningen.

Omkostnaderna för *överståthållarämbetet (kansliavdelningarna)* för tiden 1 juli—31 december 1947 beräknar jag enligt samma grunder som för innevarande budgetår, med undantag av att posten till övriga expenser i enlighet med ämbetets hemställan torde bära höjas med 2 500 kronor till 48 000 kronor för helt budgetår räknat. Omkostnadsanslaget skulle alltså efter halvering upptagas till följande belopp:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	1 000: —
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	250: —
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	29 000: —
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	750: —
	Summa kronor 31 000: —

Av det för expenser upptagna beloppet äro 5 000 kronor beräknade för bränsle, lyse och vatten samt 24 000 kronor för övriga expenser.

Beträffande omkostnaderna för tiden 1 januari—30 juni 1948 får jag till en början anföra följande.

Såväl överståthållarämbetet som utredningsmannen ha räknat med engångskostnader för inköp av möbler och maskiner. Dessa beräkningar torde dock ha gjorts under förutsättning att de delar av skatteverket och poliskammaren, som skola ingå i det statliga överståthållarämbetet, komma att avflytta från sina nuvarande lokaler till överståthållarämbetets nya ämbetshus. Såsom jag förut nämnt har jag emellertid utgått från att ifrågavarande delar av överståthållarämbetet, intill dess de nya ämbetslokalerna bliva färdigställda, alltjämt skola kvarbliva i sina nu innehavda lokaler. Någon flyttning före nästa budgetårs utgång torde under alla förhållanden icke kunna äga rum. Av avdelningarna brukade möbler och maskiner ägas av Stockholms stad. Jag förutsätter, att avdelningarna under övergångstiden fortfarande skola äga bruka dessa inventarier, eventuellt mot särskild hyresersättning. Eventuell ersättning för nyttjandet av möblerna torde bära ingå i lokalhyran, för vilken medel bära utgå i annan ordning. Jag har därför med hänsyn till nämnda förhållanden endast beräknat anslagsmedel för maskinhyra. Vid beräkning av omkostnaderna behandlar jag kansliavdelningarna och skatteavdelningen var för sig.

Kansliavdelningarna.

Anslagsposten till sjukvård m. m. torde böra upptagas till 1 500 kronor.

För reseersättningar beräknar jag samma belopp som för första budgethalvåret eller 250 kronor.

För bränsle, lyse och vatten bör upptagas samma belopp som för första hälften av budgetåret eller 5 000 kronor. Det för nämnda period upptagna beloppet till övriga expenser torde i enlighet med utredningsmannens förslag böra höjas med 3 500 kronor till 27 500 kronor. Därjämte torde komma att erfordras ett belopp för hyra av maskiner, vilket jag uppskattar till 2 000 kronor. För expenser skulle alltså i sin helhet böra beräknas (5 000 + 27 500 + 2 000) 34 500 kronor.

Slutligen uppskattar jag utgifterna för publikationstryck till 1 000 kronor.

Omkostnadsanslaget för kansliavdelningarna skulle alltså få beräknas i enlighet med följande sammanställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	1 500:—
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	250:—
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	34 500:—
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	1 000:—

Summa kronor 37 250:—

Skatteavdelningen.

För sjukvård m. m. torde böra upptagas 2 500 kronor.

Anslagsposten till reseersättningar beräknar jag till 250 kronor.

Posten till expenser uppskattar jag i enlighet med överståthållarämbetets beräkningar till 48 000 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten 8 000 kronor och för övriga expenser 40 000 kronor. Härutöver bör emellertid upptagas ett belopp för hyra av maskiner, vilket jag beräknar till 6 000 kronor.

I sin helhet bör således anslagsposten uppgå till 54 000 kronor.

För publikationstryck slutligen torde få avses ett belopp av 250 kronor.

Anslaget till omkostnader för skatteavdelningen skulle alltså enligt mitt förslag beräknas sålunda:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	2 500:—
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	250:—
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	54 000:—
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	250:—

Summa kronor 57 000:—

Det sammanlagda anslaget för omkostnader skulle alltså enligt dessa beräkningar för budgetåret 1947/48 böra upptagas till (31 000 + 37 250 + 57 000) 125 300 kronor.

3:o) Överståthållarämbetet: Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m.

Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 31 maj 1946 skall anslaget tills vidare disponeras på följande sätt:

Ersättning till Stockholms stad för avlöning åt stadens exekutionsbetjäning enligt Kungl. Maj:ts brev den 29 juni 1885	12 200: —
Ersättning till Stockholms stad för kronouppbördsverket i staden enligt Kungl. Maj:ts brev den 17 januari 1816	11 472: —
	<hr/>
	Summa kronor 23 672: —

Föredraganden. Jag har förut föreslagit, att ifrågavarande ersättningar till Stockholms stad skola upphöra i och med ikraftträdandet av överståthållarämbetets omorganisation den 1 januari 1948. Ersättningarna böra därför utgå endast för tiden 1 juli—31 december 1947 med hälften av ovannämnda belopp eller respektive 6 100 och 5 736 kronor.

Anslaget torde alltså för budgetåret 1947/48 böra beräknas till 11 836 kronor eller i avrundat tal 11 900 kronor.

XI. Hemställan.

Under åberopande av vad jag i det föregående i olika hänseenden anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I) godkänna, att överståthållarämbetet den 1 januari 1948 erhåller ändrad organisation i huvudsaklig överensstämmelse med av mig förut angivna riktlinjer;

II) under förutsättning av Stockholms stadsfullmäktiges godkännande, för sin del godkänna det mellan överståthållaren och ordföranden i borgarrådsberedningen i Stockholm den 16 november 1946 framlagda förslaget till avtal mellan kronan och Stockholms stad, enligt vilket statsverket åtager sig att vid nuvarande överståthållarens avgång ur tjänsten svara för *dels* överståthållarens och underståthållarens avlöningar, *dels ock* underhållet av det s. k. Tessinpalatset mot att staten erhåller dispositionsrätten till fastigheten;

III) medgiva, att personalförteckningen för överståthållarämbetet må ändras enligt av mig i det föregående framlagda förslag;

IV) godkänna följande avlöningsstat för överståthållar-
 ämbetet att tillämpas under tiden 1 juli—31 december 1947:

1. Avlöningar till överståthållaren och underståthållaren:		
a. Lön till överståthållaren	2 340: 72	
b. Lön till underståthållaren	2 500: —	
c. Tjänstgöringspenningar till un- derståthållaren	1 000: —	5 840: 72
2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän, förslagsvis		176 000: —
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis		4 300: —
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal		105 500: —
5. Särskilda löneförmåner till överståthållaren och underståthållaren:		
a. Taffelpenningar till överståthål- laren	1 000: 50	
b. Lönetillökning till överståthål- laren	1 158: 78	
c. Tillfällig löneförbättring till överståthållaren och underståt- hållaren	3 800: —	
d. Tilläggsförmåner till överståt- hållaren och underståthållaren	7 218: —	13 177: 28
6. Rörligt tillägg, förslagsvis		17 000: —
		Summa kronor 321 818: —;

V) godkänna följande avlöningsstat för överståthållar-
 ämbetet att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1948:

Överståthållaren och underståthållaren.

1. Avlöningar:		
a. Lön till överståthållaren	2 340: 72	
b. Lön till underståthållaren	2 500: —	
c. Tjänstgöringspenningar till un- derståthållaren	1 000: —	5 840: 72
2. Särskilda löneförmåner:		
a. Taffelpenningar till överståthål- laren	1 000: 50	
b. Lönetillökning till överståthål- laren	1 158: 78	

Kungl. Maj:ts proposition nr 192.

c. Tillfällig löneförbättring till överståthållaren och underståthållaren	3 800: —
d. Tilläggsförmåner till överståthållaren och underståthållaren	7 218: —
	13 177: 28;
	<hr/> Summa kronor 19 018: —;

Kansliavdelningarna.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	248 900: —
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 300: —
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	114 700: —
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21 800: —
	<hr/> Summa kronor 389 700: —

Skatteavdelningen.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	577 000: —
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	219 800: —
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	47 800: —
	<hr/> Summa kronor 844 600: —;

VI) under V a huvudtiteln för budgetåret 1947/48 anvisa dels till *Överståthållarämbetet: Avlöningar ett förslagsanslag* av ..... kronor 1 575 200: —
dels till *Överståthållarämbetet: Omkostnader ett förslagsanslag* av ..... kronor 125 300: —
dels ock till *Överståthållarämbetet: Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning till exekutionsbetjäningen m. m.* ett anslag av ..... kronor 11 900: —.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Hedfors.

Bilaga.

Förteckning.**öfver ärendenas fördelning mellan öfverståthållarämbetets kansliavdelningar och poliskammaren.**

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion för öfverståthållarämbetet den 27 november 1942 och av ämbetet utfärdade arbetsordningar gäller följande ärendesfördelning mellan första och andra kansliavdelningarna samt poliskammaren.

Första kansliavdelningen.

Till handläggning å första kansliavdelningen höra de ärenden, som angå:

1. Kronans rätt såsom part i rättegångsmål.
2. Riksdagsmannaval.
3. Ändring av huvudstadens område eller den kyrkliga indelningen inom huvudstaden.
4. Åtgärder, vilka enligt lagarna om kommunalstyrelse i Stockholm och församlingsstyrelse därstädes åligga öfverståthållarämbetet.
5. Öfverståthållarämbetets befattning med stadsfogdekontoret, rannsaktionsfängelset, fastighetsregisterkontoret och medlare i äktenskaps-tvister.
6. Reglementen för auktionsverk och föreningar av näringsidkare.
7. Sparbanker.
8. Jordbrukets kreditkassor.
9. Erkända skatteförmedlingskassor.
10. Stadsplane- och byggnadsväsendet (byggnadsärenden, som huvudsakligen avse tillämpning av gällande bestämmelser om civilt luftskydd tillhöra andra kansliavdelningen).
11. Fastighetsbildning och åtgärder enligt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område.
12. Folkpensionering.
13. Allmänna arvsfonden.
14. Öfverståthållarämbetets åligganden såsom överexekutor.
15. Fattigvård med undantag av ärenden rörande omhändertagande enligt 62 § andra stycket lagen om fattigvården samt åtgärder enligt 72 eller 75 § samma lag (tillhöra poliskammaren).
16. Besvär rörande vidtagen eller underlåten mantalsskrivningsåtgärd.
17. Ersättning av kostnad för vård enligt barnavårdslagen ävensom förskottering av underhållsbidrag till barn.
18. Barn utom äktenskap.
19. Häktade.
20. Straffs befordran till verkställighet samt avlämnande av förteckningar öfver häktade och fångar.
21. Expropriation.
22. Fördelning av medel, som nedsatts enligt vattenlagen, lagen om återköpsrätt till fast egendom och lagen om inteckningshavares rätt till betalning ur ersättning, som utgår på grund av brandförsäkringsavtal.
23. Lösöre köp.

24. Anteckning i handels-, närings-, försäkrings- och föreningsregistren.
25. Anmälningar om anläggning eller övertagande av boktryckeri samt gårdfarihandel.
26. Intyg om förlagsinteckning.
27. Statistiska uppgifter från näringsidkare.
28. Stiftelseurkund för aktiebolag.
29. Främmande trosbekännare och deras religionsutövning.
30. Förvärv av fastighet för utländsk undersåte, bolag, förening eller stiftelse.
31. Förvärv åt eller avhändelse från staten eller allmän inrättning av äganderätt till fastighet.
32. Tillsyn över stiftelser.
33. Arvsskatt och gåvoskatt.
34. Fullföljdsavgift och kostnadsersättning för fullföljd av talan mot hovrätts utslag eller beslut.
35. Arvoden åt förundersökare i brottmål och övervakare över villkorligt dömda.
36. Böter i rättegångsmål, förbrutna medel och allmänna avgifter, som i sammanhang med straff ådömas.
37. Ersättningar till vittnen och rättegångsbiträden i brottmål, vittnen enligt lagen om fri rättegång, tolkar, jurymän, sakkunniga i sjömål samt vittnen i mål, anhängigt vid utländsk domstol.
38. Statsverket tilldömd ersättning av part i mål, där fri rättegång varit beviljad.
39. Påförande av, befrielse från samt uppdebitering och redovisning av böter enligt värnpliktslagen.
40. Bidrag och ersättningar av statsmedel till Stockholms polisdistrikt.
41. Andra utanordningar av statsmedel, som icke ankomma på skatteverket eller poliskammaren.
42. Medelsförvaltningen i övrigt, såvitt berör kansliavdelningarnas verksamhetsområden.
43. Vård av uppbördssäkerhet.
44. Kontroll å stämpelförsäljning.
45. Valkretsindelningen.
46. Bidrag och lån av statsmedel för anordnande av offentliga samlingslokaler.
47. Namn å kvarter och gator samt adressnumrering.
48. Värnpliktslån.
49. Familjebidrag och familjeunderstöd åt värnpliktiga.
50. Notarius publicus.
51. Förordnande av följande ombud och ledamöter:
  - a) Ombud hos Stockholms stadshypoteksförening.
  - b) Ombud hos Stockholms stads bostadskreditförening.
  - c) Ledamöter i värnpliktslånenämnden.

Andra kansliavdelningen.

Till handläggning å andra kansliavdelningen höra de ärenden, som angå:

1. Allmänna föreskrifter angående ordning, trafik och säkerhet samt reglementen och taxor enligt § 23 ordningsstadgan för rikets städer.
2. Personal- och organisationsfrågor, som länsstyrelse enligt lagstiftningen om polisväsendet i riket har att behandla.

3. Överståthållarämbetets befattning med Stockholms magistrat och rådhusrätt samt åklagarmyndigheten.
4. Brandväsendet samt vägväsendet utom beträffande tillämpningen av gatuläggningsordningen för Stockholm (tillhör poliskammaren).
5. Linjetrafik med motorfordon, spårvägstrafik samt besiktningsmän för motorfordon.
6. Sjö- och lufttrafik.
7. Hälsovård och sjukvård.
8. Barnavård, i den mån handläggningen ej ankommer å första kansliavdelningen och ärendet icke avser polismyndighet åliggande handräckning enligt barnavårdslagen.
9. Åtgärder enligt värnpliktslagen, vilka icke ankomma å annan avdelning.
10. Åtgärder enligt inskrivningsförordningen.
11. Försvarsväsendet, civilförsvaret och därmed sammanhängande frågor.
12. Rusdrycker, utom såvitt angår utskänkningstidens förlängning för tillfälligt behov och utskänkning i samband med offentlig tillställning (tillhöra poliskammaren).
13. Pilsnerdricka och alkoholfria drycker.
14. Lotterier med undantag av sådana, som avses i 2 § och 3 § a) lotteriförordningen (tillhöra poliskammaren).
15. Tillämpning av butikstängningslagen.
16. Utlännings rätt att här i riket vistas, i den mån handläggningen ej enligt vad särskilt är stadgat åligger den intendent, som förestår kriminalpolisen, ävensom utlämning av förbrytare.
17. Rätt för utlämning att inom landet idka handel eller annat näringsyrke.
18. Svenskt medborgarskap.
19. Pass för resa utom riket.
20. Utvandrargenter och deras ombud.
21. Återkallelse av körkort och trafik kort.
22. Alkoholister, sinnessjuka och villkorligt frigivna fångar.
23. Eldfarliga oljor.
24. Giftiga ämnen.
25. Skjutvapen och ammunition samt handel med explosiva varor.
26. Handel med preventivmedel.
27. Handel med vissa begagnade föremål och idkande av pantlånerörelse, hotell- och pensionatrörelse.
28. Elektriska svagströmsledning.
29. Jakt och fiske i den mån befattning därmed ej tillkommer annan avdelning.
30. Fornminnen och naturminnesmärken.
31. Arbetslöshet.
32. Yrkesmässig utbildning av motorfordonsförare.
33. Förordnande, varom förmåles i 8 § lag 12 maj 1933 om vissa tvångsmedel i brottmål.
34. Beslut om tillstånd till åtal eller beslag, varom förmåles i 8 § 2 mom. förordningen 3 mars 1916 om straff för olovlig varuutförsel m. m. och 2 § lag 13 juni 1941 om förverkande i vissa fall av spritdrycker och vin.
35. Insamlingar å allmän plats, såframt ej insamlingarna skola ske vid tillställningar, till vilka polismyndighetens tillstånd erfordras.
36. Statistiska uppgifter från innehavare av fargaltar.

37. Förordnande av följande inspektörer, besiktningsmän m. fl.:
- a) Ångslupsinspektör.
  - b) Sakkunniga för verkställande av förhör för erhållande av behörighet som befälhavare eller befälhavares närmaste man å vissa handels- och fiskefartyg.
  - c) Besiktningsmän för utskänkingslokaler.
  - d) Hissbesiktningsmän.
  - e) Inspektörer över elektriska anläggningar.
  - f) Besiktningsläkare för minderåriga industriarbetare.
  - g) Skorstensfejare.
  - h) Kontrollant över explosiva varor.
  - i) Polismän, vilka skola utöva tillsyn å motorfordonsbeståndet.

Poliskammaren.

Till handläggning å de av poliskammarens härefter upptagna underavdelningar, vilka handhava uppgifter av länsstyrelse-, magistrats- eller polis-kammarnatur, höra de ärenden, som angå:

Polismästarens expedition:

1. Offentliga tillställningar och förevisningar, däri inbegripet tävlingar å allmän väg och gata med motorfordon eller cykel.
2. Tillstånd för utlänningar att giva eller medverka vid offentliga tillställningar.
3. Bevillningsavgifter vid vissa offentliga tillställningar.
4. Användande av barn vid offentliga tillställningar.
5. Användande av barn vid viss försäljning.
6. Tillämpning av gatulägningsordningen för Stockholm.
7. Utskänkning av rusdrycker under utsträckt tid för tillfälligt behov.
8. Utskänkning av rusdrycker i samband med offentlig tillställning.
9. Lotterier, som avses i 2 § och 3 § a) lotteriförordningen.
10. Anmälan om transport av explosiva varor.

Kanslipolisintendentens expedition:

1. Lösdrivare och bettlare.
2. Omhändertagande av egendom enligt 62 § fattigvårdslagen samt åtgärder enligt 72 § eller 75 § samma lag.
3. Verkställighet av hemsändningsbeslut i fattigvårdsmål.
4. Polismyndighet åliggande handräckning enligt barnavårdslagen och fattigvårdslagen.
5. Upplag å gata eller annan allmän plats.
6. Handel med apoteksvaror.
7. Offentliga samlingslokaler och icke offentliga filmförevisningar.
8. Isupptagning.
9. Bergsprängning.
10. Innehav av film.
11. Eldbegängelse och flytning av gravsatt lik eller av aska efter eldbegängelse.
12. Arbetarskydd.
13. Anmälan om olycksfall i arbete.
14. Dödsfall utan föregående sjukdom.

15. Skyddskoppypmpning.
16. Skyltar.
17. Elektriska hissar.
18. Kartrekvisitioner.
19. Rekvisitioner om inköp av vissa kemikalier.
20. Intyg om vandel m. m.
21. Hemställan om handräckning, som ej skall verkställas av annan avdelning.
22. Tillstånd för utlänning att under kringresande eller kringvandring idka hantverk eller annan hantering.
23. Hittegoods.

Trafikexpeditionen:

1. Registrering av motorfordon.
2. Utfärdande av körkort och trafikkort.
3. Tillstånd till annan yrkesmässig trafik med motorfordon än linjetrafik.
4. Stadsbudsväsendet.
5. Debitering, avkortning och avskrivning samt restitution av automobilskatt.
6. Övriga å poliskammaren ankommande åtgärder enligt trafikförfattningarna, i den mån handläggningen icke åligger annan underavdelning inom poliskammaren.
7. Tillämpning av bestämmelserna angående reglering av försäljningen och förbrukningen av flytande bränslen och smörjoljor.

Poliskamrerarkontoret:

1. Förvaltningen av kommunala medel, som äro anslagna till poliskammaren och polisdomstolen.
2. Poliskammarens personalärenden.
3. Uppbörd och bokföring av
  - a) automobilskatt,
  - b) registreringsavgifter för motorfordon,
  - c) nedsatta belopp för besiktning- och skatteskyltar,
  - d) bevillningsavgifter av utländska handlande och handelsexpediter samt för utlänningars medverkan vid offentliga föreställningar,
  - e) jaktvårdsavgifter och lösen för jaktpass samt
  - f) depositionsmedel.
4. Uppbörd av lösen- och stämpelmedel.
5. Framställningar och yttranden till Stockholms stads polisnämnd och tjänstenämnd i ekonomiska ärenden rörande polisdistriktet.
6. Upprättande av polisdomstolens saköreslängd.
7. Fördelning av vissa böter m. m. enligt 7 kap. 22 § rusdrycksförsäljningsförordningen m. fl. författningar.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
I. Överståthållarämbetets allmänna ställning och uppgifter	2
II. 1942 års omorganisation av överståthållarämbetet	3
III. Överståthållarämbetets nuvarande organisation	6
IV. Fördelningen av kostnaderna för överståthållarämbetet och underlydande institutioner	7
V. Beslut om utredningar angående överståthållarämbetets definitiva uppdelning på en statlig avdelning (Kungl. Maj:ts befallningshavande, överståthållarämbetet) och från ämbetet skilda, kommunalavlönade organ	9
VI. Föreliggande utredningar med avseende å principerna för överståthållarämbetets uppdelning och ämbetets blivande organisation	11
A. Skatteverket	11
1. Skatteverkets nuvarande organisation och arbetsuppgifter	11
2. Jämförelse i vissa hänseenden mellan taxeringsförfarandet i Stockholm och i länen	13
3. Överståthållarämbetets förslag	16
4. 1946 års kommunala skatteverkskommittés förslag till organisation av folkbokföring och mantalsskrivning samt debitering, uppbörd, redovisning och indrivning av utskylder i Stockholm	21
B. Överståthållarämbetet utom skatteverket	21
Utredningsmannens förslag	21
Yttranden	28
Föredraganden	32
VII. Personalfrågor	40
A. Överståthållaren och underståthållaren	40
Förslag	40
Yttranden	42
Föredraganden	43
B. Överståthållarämbetets skatteavdelning	43
Överståthållarämbetets förslag	43
Sammanfattning av överståthållarämbetets förslag till personalstat för skatteavdelningen	56
Yttranden	57
Föredraganden	62
C. Överståthållarämbetets kansliavdelningar	65
1. Utredningsmannens förslag	65
Yttranden	69
Föredraganden	71
2. Av överståthållarämbetet gjorda framställningar i statförslaget för budgetåret 1947/48	73
Yttranden	74
Föredraganden	74
3. Personalsammanfattning för kansliavdelningarna	76

	Sid.
VIII. Ersättningsfrågor mellan kronan och staden	76
Överståthållarämbetet och utredningsmannen	76
Yttranden	77
Föredraganden	78
IX. Övergångsanordningar m. m.	79
1. Avlönings- och pensionsförhållanden	79
Överståthållarämbetet och utredningsmannen	79
Yttranden	82
Föredraganden	84
2. Tidpunkten för genomförandet av omorganisationen	84
Överståthållarämbetet och utredningsmannen	84
Föredraganden	85
X. Anslagsberäkningar för budgetåret 1947/48	86
1:o) Överståthållarämbetet: Avlöningar	86
2:o) Överståthållarämbetet: Omkostnader	93
3:o) Överståthållarämbetet: Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m.	96
XI. Hemställan	96

Bilaga:

Förteckning över ärendenas fördelning mellan överståthållarämbetets kansliavdelningar och poliskammare	99
---	----

Iduns tryckeri, Esselte ab. Stockholm 1947
716318